

Mórahalom

Vízkár-elhárítási terv felülvizsgálati dokumentációja

Tervszám: 10/2023

2023. október 31.

Jóváhagyó: ATIVIZIG

Nógrádi Zoltán
polgármester

Tamás Péter
vezető tervező

Készítette:
Tiszaqua Kft.

Aláírólap

Megrendelő, Engedélyes:

Mórahalom Városi Önkormányzat
6782 Mórahalom, Szentháromság tér 1.

Tervező: Tiszaqua Kft.
6721 Szeged, Szilágyi u. 2. 1. em. 111.

Polgármester:

Nógrádi Zoltán

.....
[Handwritten signature]

Vezető tervező:

Tamás Péter
SZV-3.5.

.....

2023. október 31.

[Handwritten mark]

Tartalom

Aláírólap	2
Mellékletek:	4
Rajzi mellékletek:	4
1. A VÉDELMI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPOZÓ MUNKARÉSZEI ...	5
1.1 A település általános jellemzői.....	5
1.2. A település vízrajzi leírása, természetföldrajzi és hidrometeorológiai jellemzői	8
1.2.1 A vízgyűjtő általános jellemzése	8
1.2.2. Hidrometeorológiai jellemzők	11
1.2.3. A települést érintő folyók, vízgyűjtők, vízfolyások, belvízcsatornák értékelő jellemzése	13
1.2.4. A lefolyást befolyásoló emberi beavatkozások áttekintése	31
1.3 A település vízkárok általi veszélyeztetettségének meghatározása	32
1.3.1. Jellemző vízkár jelenségek, hidrometeorológiai és hidrológiai kockázatok	32
1.4. Védművek védekezési lehetőségei	33
1.4.1. Árvízi védművek védekezési helyek lehetőségei	33
1.4.2. Belvízi védművek, védekezési helyek lehetőségei.....	33
1.4.3. Helyi vízkár elleni védművek, védekezési helyek, lehetőségek.....	33
1.4.4. Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség elleni védekezési helyek, lehetőségek	34
2. VÉDELMI FOKOZATOK ELRENDELÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELADATAI 34	
2.1 Az elrendelés előzményei, információk	34
2.2 Védekezési fokozatok	34
2.2.1. Védekezési fokozatok árvízvédekezés esetén	35
2.2.2. Belvíz esetén.....	36
2.2.3. Helyi vízkár-elhárítás esetén.....	36
2.2.4. Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség esetén.....	36
3. AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZET FELADATAI	40
4. CSELEKVÉSI PROGRAM	40
4.1. A felkészülési időszak feladatai és preventív jellegű beavatkozások	41
4.1.1. Árvízvédekezés esetén.....	41
4.1.2. Belvízvédekezés esetén	41
4.2. A védekezési időszak főbb feladatai	41
4.2.1. Operatív beavatkozások tervezési iránymutatása	42
4.3. A védekezés megszűnését követő főbb feladatok	47
5. VÉDEKEZÉSI IDŐSZAKON KÍVÜLI FELADATOK	47

5.1. Felkészülés a védekezésre, preventív beavatkozások	47
5.2. A védképes állapot fenntartása.....	47
5.3. A védettség növelése érdekében elvégzendő fejlesztések.....	48
5. FEJLESZTÉSEK:	49

Mellékletek:

- sablonokat, segédleteket tartalmazó melléklet külön lefűzve

Rajzi mellékletek:

- 1-es számú áttekintő helyszínrajz M= 1: 50 000
- 2-es számú helyszínrajz: Vízgyűjtő területek helyszínrajzai befogadókkal, meglévő belvíz elvezető csatornák elvezetési irányjaival M= 1: 20 000
- 3-as számú helyszínrajz: Meglévő szikkasztó árkok, megközelítő utak, depók helyei, védendő objektumok, központ, raktár és kritikus pontok M= 1: 10 000
- 4-es számú helyszínrajz Halászkai tározó

1. A VÉDELMI TERV KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPOZÓ MUNKARÉSZEI

Mórahalom város csak belvízvédelmi szempontból érintett.

1.1 A település általános jellemzői

Történelmi fejlődése:

A települést először 1729-ben nevezték – nem hivatalosan – „Mórahalmának”, majd 1892-ben Szeged - Alsóközpont néven lett a sűrűn lakott tanyavilág központja. Ekkor emelték az első középületeket. 1950-ben Mórahalom néven önálló község, majd 1970-től nagyközség lett. A közigazgatás átszervezését követően 1984-től városi jogú nagyközség, több település körzetközpontja. 1989. március 1-jén városi rangot kapott. A település 1992-ben ünnepelte alapításának 100. évfordulóját.

A településen 6512 fő él.

Földrajzi elhelyezkedése

Mórahalom város **Csongrád-Csanád megyében** Szegedtől nyugatra fekszik, 83,14 négyzetkilométer területen, a tengerszint feletti magasság 88,2-92,9 méter között mozog. A terület sajátos, homokháti település, benne az alföldi lápok megmaradt zsombéksásos részével. A felszín kelet-nyugat irányba lejt.

Mórahalom Környezete Natura 2000 területeket érint.

8. Kiskunsági nemzeti park igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek

8.8. Déli Homokhátság

8.3.3. Mórahalom

A 18/2003 KvVM-BM együttes rendelet értelmében **Mórahalom ár és belvízvédelmi szempontból nem veszélyeztetett.**

Pálfai-féle belvíz veszélyeztetettség index alapján közepesen veszélyeztetett.

Domborzata

Mórahalom a Duna-Tisza közí hátság DK-i részén, a *Dorozsma-Majsai homokhát* területén helyezkedik el. Régiókódja 7, megyekódja 6, a kistérség kódja 3605. Mórahalom teljes közigazgatási területe 8314 ha, amelyből belterület 376 ha.

A szélhordta homokkal fedett egykori hordalékkúp-síkság területén döntően a váztalajok dominálnak, a többnyire aprószemű futóhomok keletről nyugati irányban vastagszik. A vizsgált terület a humuszos homok talajok és a réti talajok, illetve a szolonyeces réti talajok határán fekszik. A mintázott talajokra jellemzőek már a rétiesedés jelei: glej és rozsdafoltok. A területen történő talajmintázások alkalmával esetenként tömör CaCO_3 felhalmozódásba,

mészpadba lehet ütközni, mely legalább 50-60 cm mélyen a terepszint alatt található és vastagsága a 20-30 cm-t meghaladja. A réteg szinte vízzáróként viselkedik, bizonyítják ezt a területre jellemző vízállásos helyek, melyek a csapadékos időszakot követően a réteg felett felduzzadó víznek köszönhetőek. Az általános felszíni talajjellemző a homokos talaj.

A vízgyűjtő a 27/2004 KvVM rendelet szerint a felszín alatti víz állapota szerinti besorolás szempontjából érzékeny besorolású.

A 240/2000 (XII.23) Korm. rendeletben foglalt érzékeny felszíni vizeket és vízgyűjtő területeket a település nem érint.

Környező települések

Szomszédos falvak: Dél-nyugatról Ásotthalom, Északról Zákányszék, délkeletről Röske, keletről Domaszék.

Főbb kiépített infrastruktúrákat (út-vasút, intézményi hálózat, ipari-mezőgazdasági létesítmények, közművek stb.)

A település vízellátása kiépített, a szennyvízcsatorna hálózat és szennyvíztisztító telep KEOP pályázati forrásból megvalósult.

A település felszíne közel egyenletes, homokos talajú, nem belvízveszélyes terület.

Kiépített csapadékcatorna hossza 2012 évi összesítés szerint 35,45 km, melyből 8,15 km zárt, 19,6 km nyílt burkolt, 4,9 km nyílt földmedrű és 2,8 km szikkasztó árok.

Mórahalom Szeged felől az 55-ös számú főútvonalon közelíthető meg. A településen az 55 számú út halad át.

Vasúti közlekedése nincs.

Lakosságszám, gazdasági potenciál jellemzése

Mórahalom a Dél-Alföldi régióban, a Mórahalmi járásban, a Szegedi kistérségben Csongrád-Csanád-Csanád megyében fekszik, Szegedtől 22 km-re található.

lakosszáma: 6512 fő

Ebből férfi: 3160 fő

nő: 3352 fő

gyermek (14 évalatti) 922 fő

közigazgatási területhez tartozó ingatlanok száma:

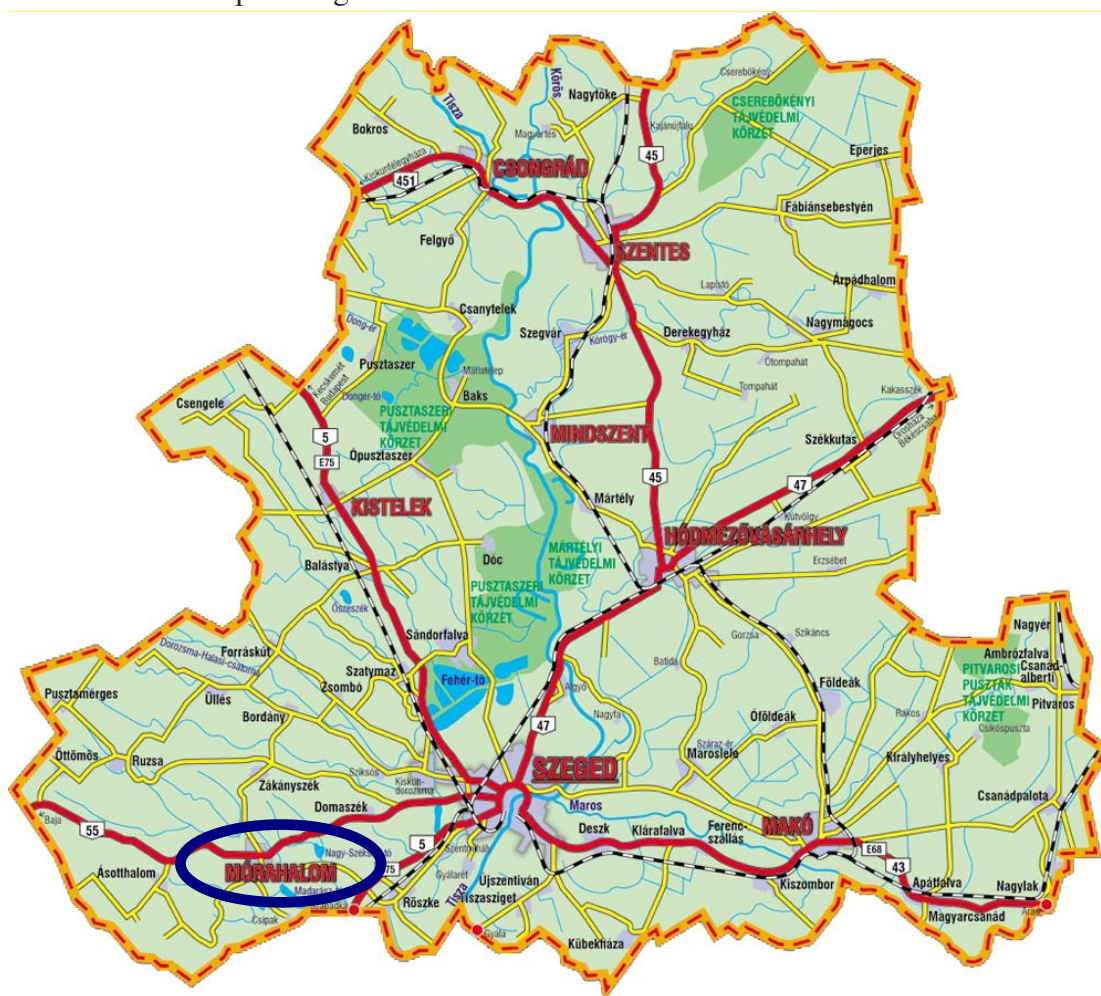
belterületi ingatlan: 1900 db

külterületi ingatlan 758 db

A település a Mórahalmi kistérséghez tartozik.

Közigazgatási területe 83,57 km²

A belterület népsűrűsége: 76 fő/km².

Gazdasági jellemzők:

A településen meghatározó a **mezőgazdasági termelés**, döntően magángazdálkodás keretében. Mórahalom város és a Homokháti Kistérség gazdasági és földrajzi adottságait figyelembe véve határozta el a városi önkormányzat az ipari park létesítését, amely az államilag elismert *ipari park* címet 1997-ben nyerte el. 2000-re befejeződött az infrastruktúra kiépítése. 2002-ben közel 2000 m²-nyi alapterületű inkubációs centrum várta a befektetőket, azonban mind az ipari park területének bővítésére, mind pedig az ott található infrastruktúra folyamatos fejlesztésére nagy hangsúlyt fektet az önkormányzat. 2015-ben 88,8 hektár az ipari park területe, amelyből 24,46

hektár zöldmezős, szabadon hasznosítható terület áll a betelepülni szándékozó vállalkozások rendelkezésére, valamint a város további fejlesztési területeket is kijelölt az esetleges jövőbeni terjeszkedés érdekében.

A Homokhát Térségi Agrár-Ipari Tudományos és Technológiai Park 2019-ben már 100 hektáros területen működik.

1.2. A település vízrajzi leírása, természetföldrajzi és hidrometeorológiai jellemzői

1.2.1 A vízgyűjtő általános jellemzése

A vízgyűjtő terület hidro-morfológiai bemutatása, talajviszonyok tárgyalása:

A vízgyűjtő nagysága, alaki adatai

Mórahalom a 11.1 Algyő-tápé-Gyála-Köröséri belvízvédelmi szakasz területén, a 39-s Gyálai belvízrendszer 39/2 Széksóstói és 39/3 Madarásztói belvízi öblözetben helyezkedik el. A belvízrendszer jellemzője, hogy a területén lehetőség van a belvizek tárolására, illetve a Vereskereszt-madarásztói-főcsatornán 4 m³/s vízátvételezésre van lehetőség Szerbia felé. Belterületének nyolcada erősen vagy közepesen belvízveszélyeztetett míg a többi része mérsékelten veszélyeztetett. A belvízrendszer kiépítettsége 24,6 l/s/km². A vízrendszer keretén belül két főcsatorna (a Széksóstói, valamint a Vereskereszt Madarásztói-csatorna a Belsőcsatorna közvetítésével Mórahalom város bel és külterületi vizeinek elvezetését, belvízi biztonságát.

Mórahalom közigazgatási területén további rendezetlen státuszú csatornák találhatók: Madarásztói csatorna, Masakanyari-Csatorna, Balogh sori csatorna, Tücsöksori csatorna, Kis-sori csatorna. Tárgyi csatornák tulajdonjoga is részben rendezetlen. Ezen csatornák Mórahalom külterületén a várostól Nyugatra helyezkednek el. A város külterületi részeinek biztonságát javítják a külterületen, de az ATIVIZIG üzemeltetésében levő belvízi tározóként is használható tavak: Nagyszéksóstói, Kiszéksóstói, valamint a Madarásztó. Ezen túlmenően a város beruházásában elkészült az öntözővíz fogadására is alkalmas Halászkai tározó, melynek ATIVIZIG-s-csatornán készült, de a fenntartási kötelelem miatt az üzemeltetője Mórahalom Önkormányzata.

A két főcsatorna öklözetben rendelkezésre áll összesen 1,7 millió m³ víztározásra alkalmas belvíztározó kapacitás melynek megoszlása:

- Nagyszéksóstói: 1,2 millió m³ belvíztározási kapacitás 0,9 millió m³ (ATIVIZIG)
- Kiszéksóstói: 0,15 millió m³ belvíztározási kapacitás 0,12 millió m³ (ATIVIZIG)
- Madarásztói: 0,15 millió m³ belvíztározási kapacitás 0,13 m³ (ATIVIZIG)
- Halászkai: 0,15 millió m³ (Mórahalom városa)

A széksóstói és Vereskereszt-Madarásztói-csatornák öblözeit is magába foglaló Gyálai belvízrendszer kiépítettségét és teljesítőképességét jellemző fontosabb adatok:

- Vízgyűjtő terület: 514 km²
- Csatornahálózat hossza: pontos adat nincs róla
- Csatornasűrűség: pontos adat nincs róla
- Fajlagos teljesítőképesség: 76,18 l/s km²

Ezen belül a Széksóstói és Madarásztói öblözet összesítetten:

- Vízyűjtő terület: 331,83 km²
- Csatornahálózat hossza: pontos adat nincs róla
- Csatornasűrűség: pontos adat nincs róla
- Fajlagos teljesítőképesség: 35,75 l/s km²

Belvíztározásra alkalmas területek még a Biteszék, a Szent János üdülőtó, a Csipak-semlyék és a Tanaszi-semlyék is

A vízyűjtő mezőgazdasági és művelési viszonyai:

Jellemző művelési ágak:

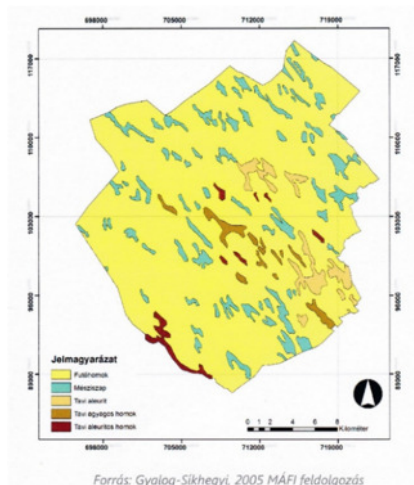
szántó	39,0 %
kert, gyümölcsös	18,9 %
rét-legelő	22,3 %
erdő	17,3 %
egyéb	2,4 %
összesen:	100 %

A vízyűjtő geológiai, talajtani, hidrogeológiai adatai

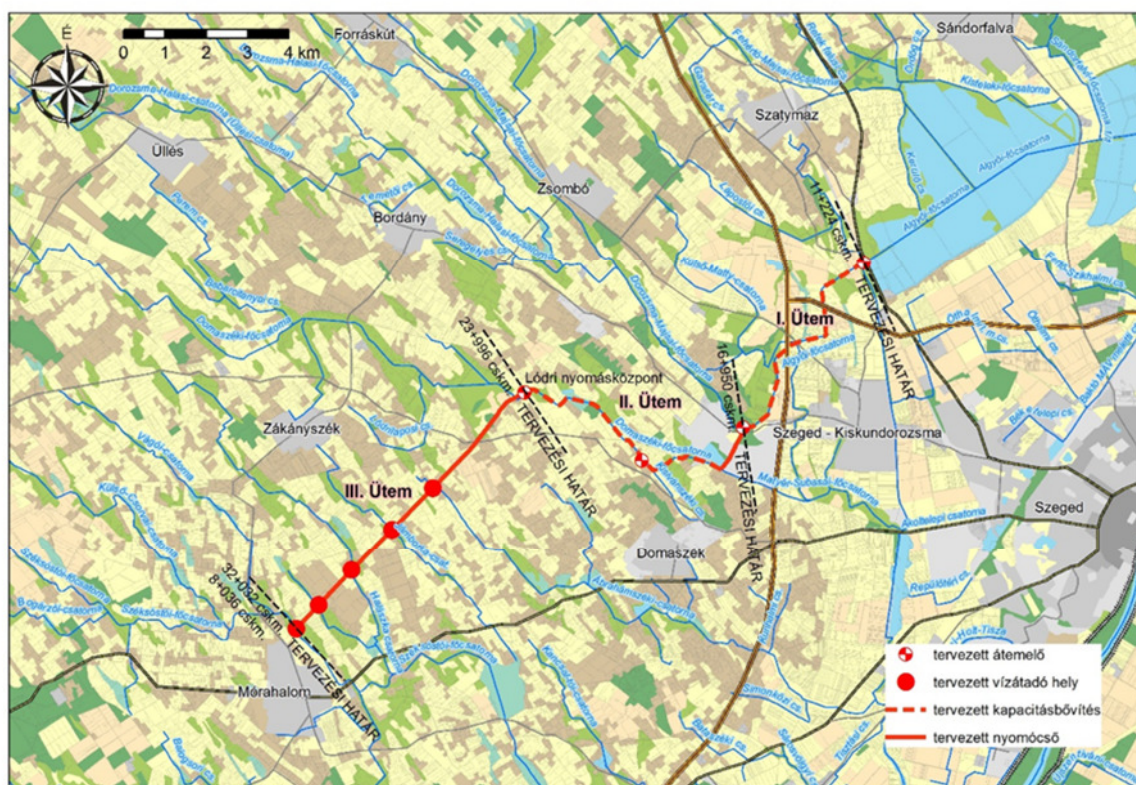
A kistáj térszín feletti magassága 85 és 98 m között változik, felszínének háromnegyed része enyhén hullámos síkság.

A szélhordta homokkal fedett egykori hordalékkúp-síkság területén döntően a váztalajok dominálnak, a többnyire aprószemű futóhomok keletről nyugati irányban vastagszik. A vizsgált terület a humuszos homoktalajok és a réti talajok, illetve a szolonyeces réti talajok határán fekszik. A mintázott talajokra jellemzőek már a rétiesedés jelei: glej és rozsdafoltok. A területen történő talajmintázások alkalmával esetenként tömör CaCO₃ felhalmozódásba, mészapadba lehet ütközni, mely legalább 50-60 cm mélyen a terepszint alatt található és vastagsága a 20-30 cm-t meghaladja. A réteg szinte vízzáróként viselkedik, bizonyítják ezt a területre jellemző vízállásos helyek, melyek a csapadékos időszakot követően a réteg felett felduzzadó víznek köszönhetőek. Az általános felszíni talajjellemző a homokos talaj.

Az alábbi ábrán Mórahalom összesített Nagyvonalú talajtérképe látható

Mórahalom térsége aszálynak kitett terület

forrás (K&K 2018 évben készült vízkárterve)

A folyamatban levő beruházás a Tisza felől megoldandó felszíni vízpótlást szolgálja, a térség mezőgazdaságának felszíni vízből való vízellátása érdekében. A tervezett beruházás során a Tiszából érkezik az öntözővíz a fenti ábrán bemutatott nyomvonalon, több átemelőtelep és a III-as építési ütemben kiépítendő nyomócső segítségével.

A tervezett beruházás elkészültével Mórahalom térségében az alábbi vízleadási pontok valósulnak meg, melyekhez egyedileg tervezendő kettős funkciójú tározók tervezendők. A megtervezendő, illetve a már elkészült tározóknak az öntözővíz tározáson túl belvízi kiegyenlítő tározó funkciójuk is van a belvízlevezetés funkció biztonságának fokozása érdekében.

Csatorna megnevezése	Vízleadás m ³ /s	Tározó
Széksóstói-főcsatorna	0,15	Egyedileg tervezendő
Halászkai-mellékág	0,15	Egyedileg tervezendő
Halászkai-csatorna	0,15	Elkészült üzemelési engedéllyel is rendelkezik jelenlegi funkciója belvízi tározás
Jámborkai-csatorna	0,15	Egyedileg tervezendő
Összesen:	0,6	

Az így kiépített rendszer okán a „drága” felszíni vizet termálvízzel szennyezni nem lehet. A konfliktust Mórahalom város kiemelt gyógyfürdő státusza és a gyógyfürdő már jelenleg is 500 000 m³-t meghaladó termálvíz kibocsátása okozza.

Termálkútak Mórahalom területén:

Kút	Hrsz	Cím	Üzemeltető	Megjegyzés
B-40 fürdő termálkút	8	Szent László park 4	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-45 Hunyadi liget termálkút	399	Hunyadi liget	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-49 Tömörkény utcai kút	1417	Tömörkény u.	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-13 panzió előtti kút	2/5	Szegedi út	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
K-43 termálkút	0406/245	Móradomb krt.	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
B-46 visszasajtoló kút	401	Ady tér	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
K-44 visszasajtoló kút	0406/170	Móradomb krt.	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő vagy MVÖ	
Új termelő termálkút	0248/82		MVÖ	tervezés alatt
Új visszasajtoló termálkút	2237	Móradomb krt.	MVÖ	tervezés alatt
K-47/a Kiss László	0298/7	III. körzet tanya	Pannon Paprika Kft. ???	termelő
K-47/b Kiss László		III. körzet tanya	Pannon Paprika Kft. ???	visszasajtoló
K-56 Pónusz József	0284/83	Ruzsai út ???	Pónusz József	termelő
Bitófalvi-Márki Dóra	2179/2	Röszei út	Bitófalvi-Márki Dóra	kivitelzés alatt

1.2.2. Hidrometeorológiai jellemzők

Regionális éghajlati jellemzők

Éghajlat. A területet a csapadéknak a termelés szempontjából nem megfelelő eloszlása, az aszályos időszakok gyakori előfordulása, valamint a talaj hátrányos vízgazdálkodási tulajdonságai jellemzik.

A napsütéses órák száma 2080-2090 közötti, a hőmérséklet évi és vegetációs időszaki átlaga 10.5 °C ill. 17.5 °C. Az évi hőösszeg 4300 °C, a hőségnapok száma 30.7 nap. A levegő páratartalma igen alacsony, a leggyakrabban 64% alatti, gyakori jelenség a légköri aszály. Az évi csapadékösszeg 570-590 mm. A vegetációs időszak csapadéka 310-330 mm, a csapadék éves eloszlásában a tavasz végi és nyár eleji maximum figyelhető meg. Az ariditási index 1.19 és 1.24 közötti. A leggyakoribb szélirány É-Ény-i, az átlagos szélesség 3 m/s.

Észlelőhelyek a vízgyűjtőn és térségében, észlelés kezdete

Talajvíz megfigyelő kút: Mórahalom

A kút adatai

2422 számú törzs talajvíz kút

Kezelője: ATIVIZIG

Mérés kezdete: 2000.01.01.

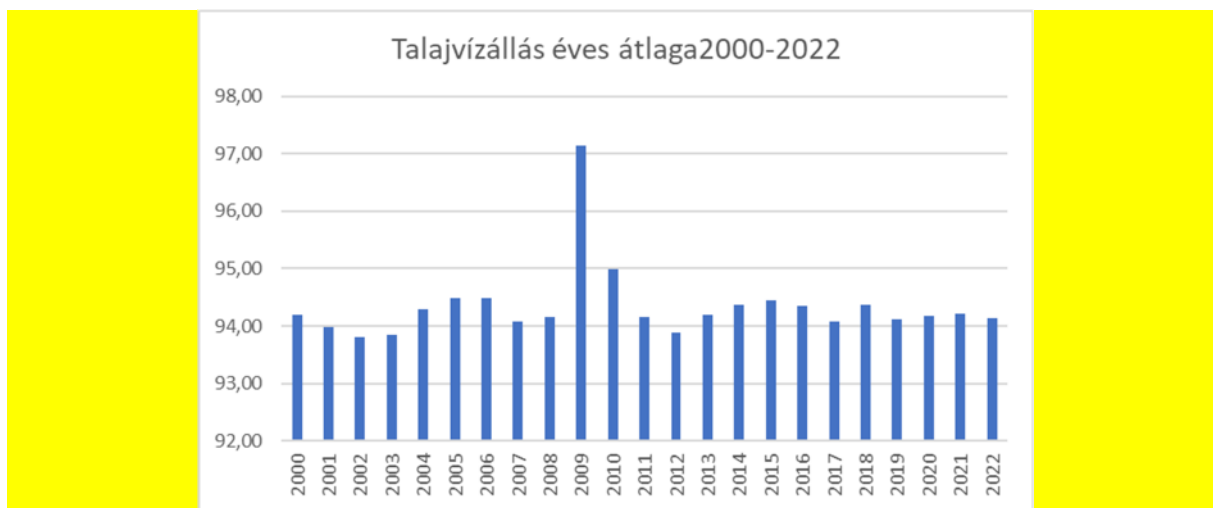
EOV koordinátái:

X= 98119,13 m

Y= 714771,96 m

terepszint: 95,305 m.Bf

perem magasság: 95,915 m.Bf.

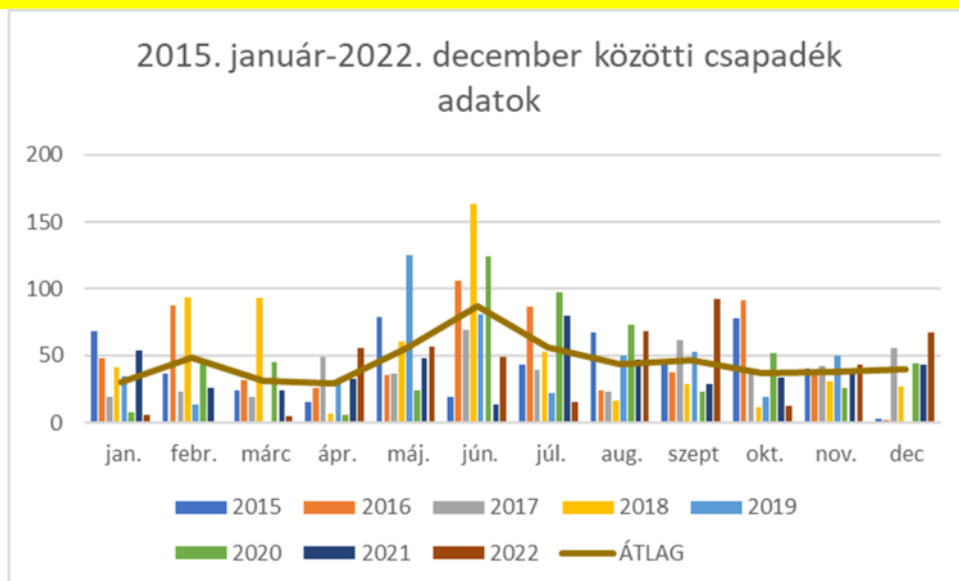

A csapadék jellemző adatai (Mórahalmi adatok átlaga)

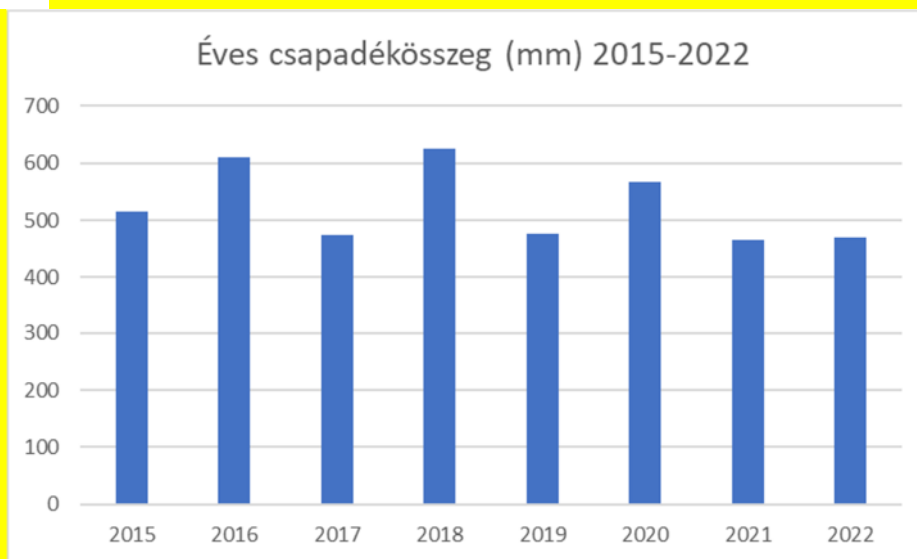
Megnevezés:	Mórahalom
Törzsszám:	210025
Település:	Mórahalom
Típus:	törzsállomás
Gyorsadat szolgáltató:	igen
Adatforgalmazás típus:	észlelt
Üzemelés típus:	üzemel
Létezik:	igen
EovX (Észak):	98693,3
EovY (Kelet):	713149,1
Terep magasság:	

Havi csapadékösszegek, felszíni lefolyást előidéző csapadék-idősorok

Év	jan.	febr.	márc	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept	okt.	nov.	dec	Éves össz.
2015	68,2	36,2	24,3	15,3	78,7	18,9	42,6	66,8	43,8	77,6	39,9	3,3	515,6
2016	47,8	86,9	31,7	25,4	35,2	106,6	86,1	24,1	37	90,9	36,2	1,6	609,5
2017	18,8	22,5	19,5	48,3	36,3	69	39,4	23,3	61	37,6	42,4	55,4	473,5
2018	41,5	93,7	92,7	6,8	60,1	163,8	52,4	16,2	28,5	11	31	26,7	624,4
2019	34,3	13,6	0,4	31	124,8	79,9	22,2	49,8	52,4	19	49,8		477,2
2020	7,3	45,6	45	6,1	23,8	124,2	97,4	73,1	22,7	51,9	26,1	43,9	567,1
2021	53,2	26	24	32,7	47,6	13,2	79,2	47	28,3	33,3	37,9	43,1	465,5
2022	5,3	12,7	4,9	55,6	56,7	48,7	15,2	68	91,4	12,6	43,4	67,4	469,2
ÁTLAG	29,7	48,1	31,2	29,4	54,9	86,5	56	43,1	45,9	36,6	38,1	39,7	539,2
Min	5,3	13,6	0,4	6,1	23,8	13,2	15,2	16,2	22,7	11	26,1	1,6	155,2
Max	53,2	93,7	92,7	55,6	124,8	163,8	97,4	73,1	91,4	90,9	49,8	67,4	1053,8

Legnagyobb napi csapadék 2018.05.25. 46,4 mm
 Legnagyobb havi csapadék 2020.06.hó 163,8 mm
 Legkisebb havi csapadék 2016.12. hó 1,6 mm

1.2.3. A települést érintő folyók, vízgyűjtők, vízfolyások, belvízcsatornák értékelő jellemzése

A települést érintő vízfolyások, ártéri és belvízi öblözetek bemutatása

Árvízi öblözet:

Móráhalom településnek árvízi érintettsége nincs.

Belvízi öblözet:**Belvízrendszer:**

39. sz. Gyálai belvízrendszer

Belvízvédelmi szakasz:

11.01. számú Algyő-Tápé-Gyála-Köröséri Belvízvédelmi Szakasz

Az belvízvédelmi szakaszon a védekezést irányítók neve, elérhetősége:

Beosztás	Név	Elérhetőségek
Védelemvezető	Dr. Kozák Péter	Szeged, Gerle u. 99/2. 62/466-812 30/349-17-22
Védelemvezető helyettesek	Borza Tibor	Szeged, Vánky J. u. 11. 62/663-194 30/415-81-06
	Priváczki-Juhászné Hajdu Zsuzsanna	Szeged, Tündér u. 23. 30/677-68-38
Központi ügyeletvezető	Barla Margit Enikő	Deszk, Béke u. 44. 30/566-07-40
Központi ügyeletvezető helyettes	Vass Bence	Szeged, Barátság u. 7. 2/6. 70/376-78-78
11.01. belvízvédelmi szakasz		
Védelmi körzetvezető	Sági János	30/475-63-90
Szakaszvédelem vezető	Tóth Péter	30/561-13-63
Csatornabiztos, csatornaőr	Pataki Sándor csatornaőr	Mórahalom, II. ker. 82. 30/633-8454

Vízvezetés útja:

A 39. sz. Gyálai belvízrendszer területe ATIVIZIG nyilvántartása szerint 514 km², a 39/2 sz. Széksóstói öblözet területe 247,26 km² a 39/3 sz. Madarásztói öblözet területe 66,57 km². Az öblözet főgyűjtője a Széksóstói-főcsatorna. Befogadja a Paphalmi-főcsatorna 4+206 km szelvénye.

A Gyálai-Holt-Tisza a Széksóstói-főcsatornán és a Paphalmi-főcsatornán keresztül Mórahalom város északi részének keletkezett vizeit fogadja

A Vereskereszt-Madarásztói-csatorna Mórahalom város déli részének belterületén keletkezett vizeit fogadja be.

A belterületről a csapadékvíz befogadó a következő:

Széksóstói Főcsatorna

Mórahalom-Belsőégi csatorna

Vereskereszt-Madarásztói-csatorna

A **Széksóstói-főcsatorna**, mint végpont szerepel az aszálykárelhárítást és mezőgazdasági intézményes vízellátást biztosító regionális rendszer csatorna hálózati elemeiben. Így abba termálvíz sem az állandó üzemű termálfürdőből, de más termálvízfelhasználótól sem vezethető be.

A fentiekre tekintettel a termálvizeket a másik Vereskereszt-Madarásztói vízgyűjtőbe kell vezetni, folyamatosan ellenőrzött körülmények között monitorozva mind az elfolyó felszíni, mind a felszín alatti vizeket. A kifolyó termálvizek monitorozására Mórahalom rendelkezik önkontroll tervvel és 2 db monitoring kúttal, éves 540 000 m³ termálvízkibocsátás mellett. Ezen monitorozási/vízminőség jelentési feladatait az Erzsébet fürdő műszaki gárdája látja el melyhez minden engedéllyel rendelkezik.

Mórahalom belsőségi csatorna nyomvonala Mórahalom közigazgatási területét érinti, tőle DK, ill. déli irányban helyezkedik el. Vízgyűjtő területének nagysága 4,9 km², vízhozama 245 l/s, befogadója a Vereskereszt-Madarásztói csatorna 3+011 km szelvénye.

A **Vereskereszt-Madarásztói csatorna** a Széksóstói főcsatorna öblözetének árapasztó tehermentesítő csatornája, de egyúttal Mórahalom község belterületét és a főcsatornától Nyugatra Ásotthalom községig elterülő belvízi terület mentesítését is hivatott megoldani.

A főcsatorna az összegyűjtött belvizet Jugoszláviába szállítja, ahol a Tisza folyóba torkollik. A főcsatorna üzemelését a két ország közötti egyezmény szabályozza, mely szerint az országhatárnál 4,0 m³/s vízhozam vezethető át 1,25 m-es vízállásérték mellett.

Belvízi helyzet esetén és rendkívüli belvízi terhelésnél a főcsatorna völgyében elhelyezkedő tározókban, és vízállásos területeken lehet a belvizet visszatartani.

Szivattyúzás, Tározás, Vízkormányzás

Tározás:

A város külterületi részeinek biztonságát javítják a külterületen, de az ATIVIZIG üzemeltetésében levő belvízi tározóként is használható tavak: Nagyszéksóstói, Kisszéksóstói, valamint a Madarásztó. Ezen túlmenően a város beruházásában elkészült az öntözővíz fogadására is alkalmas Halászkai tározó, melynek ATIVIZIG-s-csatornán készült, de a fenntartási kötelelem miatt az üzemeltetője Mórahalom Önkormányzata.

A Kisszéksóstó és Széksóstói-főcsatorna 1+412 km szelvényében lévő műtárgy fölött terül el Mórahalom közigazgatási területének határában egy közel 30 ha területű, ideiglenes víztározásra alkalmas terület, mely gravitációsan üríthető a Széksóstói főcsatornába.

Halászkai mellékág csatorna 1+252 szelvényében a tározó töltését keresztező, a tározó felőli oldalon tiltós előfejjel ellátott műtárggyal épült a Halászkai tározó, melynek feladata a csatorna felső szakaszán összegyűjtött vizek visszatartása, de Zákányszék felől érkező rendkívüli belvízhozam esetén az alsó tiltó betétpallók magasságát addig kell csökkenteni, hogy a zárómű tárgynál a vízszint ne legyen magasabb, mint a maximális megengedett tározási szint.

További víztározásra alkalmas területek a Biteszék, a Szent János üdülőtó, a Csipak-semlyék és a Tanaszi-semlyék is

Mórahalom területén ATIVIZIG kezelésű **szivattyútelep nem üzemel.**

Vízkormányzások:

- Széksóstói-főcsatorna

0+000 km szelvényében lévő betétpallós, tiltózható műtárgy, a csatorna torkolati műtárgya
3+869 km szelvényében lévő tiltós műtárggyal visszatartható a víz a Széksóstói-tározóban
Levonulási vízszint 87,48 m B.f., Max. duzzasztott vízszint 88,30 m B.f.

7+640 km szelvényében lévő tiltó segítségével a víz a wet-land területére kormányozható
9+090 km szelvényben lévő tiltós ikeráteresz segítségével a víz a Vereskereszt-Madarásztói-csatornába kormányozható

- A Vereskereszt-Madarásztói csatorna

0+165 km szelvényében lévő vastáblás zsilip, az országhatárnál lévő zárás. A zsilip lezárására abban az esetben van szükség, ha a szerb vízügyi szervek nem tudják fogadni a levonuló belvizet. Maximálisan átvezethető vízmennyiség 4,0 m³/s. A zsilip lezárásával a kiépített Madarásztói halastóba lehet a belvizeket visszatartani mindaddig, amíg az elvezetésre lehetőség nem nyílik. A megengedett max. belvízszint: 88,83 m B.f.

5+821 km szelvényben lévő tiltós, bukós áteresz a Széksóstói-főcsatorna árapasztására szolgál. A zsilip zárásának mértékével szabályozható a Széksóstói-főcsatornából átvezethető vízmennyiség. A zsilipet teljesen le kell zárni, ha Szerbia felé megszűnt a vízátviteli lehetőség és a Madarásztó már megtelt.

Mértékadó vízmércék és vízállások

Az öblözetben mértékadó vízmérce nincs. A belvízvédelmi fokozat elrendelésénél a befogadó Gyálai-Holt-Tisza 0+000 km szelvényében lévő vízmérce figyelembe vehető, de az öblözet teljes belvízi helyzetét elemezni kell.

Területi leírás:

A kiemelt domborzati helyzet, az aszályra hajló éghajlati viszonyok és a felszín földtani adottságai következtében a Duna-Tisza közti hátság felszíni vizekben szegény. Mórahalom területe a fejlődéstörténeti okok miatt dél-kelet felé lejt, így a vízfolyások a Tisza felé igyekeznek. A nagy vastagságú, laza negyedkori üledékekből felépült térszínen állandó vízű források nem fakadnak. Természetes vízfolyások hiányában a belvízrendezéskor kialakított csatornarendszer alkotja a felszíni hálózatot gyakran kiszáradt állapotban.

Nagy esőzések, hirtelen oladások esetén a mély fekvésű területeken, illetve ott, ahol a víz továbbjutása akadályozott a víz betörhet a telkekre, előnthei a mélyebb fekvésű épületrészeket.

Vízkár kialakulása esetén a feladatok a következők:

- A lakóingatlanok csapadékvíz elvezetése.
- Az utcák nyílt vízelvezető árokrendszereinek kialakítása.
- Átereszek hiánya esetén az árkok csak szikkasztóként való üzemeltetése.

- A meglévő átereszek folyamatos karbantartása.

Települési vízelvezető rendszerek általános bemutatása, tulajdoni/kezelői helyzet jellemzése

Mórahalom város belterületi csapadék vízelvezető-hálózatának rendszere a település természetes mélyvonulatai alapján alakult ki.

A jelenleg működő csatornahálózat ill. nyílt árokrendszer egy-egy mélyebb fekvésű öblözet vízgyűjtésére és elvezetésére épült.

A fentiek befogadására a város belterületi határán húzódó belvízcsatorna áll rendelkezésre.

Mórahalom település csapadékvíz elvezető rendszerére vonatkozó vízjogi engedélyek:

A csatornahálózat egészéről egységes üzemelési vízjogi engedély nincs. Az egyes részekre kiadott üzemelési vízjogi engedélyek lejártak. Az egységes vízjogi engedélyes terv elkészítésére a hatósági kötelezés bármikor kiadható.

49482-2-7/2008. számú vízjogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés I. ütem (Honvéd u., Móra u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u.) vízilétesítményeinek megépítésére;

16786-5-2/2009. számú engedéllyel módosított 16786-2-7/2007. számú vízjogi létesítési engedély a Balogh páter u. feletti lakópark utcáinak csapadékvíz elvezetése tárgyában;

49482-3-9/2009. számú határozattal kiegészített 49482-3-6/2009 számú vízjogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés III-IV. ütem (Dózsa u., Domb u., Mező u., Szőlő u., Jókai u., Kertész u.) vízilétesítményeinek megépítésére;

49482-3-17/2011. számú vízjogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés III-IV. ütem (Dózsa u., Domb u., Mező u., Szőlő u., Jókai u., Kertész u.) vízilétesítményeinek megépítésére; (3712,5 fm nyílt burkolt és 197,5 fm zárt csatorna)

70098-1-7/2009. számú vízjogi létesítési engedély a belterületi csapadékvíz elvezetés rekonstrukciós fejlesztés V. ütem (Tömörkény u.) vízilétesítményeinek megépítésére;

Mórahalom város esetében a belterületi vízrendezésre vonatkozóan az alábbi vízjogi üzemeltetési engedélyek lettek kiadva az elmúlt években:

23513-2-2/2007 üzemelési engedély, az engedély 2012. december 31-ig érvényes, a Kölcsey utca, és Röszei út csapadékvíz elvezetésére vonatkozik, összesen 465 fm nyílt, burkolt csatornára.

- 28638-3-2/2007 üzemelési engedély, az engedély 2012. szeptember 30-ig érvényes, a Szántó, Csend, Béke utca, és a Kissori, Röszei út csapadékvíz elvezetésére vonatkozik, összesen 1599,5 fm nyílt, burkolt csatornára.
- 66999-1-5/2009 üzemelési engedély az engedély 2014. szeptember 30-ig érvényes, a Bethlen, Balogh páter, Batthyány utcák csapadékvíz elvezetésére vonatkozik,
- 49482-4-4/2010 számú határozattal kiegészített 49482-4-3/2010. számú vízjogi üzemeltetési engedély, az engedély 2015 július 31-ig érvényes, az I. ütem - Honvéd u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u., Petőfi u. - csapadékvíz elvezető csatornáinak üzemeltetésére és fenntartására visszavonásra került).
- 66999-1-5/2009 üzemelési engedély az engedély 2014. szeptember 30-ig érvényes, a Bethlen, Balogh páter, Batthyány utcák csapadékvíz elvezetésére vonatkozik,
- 49482-4-7/2011. számú vízjogi üzemeltetési engedély, az engedély 2016. május 31-ig érvényes, az I. ütem (Honvéd u., Móra F. u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u., Petőfi u.) csapadékvíz elvezető csatornáinak üzemeltetésére és fenntartására (ennek a határozatnak a kiadásával a 49482-4-4/2010. számú határozattal kiegészített 49482-4-3/2010. számú vízjogi üzemeltetési engedély az I. ütem - Honvéd u., Juhász Gy. u., Rózsa u., Köztársaság u., Petőfi u. - csapadékvíz elvezető csatornáinak üzemeltetésére és fenntartására visszavonásra került).
- 49482-6-5/2012. számú vízjogi üzemeltetési engedély, az engedély 2017. július 31-ig érvényes (a Mórahalom belterület III-IV-V ütem csapadék)
- 35600/1806-2-2015 számú üzemelési engedély a Halászká tározóra vonatkozóan, érvényes 2020.06.30.
- 35600/259-7/2022 számú létesítési engedély Mórahalom, Kölcsey utca, Szövetkezeti, Kodály, Széchenyi, Remény, Egyenlőség utcák csapadékvíz elvezetése, az engedély 2024. február 29-ig érvényes
- 35600/1723-13/2022 számú létesítési engedély Kissori lakópark csapadékvíz elvezetése, az engedély 2024. június 30-ig érvényes
- 35600/3933-8/2021 számú létesítési engedély 5514. jelű Szegedi út Mórahalom, Munkácsy és Gyepsor utcák között, az engedély 2023. november 30-ig érvényes
- 35600/2660-13/2021 számú létesítési engedély Móraalmi belsőségi csatornát tehermentesítő záportározó, az engedély 2023. október 31-ig érvényes
- 35600/5174-6/2021 számú létesítési engedély Bátyasori főgyűjtő, az engedély 2024. január 31-ig érvényes
- 35600/1975-14/2023 számú létesítési engedély Röszei út és Szövetkezeti utca közötti terület vízellátása-szennyvíz-csapadékvíz elvezetése, az engedély 2025. június 30-ig érvényes

35600/298-7/2022 számú létesítési engedély Mikes Kelemen köz csapadékvíz elvezetése, az engedély 2024. április 30-ig érvényes

Belterületi csapadékvíz elvezető rendszer ismertetése, lefolyási viszonyok stb.

A belvízrendszer fő levezető csatornája a Széksóstói-főcsatorna, és a Vereskereszt-Madarásztói csatorna.

Elmondható, hogy az elmúlt 10 év alatt jelentős építés nem volt csapadékvíz kapcsán. Az árkok karbantartását folyamatosan végzik, néhány helyen a kapubejárók átereszei rongálódtak, lesüllyedtek, ezek tisztítása, szükség esetén cseréje szükséges. A belterületi árkok egy része szikkasztóként funkcionálnál.

A most elkészült beruházások jelentősen javítják Mórahalom belterületének csapadékvíz elvezető rendszerét.

6 utca csapadékcsonkjának rekonstrukciója a remény, Kölcsey és Szövetkezet, és egyenlőség utcák elvezető árcai burkolva lettek. A levezetett vizek befogadója a mórahalmi belsőségi csatorna.

A Kissori lakópark csapadékvíz elvezetése a megépült 150 fm burkolt csapadékvíz elvezető árok segítségével a Bálint Sándor utcai meglévő rendszerre vezeti a csapadékvizeket.

5514 jelű Szeged-Mórahalom Munkácsy és Gyepsor utca közötti szakaszán kiépült burkolt nyílt, és zárt csatornák által levezetett víz közvetlen befogadója a belterületi csapadékvíz elvezető rendszer, a közvetett befogadója a Mórahalom Belsőségi csatorna.

A Mórahalom Belsőségi csatorna tehermentesítésére épült záportározó térfogata az üzemi vízszintet figyelembe véve 3096 m³, a töltéskorona belső élét figyelembe véve a maximális kapacitása 4834 m³.

Tározó és csatorna együttes kapacitása: $Q_{cs} = 828 \text{ l/s} + 1098 \text{ l/s} = 1926 \text{ l/s}$, ami nagyobb, mint záporból adódó csapadékvíz terhelés: $Q_{10\text{-zápor}} = 1740 \text{ l/s}$.

Ezáltal belvárosi Szegedi úti csatorna mentén létrejövő visszaduzzasztások valószínűsége és mértéke minimálisra csökkenhet.

A Bátyasori főgyűjtő csatorna vízgyűjtőjén lévő Rigó utca, Dankó Pista utca, Kapás utca, Arató utca, Munkás utca, Nyár utca, Petőfi S. utca, Ady Endre tér, Kossuth L. park, Zrínyi M. utca csatornái burkolt csatornaként kerültek kiépítésre, összesen 5900 fm hosszban. A csatornák befogadója a települési csapadékvíz elvezető rendszer, közvetett befogadója a Bátyasori főgyűjtő csatorna.

A meglévő rendszer nyomvonalas rajzát a 3-as számú rajzon mellékeljük, melyen felrajzolásra kerültek.

Belterület:

Belvízzel veszélyeztetett Mórahalom déli és keleti területrészei, a Madarásztó közvetlen környezete, valamint a Széksóstói-főcsatorna vízgyűjtő területe.

A város többi része a korábbi éveket is figyelembe véve nem belvízveszélyeztetett terület.

A környező vízhálózat leírása

Mórahalom település közigazgatási területén lévő, ATIVÍZIG kezelésű vízfolyások:

- Bogárzói-csatorna 0+000 – 0+911 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5413-1/2015. ált. (TVH-100030-1-1/2015.)

Vizikönyvi szám: II/500

- Széksóstói-főcsatorna 1+750 km – 19+256 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5405-2/2015. ált. (TVH-100037-1-2/2015.)

Vizikönyvi szám: II/496

- Külső-Csorvai-csatorna 0+000 km – 2+114 km és 4+925 – 5+900 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5868-1/2015. ált. (TVH-99972-1-1/2015.)

Vizikönyvi szám: II/1277

- Vágói-csatorna 0+000 km – 1+390 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/4287-8/2018. ált. (TVH-101521-3-10/2019.)

Vizikönyvi szám: II/232

- Halászká-csatorna 0+000 km – 8+450 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 17898/1969.

Vizikönyvi száma: Tisza 1279

- Halászká mellékcsatorna 0+000 – 3+166 km szelvények közötti szakasza

- Jámborka-csatorna 0+000 – 0+926 és 1+761 – 3+991 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9471-1/2015. ált. (TVH-27800-11-1/2015.)

Vizikönyvi szám: II/384

- Mórahalom belsőégi csatorna 0+000 – 3+052 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9039-1/2015. ált. (TVH-100960-1-1/2015.)

Vizikönyvi szám: II/965

- Vereskereszt-Mdarásztói-csatorna 0+066 – 5+916 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.392/1978.

Vizikönyvi száma: Vízrendezés 744

- Madarásztói-csatorna 0+000 – 3+392 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.799/1978

Vizikönyvi száma: Vízrendezés 751

Az önkormányzat tulajdonában és az ATIVIZIG üzemeltetésében lévő, alábbi vízműtani adatokkal rendelkező belvívcsatornák találhatók:

- Balogsori-csatorna 0+000 – 3+000 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.599/12/1972.

Vizikönyvi száma: Vízrendezés 414

- Masakanyari-csatorna 0+000 – 2+325km közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.600/12/1972.

Vizikönyvi száma: Vízrendezés 434

Fő befogadók kezelője Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság,

Szegedi Szakaszmerőkség

Mórahalm közigazgatási területe 11.01. Algyő-Tápé-Gyála-Köröseri belvízvédelmi szakasz területén helyezkedik el.

A belvízvédkezés operatív szakmai irányítását az ATIVIZIG Szegedi Szakaszmerőkség látja el.

Elérhetősége: 6753. Szeged-Tápé, Szomolya 1.

Tel: 62/599-599 e-mail: sagij@ativizig.hu.

Belvízrendszerek üzemelése, kezelése

KÜLTERÜLETI VÍZRENDEZÉS

Gyálai belvízrendszer

Mórahalom térségében nem üzemel szivattyútelep

Mórahalom közigazgatási területének mentesítésében résztvevő állami tulajdonú szivattyútelepek: Mórahalom közigazgatási területén nem üzemel szivattyútelep

N e v e	Szivattyúegységek	Jellege	
	Teljesítménye	Torkolati	Esésnövelő
	[m³/s]		
-	0	0	0

ÁLLAMI TULAJDONÚ CSATORNÁK RÉSZLETES ADATAI

Kizárólagos állami tulajdonú ATIVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák:

- **Bogárzói-csatorna** 0+000 – 0+911 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5413-1/2015. ált. (TVH-100030-1-1/2015.)
Vizikönyvi szám: II/500

szelvénytávolság: 0+000 km
fenékszint: 102,03 m B.f.
mértékadó belvízszint: 102,65 m B.f.
fenékesés: 2,6 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhhozam: 1225 l/s
vízsebesség: 0,85 m/s

szelvénytávolság: 0+911 km
fenékszint: 105,23 m B.f.
mértékadó belvízszint: 105,85 m B.f.
fenékesés: 2,6 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhhozam: 1225 l/s
vízsebesség: 0,85 m/s

- **Széksóstói-főcsatorna** 1+750 km – 19+256 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5405-2/2015. ált. (TVH-100037-1-2/2015.)
Vizikönyvi szám: II/496

szelvényszám: 1+750 km
fenéksztint: 85,90 m B.f.
mértékadó belvízszint: 86,90 m B.f.
fenékesés: 0,30 ‰
vízszintesés: : 0,30 ‰
fenékszélesség: 2,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 2200 l/s
vízsebesség: 0,60 m/s

3+182 – 5+350 km szelvények között:
fenékesés: 0,50 ‰
vízszintesés: 0,50 ‰
vízhozam: 2200 l/s

5+350 – 6+912 km szelvény között:
fenékesés: 0,40 ‰
vízszintesés: 0,40 ‰
vízhozam: 2050 l/s

6+912 – 9+135 km szelvény között:
fenékesés: 1,10 ‰
vízszintesés: 1,00 ‰
vízhozam: 1950 l/s

9+135 – 10+900 km szelvények között:
fenékesés: 0,30 ‰
vízszintesés: 0,35 ‰
vízhozam: 1750 l/s

10+900 – 12+175 km szelvény között:
fenékesés: 0,75 ‰
vízszintesés: 0,75 ‰
vízhozam: 1750 l/s

12+175 – 12+548 km szelvény között:
fenékesés: 0,30 ‰
vízszintesés: 0,30 ‰
vízhozam: 1700 l/s

12+548 – 13+437 km szelvény között:
fenékesés: 0,04 ‰

vízszinesés: 0,04 ‰

vízhozam: 1700 l/s

13+437 – 13+759 km szelvény között:

fenékesés: 1,70 ‰

vízszinesés: 1,70 ‰

vízhozam: 1450 l/s

13+759 – 14+360 km szelvény között:

fenékesés: 2,80 ‰

vízszinesés: 2,80 ‰

vízhozam: 1400 l/s

14+360 – 15+100 km szelvény között:

fenékesés: 0,45 ‰

vízszinesés: 0,45 ‰

vízhozam: 1150 l/s

15+100 – 16+100 km szelvény között:

fenékesés: 1,15 ‰

vízszinesés: 1,15 ‰

vízhozam: 1150 l/s

16+100 – 17+633 km szelvény között:

fenékesés: 0,35 ‰

vízszinesés: 0,35 ‰

vízhozam: 1050 l/s

17+633 – 18+410 km szelvény között:

fenékesés: 0,80 ‰

vízszinesés: 0,80 ‰

vízhozam: 1050 l/s

18+410 – 19+256 km szelvény között:

fenékesés: 0,75 ‰

vízszinesés: 0,75 ‰

vízhozam: 900 l/s

szelvényszám: 19+256 km

fenéksztint: 104,65 m B.f.

mértékadó belvízszint: 105,55 m B.f.

fenékesés: 0,75 ‰

vízszintesés: 0,75 ‰

fenékszélesség: 2,0 m

rézsühajlás: 1:1,15

vízhozam: 900 l/s
vízsebesség: 0,80 m/s

- **Külső-Csorvai-csatorna** 0+000 km – 2+114 km és 4+925 – 5+900 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/5868-1/2015. ált. (TVH-99972-1-1/2015.)
Vizikönyvi szám: II/1277

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 97,17 m B.f.
mértékadó belvízszint: 97,77 m B.f.
fenékesés: 1,05 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 696 l/s
vízsebesség: 0,57 m/s

szelvényszám: 5+900 km
fenékszint: 103,03 m B.f.
mértékadó belvízszint: 103,63 m B.f.
fenékesés: 1,3 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 696 l/s
vízsebesség: 0,57 m/s

- **Vágói-csatorna** 0+000 km – 1+390 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/4287-8/2018. ált. (TVH-101521-3-10/2019.)
Vizikönyvi szám: II/232

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 95,03 m B.f.
mértékadó belvízszint: 96,68 m B.f.
fenékesés: 0,5 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 624 l/s
vízsebesség: 0,39 m/s

szelvényszám: 1+390 km
fenékszint: 97,13 m B.f.
mértékadó belvízszint: 97,78 m B.f.
fenékesés: 1,0 ‰
fenékszélesség: 1,0 m

rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 624 l/s
vízsebesség: 0,39 m/s

- **Halászká-csatorna** 0+000 km – 8+450 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 17898/1969.
Vizikönyvi száma: Tisza 1279

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 89,15 m B.f.
mértékadó belvízszint: 90,15 m B.f.
fenékesés: 0,8 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 750 l/s
vízsebesség: 0,48 m/s

szelvényszám: 8+450 km
fenékszint: 92,55 m B.f.
mértékadó belvízszint: 93,52 m B.f.
fenékesés: 0,8 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 750 l/s
vízsebesség: 0,48 m/s

- **Halászká mellékcatorna** 0+000 – 3+166 km szelvények közötti szakasza:

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 91,09 m B.f.
mértékadó belvízszint: 91,44 m B.f.
fenékesés: 1 ‰
fenékszélesség: 0,6 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 150 l/s
vízsebesség: 0,36 m/s

szelvényszám: 3+166 km
fenékszint: 95,81 m B.f.
mértékadó belvízszint: 96,16 m B.f.
fenékesés: 1,4 ‰
fenékszélesség: 0,6 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 150 l/s
vízsebesség: 0,36 m/s

- **Jámborka-csatorna** 0+000 – 0+926 és 1+761 – 3+991 km szelvények közötti szakasza:

Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9471-1/2015. ált. (TVH-27800-11-1/2015.)

Vizikönyvi szám: II/384

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 88,27 m B.f.
mértékadó belvízszint: 88,67 m B.f.
fenékesés: 1,4 ‰
fenékszélesség: 0,8 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 487,5 l/s
vízsebesség: 0,68 m/s

szelvényszám: 3+991 km
fenékszint: 92,92 m B.f.
mértékadó belvízszint: 93,32 m B.f.
fenékesés: 1,55 ‰
fenékszélesség: 0,8 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 487,5 l/s
vízsebesség: 0,68 m/s

- **Móráhalom belsőségi csatorna** 0+000 – 3+052 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35.600/9039-1/2015. ált. (TVH-100960-1-1/2015.)
Vizikönyvi szám: II/965

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 89,73 m B.f.
mértékadó belvízszint: 90,13 m B.f.
fenékesés: 1 ‰
fenékszélesség: 0,6 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 245 l/s
vízsebesség: 0,38 m/s
szelvényszám: 3+991 km
fenékszint: 95,13 m B.f.
mértékadó belvízszint: 95,53 m B.f.
fenékesés: 2,2 ‰
fenékszélesség: 0,6 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 245 l/s
vízsebesség: 0,38 m/s

- **Vereskereszt-Mdarásztói-csatorna** 0+066 – 5+916 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.392/1978.
Vizikönyvi száma: Vízrendezés 744

szelvényszám: 0+066 km
fenékszint: 87,05 m B.f.
mértékadó belvízszint: 88,17 m B.f.
fenékesés: 0,29 ‰
fenékszélesség: 2,0 m
rézsühajlás: 1:5 ; 1:2 ; 1:1
vízhozam: 4020 l/s
vízsebesség: 0,55 m/s

szelvényszám: 5+916 km
fenékszint: 89,59 m B.f.
mértékadó belvízszint: 90,69 m B.f.
fenékesés: 0,29 ‰
fenékszélesség: 2,0 m
rézsühajlás: 1:5 ; 1:2 ; 1:1
vízhozam: 3230 l/s
vízsebesség: 0,52 m/s

- **Madarásztói-csatorna** 0+000 – 3+392 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 43.799/1978
Vizikönyvi száma: Vízrendezés 751

szelvényszám: 0+000 km
fenékszint: 87,83 m B.f.
mértékadó belvízszint: 88,93 m B.f.
fenékesés: 3,04 ‰
vízhozam: 800 l/s
vízsebesség: 0,58 m/s

szelvényszám: 3+392 km
fenékszint: 93,46 m B.f.
mértékadó belvízszint: 94,46 m B.f.
fenékesés: 1,16 ‰
vízhozam: 800 l/s
vízsebesség: 0,46 m/s

Az önkormányzat tulajdonában és az ATIVIZIG üzemeltetésében lévő, alábbi vízműtani adatokkal rendelkező belvívcsatornák találhatók:

- **Balogsori-csatorna** 0+000 – 3+000 km szelvények közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.599/12/1972.
Vizikönyvi száma: Vízrendezés 414

szelvényszám: 0+000 km
fenéksztint: 94,67 m B.f.
mértékadó belvízszint: 94,97 m B.f.
fenékesés: 3,4 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 185 l/s
vízsebesség: 0,33 m/s

szelvényszám: 3+000 km
fenéksztint: 101,8 m B.f.
mértékadó belvízszint: 102,1 m B.f.
fenékesés: 0,5 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 185 l/s
vízsebesség: 0,33 m/s

- **Masakanyari-csatorna** 0+000 – 2+325km közötti szakasza:
Vízjogi üzemeltetési engedély száma: 23.600/12/1972.
Vizikönyvi száma: Vízrendezés 434

szelvényszám: 0+000 km
fenéksztint: 101,94 m B.f.
mértékadó belvízszint: 102,70 m B.f.
fenékesés: 0,65 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 100 l/s
vízsebesség: 0,16 m/s

szelvényszám: 2+325 km
fenéksztint: 103,784 m B.f.
mértékadó belvízszint: 104,131 m B.f.
fenékesés: 0,65 ‰
fenékszélesség: 1,0 m
rézsühajlás: 1:2
vízhozam: 100 l/s

vízsebesség: 0,16 m/s

A település közigazgatási területén található a Tüsöksori-csatorna, a Kis sori-csatorna, valamint a Biteszéki csatorna is, melyekről nem rendelkezik műszaki dokumentációval.

Hidrológiai, hidromorfológiai értékelés:

A terület egésze a Víz Keretirányelv 60/200 Európa Tanács Irányelv szerint a Tisza részvízgyűjtőjébe tartozik, ezen belül az Alsó-Tisza Jobb part (2-20 számú) tervezési alegységbe sorolandó.

A belvízvédekezési helyzet kialakulásának lehetséges okai:

- Belvízelvezető rendszer kiépítettségének hiánya
- Belvízelvezető-csatornák, befogadók nem megfelelő műszaki állapota a karbantartottság hiánya miatt
- A téli időszakban telítetté vált talajok, hirtelen nagy mennyiségű csapadékot nem képesek elvezetni
- Tartós nagy mennyiségű esőzés
- Fagyott talajok, melyek megakadályozzák a beszivárgást.
- Ha jelentős hó mennyiség takarja a talajt, és hirtelen indul meg az olvadás

1.2.4. A lefolyást befolyásoló emberi beavatkozások áttekintése

Települési rendezési terve tartalmaz belvízvédelmi fejezetet.

A város közigazgatási területéről az ATIVIZIG kezelésében lévő csatornák vezetik el az összegyülekezett vizeket.

Belvíz főleg a tavaszi időben jelentkezik, nyárra azonban vízhiány alakul ki, beköszönt az aszály. A belvízgazdálkodás prioritásai időjárási periódusonként és az agrárgazdaság elvárásainak függvényében változnak, mai helyzete nagyon labilis. A csapadékosabb időszakok vizeinek tározására a holtágakban, halastavakban, belvíztározókban van lehetőség, A fenntartás hiánya miatt a csatornahálózat csak 30-60 %-ban alkalmas a belvizek elvezetésére. A mértékadót megközelítő belvíztömegek levezetése a kiépítésnek megfelelő 14 nap helyett 28-42 nap alatt valósulhat meg jelentős műszaki beavatkozások elvégzése nélkül.

A jelenlegi földhasználat mellett már egy közepes nagyságú belvíz megjelenésekor is számolni kell az igen jelentős, akár két-háromszoros védekezési költségekkel és jelentős mezőgazdasági károkkal A privatizáció óta megszakadt a művek és tulajdonok közötti összhang. A föld tulajdonviszonyok megváltoztak, a birtokok részben elaprózódtak, a belvízelvezető csatornák tulajdonviszonyai, és kezelőinek helyzete nem tisztázott.

Az állami tulajdonú főműveket az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság kezeli.

A kisebb csatornákat a birtokosok sokszor beszántották, akinek a földje nincs közvetlen belvízveszélynek kitéve, nem akar részt vállalni a közös terhekből. A csatornák nyomvonalát, vízszállító képességét, fenntartását és áramlásszabályozását biztosítani kell, függetlenül az egyéni érdekektől, törekvésektől.

Öntözés

Az öntözés jelentősége a száraz, meleg klímájú, ám jó termőképességű mezőgazdasági területeken nem elhanyagolható.

Ugyanakkor a felszínközeli talajvíz rétegeket egyre jobban terheli az öntözésre szolgáló - főleg illegális vízhasználat.

A helyzet több településrészén a fő levezető csatornák kivételével ma is megoldatlan, a levezető árkok, kapubejárók tisztítása, karbantartása még várat magára. A szűkös anyagi lehetőségek ellenére a csatornák fenntartását, karbantartását, felújítását folyamatosan kell végezni. Megoldást jelenthet a közmunka program, vagy a háztulajdonosok aktív közreműködése.

A vízfolyások és védművek karbantartása a rendelkezésre álló kereteken belül történik. Ez többnyire kaszálás, melynek egy része a közfoglalkoztatás keretén belül valósul meg. A külterületi vízrendezési tevékenységet az ATIVIZIG végzi a szükséges vízkormányzási feladatokkal együtt.

1.3 A település vízkárok általi veszélyeztetettségének meghatározása

1.3.1. Jellemző vízkár jelenségek, hidrometeorológiai és hidrológiai kockázatok

Vízgyűjtő gazdálkodási terv vonatkozó részei elérhetők a www2.vizeink.hu oldalon.

Nagyvízi Mederkezelési Tervek: Mórahalom esetében nem releváns.

Árvízi veszély és Kockázati térképek, Árvízi Kockázatkezelési Tervek
Mórahalom esetében nem releváns.

1.3.1.1 Árvíz esetén

Mórahalom esetében nem releváns

1.3.1.2 Belvíz esetén

A település belvízkárok általi kitettségének részletes bemutatása

Jelentős múltbeli belvizes problémák leírása

2009-2010 években volt belvízvédelmi készültség elrendelve, ennek következtében az alábbi munkálatok történtek meg:

Béke utca-Nádas utca kereszteződésétől nyílt elvezető árok készült, egy elzáró műtárgy segítségével.

Petőfi utca-Csendes utca sarok kiépítése terv alapján készült el.

A hiányos és eltömődött víznyelőrácok visszahelyezése, karbantartását végezték.

2019 májusában volt egy pár napos belvízvédelmi készültség. Ekkor a hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék okozott gondot. Az áttereszek tisztítása, zárt szakaszok Womázása történt a Béke, Nádas, Május 1. utcákban, Rákóczi téren, Kissori, Röszei, István király úton.

A Bajcsy-Zsilinszky, Tömörkény, Magyar Körösz és József Attila utcákban szivattyúzási pontok kerültek telepítésre az összegyülekezett vizek továbbítására.

A nyílt szelvényű csatornák gépi kotrását végezték a Béke, Iskola, Bálint Sándor utcákban, a Rákóczi téren és a Kissor úton.

Helyi vízkárelhárítási fokok						
	I. fok		II. fok		III. fok	
	Kezdet	Vége	Kezdet	Vége	Kezdet	Vége
Mórahalom			2019.05.29	2019.05.30		
Mórahalom	2019.05.30.	2019.05.31				

Tiszta és karbantartott belterületi csapadékvízvezető hálózat mellett belvízelvezetési probléma csak magas talajvizes időszakban keletkezik. Magas talajvizes időszakban viszont

a belvíz levezető külterületi csatornák telítettsége is nagyobb a magas talajvízszint miatt és ezzel elméleti vízz szállító kapacitása is romlik.

Így gyakorlatilag minden védekezési munka karbantartott csatornák mellett esésnövelő szivattyúzási munkát jelentett. A belterületi problémáknál jelentős szerepe a belterületi csatornákat befogadó belsőégi csatorna kis kapacitása jelenti. Ezért annak fenntartó kotrásam gaztalanítása folyamatos igényként jelentkezik.

Ezen esésnövelő szivattyúzási munkákkal a károk megelőzhetőek. kiürítésekre, belvízvédelmi mozgósításokra nincs szükség.

Tényleges folyamatos vízkárelhárítási tevékenység várható nagy záporok, zivatarok előtt a belvízvédelemért felelős szervezet a belterületi csatornák állaptát a lefolyó szabad voltát végig ellenőrzi a belterületen a veszélyeztetett területen. Ez fokozatmentes időben is folyamatosan kötelező feladat.

1.3.1.3. Helyi vízkár esetén (kisvízfolyások , tavak árvizei)

Mórahalom esetében nem releváns.

1.3.1.4 Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség:

Olyan egyéb azonosítható veszélyeztetettség, mely a belvíz kialakulására hatással lenne, nincs.

1.4. Védművek védekezési lehetőségei

1.4.1. Árvízi védművek védekezési helyek lehetőségei

Mórahalom településnek nincs árvízi érintettsége.

1.4.2. Belvizi védművek, védekezési helyek lehetőségei

Fejlesztés esetén a belterületről elvezetendő belvizek befogadója a Vizig kezelésű Széksóstói főcsatorna, a Mórahalom -belsőégi csatorna és a Vereskereszt-Madarásztói csatorna, melyhez a település keleti határán kapcsolódik a belterületi belvízelvezető rendszer.

Szivattyútelep nem üzemel.

A város a korábbi éveket is figyelembe véve nem belvízveszélyeztetett terület.

A jelenlegi meglévő rendszert a **3-as** számú rajz tartalmazza.

1.4.3. Helyi vízkár elleni védművek, védekezési helyek, lehetőségek

Mórahalom esetében nem releváns.

1.4.4. Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség elleni védekezési helyek, lehetőségek

Móráhalom esetében nem releváns.

2. VÉDELMI FOKOZATOK ELRENDELÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELADATAI

2.1 Az elrendelés előzményei, információk

Az elrendelési fokozatokat a vonatkozó jogszabályi környezet és a helyi viszonyok alapján kell tervezni. Az elrendelésről a helyi védelemvezető, azaz a Polgármester felelősen dönt a rendelkezésre álló információk alapján.

A megfelelő időben történő elrendelés érdekében folyamatosan figyelni kell a meteorológiai előrejelzéseket, a kialakult árhullámok esetében a jellemző és meghatározó vízmérce vízállásokat, az egyes folyószakaszok mentén kialakuló elöntés viszonyokat (különös tekintettel a nyílt ártéri szakaszokon, települési körtöltések esetén). Folyamatosan kapcsolatot kell tartani a vízkárelhárításhoz segítséget nyújtó szervekkel a kialakult és várható árvízi helyzettel kapcsolatban (VIZIG ügyelet).

A helyi vízkárelhárítás feladatait - így a védekezési fokozatok elrendelését is - a szomszédos önkormányzatokkal, a területileg illetékes vízügyi igazgatósággal (VIZIG), katasztrófavédelem egységeivel rendszeresen kapcsolatot tartva és egyeztetve kell elvégezni. A gyakorlatban amikor azonnali beavatkozás szükséges, az elrendelés fokozata a III. fok, mivel a káresemény bekövetkezésének elhárítása általában gyors.

A települési vízkárelhárításról mindenképpen naplót kell vezetni, rögzíteni kell benne a készenlét elrendelésének időpontját, a végzett munkákat és azok részletes leírását. A védekezési napló hiteles elszámolási dokumentum. A készülségi fokozat elrendelését, majd annak módosításait, illetve megszüntetését a be kell jelenteni a megfelelő intézményeknek (pl. VIZIG műszaki ügyelete).

ATIVIZIG központi ügyelet telefonszáma: 30/4158100

email címe: ugyelet@ativizig.hu

2.2 Védekezési fokozatok

A védekezési fokozatok kialakítására az érvényben lévő jogszabályok, az 1.3 fejezet tapasztalatai alapján megismert a települési jellegzetességek és műszaki paraméterek alapján lehet javaslatot tenni.

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédkezéssel szembeni jogszabály 19.§ alatt ismertetett állami fokozat elrendelési kritériumai a mérvadóak.

Általánosságban

- I. fok felkészülés, irányítás szervezése
- II. fok kisebb beavatkozások
- III. fok intenzív védekezés

A településeknek nem minden esetben kell készültségi fokozatot elrendelni, hiszen bizonyos nagyságú árhullámok esetén védekezési kényszer nem feltétlenül jelentkezik, de a védekezésre való intenzívebb felkészülés érdekében a készültségi fokozatok korábbi elrendelésére is sor kerülhet. Nem kötelező minden település esetében minden fokozat alkalmazása.

Az egyes fokozatok elrendelésének fő szempontjait

Fokozat	Belvíz
I.fok	Környező térrészekben telített talaj, magas talajvíz viszonyok, levezető rendszer telítettsége, meteorológiai előrejelzések figyelembevételével
II.fok	Felszíni vízborítottság, levezető rendszer telítettsége Olyan állapotok, melyeknél már beavatkozás szükséges
III.fok	Felszíni vízborítottság, mely már értékeket veszélyeztet Levezető rendszer nagy fokú terhelése Olyan állapotok, melyeknél már intenzív műszaki beavatkozások szükségesek

2.2.1. Védekezési fokozatok árvízvédekezés esetén

2.2.1.1 Védekezési fokozatok folyók árvizei esetében

Mórahalom településnek nincs árvízi érintettsége.

2.2.1.2 Védekezési fokozatok középső és alsó kivízfolyás-szakaszok árvizei esetén

Mórahalom településnek nincs árvízi érintettsége.

2.2.2. Belvíz esetén

Belvízi elrendelés esetén célszerű a fokozat elrendeléseket a település belvív-, csapadékvíz elvezető hálózatának telítettségéhez rendelni, vagy a szivattyúzási igény jelentkezéséhez/fokozódásához, továbbá egyes mélyfekvésű település-részeken elöntések keletkezéséhez/kiterjedéséhez kötni. Vizsgálandó, hogy adott szituációban további kedvezőtlen elöntési helyzet várható-e meteorológiai előrejelzés alapján.

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet az árvíz- és a belvízvédkezésről szóló jogszabály 19.§ alatt ismertetett állami fokozat elrendelési kritériumai belvív esetén megfelelő módon adaptálhatóak településekre is a helyi viszonyok értékelésével.

A belvízvédkezésről vezetett naplóban rögzíteni kell a levezető rendszerek működését és a vízzel borított területek (becsült) kiterjedésének változásait, aktuális értékét, továbbá lehetőség szerint a szivattyúzott mennyiséget és működtetett gépkapacitást, átemelt víz befogadó medrének megnevezését.

Mértékadó vízmércék és vízállások

Az öblözetben mértékadó vízmérce nincs. A belvízvédelmi fokozat elrendelésénél a befogadó Gyálai-Holt-Tisza 0+000 km szelvényében lévő vízmérce figyelembe vehető, de az öblözet teljes belvízi helyzetét elemezni kell.

2.2.3. Helyi vízkár-elhárítás esetén

Mórahalom esetében nem releváns.

2.2.4. Egyéb azonosítható települési veszélyeztetettség esetén

Védendő objektumok (lásd 5. számú rajz)

1. Üzemanyagtöltő állomások

- Üzemanyagtöltő állomás:

OIL Benzinkút és Shop 6782 Mórahalom, Röszei út 40.

Üzemeltető: Mabanaft Hungary Kft.

Galántai Benzinkút 6782. Mórahalom, Szegedi út 114.

Üzemeltető: Galántai Bt.

2. Egészségügyi és szociális objektumok:

Megnevezés	Cím	Tulajdonos	Fenntartó
Gondozási Központ	6782. Mórahalom, Zákányszéki út 21.	Mórahalom Önkormányzata	Mórahalom Önkormányzata
Csongrád -Csanád megyei Napsugár Otthon Mórahalmi Idősek Otthona	6782. Mórahalom, Szegedi út 1.	Mórahalom Önkormányzata	Mórahalom Önkormányzata
Szenr Benedek Szálló	6782. Mórahalom Ruzsai út 1.	Mórahalom Önkormányzata	Mórahalom Önkormányzata

3. Hírközlési központok:

telefontorony	(Mórahalom, Röszei út 34.	hrs: 914)
telefontorony	(Mórahalom, Guczi sor	hrs: 0242/28)
telefonközpont	(Mórahalom, Millenniumi sétány 17.	hrs: 677/4)
rendőrségi hírközlési torony	(Mórahalom, Móra F. u. 2.,	hrs: 51

4.1. Vízellátás objektumai:

Hrsz	Megnevezés	Üzemeltető
1140 – Rákóczi tér	Vízműtelep és III. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
2135 – Kissori út	Víztorony és V. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
2022 - Erzsébet királyné útja	VI. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
1139/2 – Rákóczi tér	VII. sz. kút	Alföldvíz Zrt.
462/2	vízmű – kút	Alföldvíz Zrt.

4.2. Szennyvíz-elvezetési objektumok

821/2	szennyvíz-átemelő	Alföldvíz Zrt.
0406/265	szennyvíz-átemelő	Alföldvíz Zrt.
0242/116	szennyvíz-átemelő	Alföldvíz Zrt.
0242/28	szennyvíz-tisztító	Alföldvíz Zrt.
916/30	ipari parki szennyvíz-előkezelő	Móraép NpKft

5. Élelmiszer ellátó objektumok:

1.	COOP Szeged Zrt.	6782 Mórahalom Röszei út 9.	Coop Mórahalom
2.	CBA PRÍMA	6782 Mórahalom, István király út 10/a.	CBA Mórahalom
3.	Faház vegyesbolt	6782. Mórahalom, Nyár u. 9.	
4.			
4.	COOP Szeged Zrt.	Mórahalom, Szegedi út 34.	Coop Mórahalom
5.	Varga Pékség Kft	Mórahalom, Szegedi út 115.	pékség
6.	Varga Pékség Kft	Röszei út 1.	pék mintabolt
7.	Félegyházi Pékség	Szegedi út....	pék mintabolt
8.	zöldséges	Szegedi út....	zöldséges
9.	zöldséges	Szegedi út....	zöldséges
10.	piac	Szentháromság tér 3.	piac

6. Nagyobb állattartó telepek:

Telep címe (hrszt.)	Tartott állatok	Tulajdonos neve, címe	Bérlő (tartó) neve, címe
Mórahalom	Házikacsa	Hajdú Zsolt Mórahalom	
Mórahalom	Házilúd	Csihóczki Györgyi	
Mórahalom	Házilúd	Ilia József	

7. Közükatási és köznevelési intézmény

Megnevezés	Cím	Tulajdonos	Fenntartó
Huncutka bölcsöde	6782. Mórahalom Egyenlőség u. 17- 19.	önkormányzat	Önkormányzat
Mórahalmi napközi otthonos óvoda	6782. Mórahalom Egyenlőség u. 17- 19.	önkormányzat	Önkormányzat
Biztos kezdet gyerekház	6782. Mórahalom József A. u. 6.	önkormányzat	Önkormányzat
Mórahalmi Móra Ferenc Általános Iskola	6782. Mórahalom Barmos Gy. tér 2.	önkormányzat	Önkormányzat
Szent László Katolikus Általános Iskola	6782. Mórahalom Kálvária sétány 22.	önkormányzat	Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság
Mórahalmi Alapfokú Művészeti Iskola	6782. Mórahalom Barmos Gy. tér 2.	önkormányzat	Önkormányzat
Szegedi SZC Tóth János Mórahalmi Szakképző Iskola és Garabonciás Kollégium	6782. Mórahalom Dosztig köz 3.	önkormányzat	Klébersberg Intézményfenntartó Központ

8. Veszélyes anyagot tároló objektumok:

- Vegyibolt, Micro-Rutin Ipari Kft. Mórahalom, Szegedi út 60,
- Gazdabolt, Kertészek Kis/Nagy Áruháza Kft. Mórahalom, V. kerület 85.
- Gazdabolt, Móra-Input, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Mórahalom, Kissori út 2.
- Hűtőház, Mórahűtő Kft. Mórahalom, Röszei út 45.

- Zöldség, gyümölcs feldolgozó üzem, Móraprizma Termeltető, Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet, Mórahalom, Gerle Imre u. 8.

9. Főbb ipari, mezőgazdasági üzemek neve, címe

Üzem címe, hrsz.	Tevékenység	Tulajdonos
6782 Mórahalom Szegedi út 108	Mezőgazdasági , vízgazdálkodási gépek, eszközök értékesítése	Agroázis Kft
6782 Mórahalom, István király út 12.	Háztartási cikk nagykereskedelem	Móratrade-ker Kft.
6782 Mórahalom, Röszkei út 48.	zöldség-gyümölcs nagykereskedés	M és Társa Kft.

3. AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZET FELADATAI

– Védelemvezetés

- Védelemvezető (érvényben lévő jogszabályok a polgármester) és helyettese
- Szakaszvédelem vezető(k)
- Műszaki ügyelet

– Adminisztráció: pl. Irodai szakcsoport

– Logisztika: pl. Logisztikai szakcsoport

– Szociális ellátás: pl. Elhelyezési és étel-miszer ellátó szakcsoport

Jogszabály szerint a védekezési tevékenység során a területileg illetékes VIZIG műszaki szakirányítást végez a polgármester részére nyújtott segítség keretében.

Az önkormányzati védelmi szervezet jogszabályban meghatározott feladatait az S-10 melléklet tartalmazza.

Amennyiben szükségessé válik a település kiürítése, a veszélyelhárítási terv mentési és kiürítési terv alapján történik.

4. CSELEKVÉSI PROGRAM

A védekezés felelős vezetője a Polgármester, mint védelemvezető vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető) aki a védekezést személyes felelősséggel irányítja és vezeti.

A védelemvezetőt munkájában a védelemvezető helyettes és szakcsoportok segítik. Minden a védekezés végrehajtását érintő lényeges intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve oda érkezik.

A védelemvezető a védekezés operatív irányítója, a döntések utasítások kiadója, a végrehajtás számonkérője, döntései szakmai megalapozására kérheti a területileg illetékes vízügyi igazgatóságtól műszaki segítségnyújtó kirendelését, és annak szakvéleményét.

A Vízügyi Igazgatóságtól az önkormányzati védekezéshez kirendelt műszaki irányító nem veszi át a Védelemvezető (polgármester) feladatát, felelősségét, de szakmai tudásával segít felelősségteljes, műszakilag megalapozott döntést hozni.

Az állami kezelésű belterületi vízfolyások mentén kiépített víztartó létesítményeken az Önkormányzat köteles védekezni, viszont a védekezés alatt a védművekben keletkező károkat és a védképességet a tulajdonos/fenntartónak kell helyreállítani.

A védekezési időszak feladatait képezik

- A védekezésre való felkészülés
- Az operatív védekezés
- A védekezés megszűnését követő intézkedések

4.1. A felkészülési időszak feladatai és preventív jellegű beavatkozások

- Tájékozódás a vízkár-elhárítási eseményt megelőző, azt kiváltó hidrometeorológiai és hidrológiai helyzetről
- A vízkár-elhárítási feladatok zavartalan ellátása érdekében a védekezést megelőző felkészülési időszakban el kell végezni a védelmi terv felülvizsgálatát és aktualizálását
- Az önkormányzati védelmi létesítmények, védelmi gépek, eszközök állapotának ellenőrzése, és a szükséges preventív jellegű beavatkozások elvégzése
- Töltések, vízviszatarató depóniák, medrek, és beavatkozási helyek kaszálása a jelenségek megfigyelhetősége és a beavatkozások végrehajthatósága érdekében
- A medrekben a víz levezetését gátló akadályok eltávolítása
- A töltéskoronák, depóniák, valamint a beavatkozási helyeket és védvonalakat megközelítő utak járhatóságának biztosítása
- Műtárgyak felülvizsgálata, az elzáró szerkezetek üzemképességének biztosítása
- Védelmi eszközök- (világító eszközök, kéziszerszámok, stb.), anyagok (homokzsák, homok, fólia, stb.), gépek (szivattyúk, aggregátorok; stb.) meglétének ellenőrzése
- Hírközlés és adattovábbítás módjának megszervezése
- Védelmi szervezet és a védekezésben részt vevők értesítése riasztása
- Vízugyújtón elhelyezkedő ipari, mezőgazdasági és vízgazdálkodási létesítmények riasztási, értesítési, kárelhárítási terveinek áttekintése, kapcsolódó intézkedések megfogalmazása

4.1.1. Árvízvédekezés esetén

Mórahalom esetében nem releváns

4.1.2. Belvízvédekezés esetén

Belvízvédekezésre való felkészülés keretében az önkormányzati műveken évente egyszer felülvizsgálatot kell végezni. Itt megállapításokat kell tenni a művek állapotára vonatkozóan.

Rögzíteni kell a problémákat, javaslatot kell tenni intézkedési tervben a megoldásra.

A jegyzőkönyvet, intézkedési tervet meg kell küldeni az ATIVIZIG-nek december 10-ig.

4.2. A védekezési időszak főbb feladatai

- Tájékozódás a kialakult és várható vízkár-elhárítási eseményekről, az előre jelzett tetőző vízszintekről és a várható elöntési helyzetekről
- Meg kell határozni a védekezés időelőnyét a folyó és/vagy a vízfolyás középső – alsó szakaszára
- A készségi fokozat elrendelése, figyelőszolgálat megszervezése

- A vízkár-elhárítási szervezet mozgósítása és kirendelése
- Szükség esetén műszaki és technikai segítségkérés
- Az érintett lakosság, az államigazgatási szervek és a gazdálkodó szervezetek tájékoztatása
- Védelmi napló vezetése, események dokumentálása és jelentések elkészítése
- A munkavégzés (különösen az éjszakai) feltételeinek biztosítása (ellátás, logisztika, üzemanyag, WC, oltások stb.)
- Baleset és munkavédelmi oktatás
- Védekezési beavatkozások végrehajtása, (vízkár-elhárítási tervben foglaltak alapján)
- Ha valószínűsíthető a beavatkozások esetleges sikertelensége a mentés-kiürítés megszervezése veszély-elhárítási tervben foglaltak szerint)
- Fontos felhívni a védekezők figyelmét, hogy a szivattyúzás intenzitását, időtartamát szakember bevonásával szabad meghatározni! (Célszerű teljes mértékben kerülni a pincéből való szivattyúzást!)
- Felső vízfolyás szakaszon általában a csapadék/hóolvadás függvényében azonnal kialakulhatnak a beavatkozást igénylő vízkár események, éppen ezért itt a legfontosabb prioritás a prevenció

4.2.1. Operatív beavatkozások tervezési iránymutatása

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a konkrét beavatkozást Petőfi utca Kossuth park – Kodály utca, Vörösmarty utca (közepe) helyeken kellett tenni.

Védelmi eszközök, gépek (szivattyúk és szerelvényeik, aggregátorok, világítás, stb) anyagok (zsákok, homok, kavics stb), típusai, mennyiségei:

terepjáró	1	db
tehergépkocsi	4	db
személygépkocsi	3	db
vontató	5	db
pótkocsi	4	db
szivattyú	10	db
Erőgép	3	db
zsák	200	db
ásó	20	db

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETBEN RÉSZTVEVŐK ÉS FELADATAIK

A védekezés felelős vezetője a település polgármestere - mint védelemvezető - vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető-helyettes), aki a védekezést személyesen vezeti.

A védelemvezető munkájában a védelemvezető-helyettes, a szakaszvédelem-vezető és a szakcsoportok segítik. Minden a védekezési feladatok végrehajtását érintő intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve az információk, adatok hozzá érkeznek. A védelemvezető a védekezés operatív irányítója, a döntések utasítások, tájékoztatások kiadója, a feladatok végrehajtásának számonkérője. A védelemvezető értékeli a beérkezett információkat és meghatározza a védekezés módját.

BELVÍZ HELYZET SORÁN ÉRTESÍTENDŐ SZEMÉLYEK

Nógrádi Zoltán

Polgármester 62/281-079

Dr. Róth Márton főispán

Védelmi bizottság elnöke 62/566-025

Sági János

ATIVIZIG szakaszmérnök 30/475-63-90

Szatmári Imre tő. dandártábornok 62/621-280

Melegh Károly tő. alezredes 62/680-451

VÉDELEMVEZETŐ, VÉDELEMVEZETŐ-HELYETTES

I. fokú készülségnél	Telefonon, vagy személyesen riasztja a helyettesét, illetve a szakcsoportok vezetőit. Gondoskodik a 12 órás nappali őrszolgálat megszervezéséről
II. fokú készülségnél	Megszervezi a 24 órás éjjel-nappali figyelőszolgálatot.
III. fokú készülségnél	Intézkedik a beavatkozási szakaszokra meghatározott feladatok végrehajtására.

A védekezés műszaki feladatai: az árvizek, a belvizek és a vízhiány időszakában - a védőműveken vagy azok mentén - a védőművek védő- és működőképességének megőrzése.

A védekezés államigazgatási feladatai: a védekezéssel összefüggő rendvédelmi, szociális és egészségügyi hatósági, továbbá a műszaki feladatok ellátásához szükséges munkaerő, eszköz, anyag, felszerelés rendelkezésre állása, valamint a vizek kártételei által fenyegetett területeken az élet- és vagyonbiztonság érdekében végzendő megelőző és operatív feladatok

A védelemvezetőt akadályoztatása (pihenőidő töltése, betegség, távollét, stb.) esetén az általa kijelölt védelemvezető-helyettes helyettesíti.

SZAKASZVÉDELEM-VEZETŐ

Feladata:

- A védelemvezető által meghatározott védelmi szakaszon, vagy területen dolgozik. A védekezés helyi irányítója és felelős vezetője, aki a védekezés műszaki feladatait a védelmi szakaszhoz beosztott és kinevezett dolgozói bevonásával szervezi és vezényli.
- A védekezés alatt minden nap 06.00-ig jelentést ad a település műszaki ügyeletének a végzett munkáról, a felhasznált anyagokról, létszámról, gépekről, eseményekről.
- Irányítja és megszervezi az őrszemélyzet munkáját.
- Ha a vízviisszatartó depónia átszakadásának veszélye fenyeget, vagy ha az előntések emberi életet, létesítményeket és javakat veszélyeztetnek, javaslatot tesz a védelemvezetőnek (polgármesternek) a veszélyeztetett területekről a kitelepítés elrendelésére.

MŰSZAKI ÜGYELET

Feladata:

- Az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőktől a napi jelentéshez szükséges adatok begyűjtése. A védelemvezető utasítására vezeti a védelmi naplót.
- A védekezéssel kapcsolatos tájékoztatók és helyzetjelentések összeállítása és továbbítása a VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyeletének.
- Katasztrófa-riasztás jelzésének vétele, folyamatos továbbítása a védelemvezetőnek,
- Meteorológiai adatok vétele, nyilvántartása,
- Kapcsolattartás a védekezésben résztvevő szervezetekkel, sajtóval
- Feladata a lakosság tájékoztatása, szükség esetén riasztása, a polgári védelmi szervezet állományának riasztása, a riasztásra szolgáló technikai eszközök és berendezések működtetése, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, polgári védelmi szervezet, az irányító és együttműködő szervek, szervezetek közötti kommunikáció biztosítása, az informatikai és kommunikációs eszközök üzemeltetése, a vezetés infokommunikációs feltételeinek biztosítása, a katasztrófa-elhárítási feladatok során igénybe vett kormányzati célú hálózatok üzemeltetőjével való kapcsolattartás.

Iroda szakcsoport

Feladatai:

- Célszerűségi szempontok szerint a jegyző látja el.
- A napi jelentések alapján nyilvántartja a védekezésben résztvevő dolgozókat. Ellenőrzi a munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályok betartását. A védekezési elszámolásokat begyűjti, ellenőrzi, és a kifizetésekről gondoskodik. Napi jelentést ad 18 óráig az ügyeletnek a védekezésben résztvevő irodai létszámról.

LOGISZTIKAI SZAKCSOPORT

Feladata:

- Gondoskodik a védekezéshez igényelt gépek, járművek, szivattyúk gépkezelők, szerelők biztosításáról.
- Megszervezi a gépek, berendezések zavartalan üzemelését és hibaelhárítását.
- Intézi a védekezéshez szükséges anyagok beszervezését és kiszállítását, nyilvántartja a felhasznált anyagokat, gépek üzemórát. Minden nap jelentést ad 06.00-kor a település műszaki ügyeletének a felhasznált anyagokról, gépekről, igénybe vett létszám adatairól.
- Segíti a szakaszvédelem vezető munkáját, kapcsolatot tart az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőkkel és a Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel.

ELHELYEZÉSI ÉS ÉLELMISZER ELLÁTÓ SZAKCSOPORT

Feladatai:

- Az összesített napi jelentések és az Irodai szakaszcsoport nyilvántartásai alapján megszervezi a védekezésben résztvevők ellátását, étellemezését, munka és védőruházattal való ellátását. Intézi és szervezi a kitelepített lakosok és az érkező idegen beavatkozó erők elhelyezését, ellátását.

Naponta 18 óráig a műszaki ügyeletnek jelentést kell adnia az elhelyezettek és az ellátottak létszámáról, a felhasznált anyagokról

A főlevezetők folyamatos bejárásával felügyelni kell a település részekként „öblözetekként” és ha kell kézi erővel segíteni a vízkormányzást. Ezt csak is kiépített riadólánc megszervezésével lehet megfelelően felügyelni. A munkákat végző csapatokat úgy kell összeállítani, hogy minimum egy fő rendelkezzen mobil telefontal.

Belterületen a biztosítandó minimum létszám összesen: 2 fő.

Külterületen a biztosítandó minimum létszám összesen: 2 fő.

Kárelhárításhoz szükséges eszközök, anyagok

Anyagbiztosítás:

- gerenda, deszka, palló, kötöződrót, jutazsák, homok, földanyag, tégl, műanyag fólia, szádlemez, terméskő, üzemanyag.

A záráshoz szükséges és egyébként a kereskedelemben beszerezhető anyagokat nem célszerű tárolni, hanem a mindenkori beszerzési lehetőségeket kell felmérni, aktualizálni. A kereskedelemben nem, vagy nagytételben nehezen beszerezhető védelmi anyagokból (pl: homokzsák) készletezni kell.

Az anyagkészletezés és biztosítás kérdése a gazdasági lehetőségek függvényében a mindenkori helyzetnek megfelelően értékelendő. A főbb anyagok és eszközök, amelyek az előzetes felmérések alapján a védett területen különböző ipari és kereskedelmi egységeknél megtalálható.

Eszközbiztosítás:

A vízkár-elhárítási feladat ellátása során az anyagok beépítésére különböző védő eszközök és szerszámok használatára kerül sor. A kisebb kézi szerszámok általában a lakosságnál, illetve a kereskedelemben fellelhetőek és beszerezhetőek. Ezek az eszközök és szerszámok a lenti táblázatban szerepelnek. Esetleges rongálódás esetén ezekből az eszközökből minimális többlet készletezést javasolunk.

Védelmi eszközök táblázata az adatszolgáltatás alapján:

szivattyú	10	db
Erőgép	3	db
zsák	200	db
ásó	20	db

Munkagépek és szállító járművek biztosítása:

A védekezést hatékonyan elősegítik a munkagépek és a közúti szállító járművek. Ezek a gépek és járművek jellegében földmunkagépek, illetve az építőiparban használatos gépjárművek. Számuk, nagyságrendjük a lenti táblázat tartalmazza. Szükséges, hogy a védelmi előkészítési munka során ezeket a gépeket és eszközöket a védekezés számára előzetesen lebiztosítsuk.

terepjáró	1	db
tehergépkocsi	4	db
személygépkocsi	3	db
vontató	5	db
pótkocsi	4	db

Kimutatás az igénybe vehető szivattyúról

10 db szivattyú 25 méter tömlővel

Tehergépjármű

Saját tehergépkocsi 4 db áll rendelkezésre.

Személyszállító gépjárművek

3 db személygépkocsi áll rendelkezésre.

Összefoglalva:

A sikeres védelem ellátása a védművek általános és folyamatos fenntartása mellett képzelhető el. A sikeres védekezés másik alapfeltétele a védelmi szervezet felépítése, a védekezéshez szükséges védekező létszám, anyag és eszköz, valamint gépek biztosítása, azok nyilvántartása, mozgósítása és a védelem megfelelő szintű szakmai irányítása.

4.3. A védekezés megszűnését követő főbb feladatok

- A védekezés során kialakított ideiglenes védművek felmérése, dokumentálása, átvezetése a védelmi tervbe
- Állandó vagy megmaradó védvonalak felülvizsgálata és helyreállítása
- Az ideiglenes védművek visszabontása (homokzsákürítés, ártalmatlanítás, deponálás stb.)
- Védelmi eszközök, felszerelések karbantartása, raktározása, az induló készlet visszapótlása
- Védekezési költségek elszámolása
- Összefoglaló jelentés készítése
- Védekezési tapasztalatok kiértékelése, fejlesztési igények megfogalmazása
- A vízkár-elhárítási terv aktualizálása (tetőző vízszintek, beavatkozási helyek, előntési határvonalak, eszköz anyag igény-korrekció stb.)

5. VÉDEKEZÉSI IDŐSZAKON KÍVÜLI FELADATOK**5.1. Felkészülés a védekezésre, preventív beavatkozások**

A sikeres védekezés elsőrendű feltétele a védművek kiépítése, fejlesztése, védképes állapotban való fenntartása, tehát a preventív védekezés!

Lényeges, hogy az ismert védekezésre alkalmas helyszíneken meg kell előzni a beavatkozások ellehetetlenülését. A rendezési tervben biztosítani kell az ideiglenes védművek, árapasztók, felvonulási utak stb. nyomvonalán a beépítési tilalmat.

Az önkormányzat képviselőtestülete hivatott döntést hozni – ismerve a település vízkár problémáit – a szükséges vízrendezési beruházásokról, ehhez biztosítani a pénzügyi-gazdasági alapot, gondoskodni az elkészült művek fenntartásáról. Helyes építési műszaki követelményeket kell rendelni a területhasználatokhoz és településrendezési tervekben a megfelelő övezeti besorolást kell megadni.

A preventív védekezés keretében a nagyvízi mederkezelési tervben megfogalmazott intézkedéseket is figyelembe kell venni.

5.2. A védképes állapot fenntartása

A felkészülés időszakában a már meglévő belterületi vízelvezető műveken az éves rendszeres fenntartással biztosítani kell a kiépítési vízhozam kiöntésmentes levezetését. A medrekből el kell távolítani a lefolyást gátló növényzetet (fákat, cserjéket, vizinövényzetet), az uszadékot, belekerült hulladékot. Csatornákon általában 3-5 évenként, vízfolyásokon 15-20 évenként – a

feliszapolódástól függően – a nagyobb károk megelőzésére rendszeresen gondoskodni kell a medrek ismételt kotrásáról, és szükség szerint a burkolatok, műtárgyak, mederrézsűk hibáinak kijavításáról.

Az önkormányzati védelmi létesítmények, védelmi gépek, eszközök állapotát minden évben legalább egyszer – összkel – ellenőrizni szükséges, és a megállapított hiányosságokat sürgősen meg kell szüntetni. Az ellenőrzés során célszerű a belterülettel határos külterületeken bekövetkezett változásokat is figyelemmel kísérni (művelési ág változás, erdőirtás stb.), a mélyfekvésű, beépített területek talajvízszint változását feltárni. Javasolt a szomszédos Önkormányzatok, az illetékes Vízügyi Igazgatóság képviselőjének és egyéb érintetteknek a meghívása is az ellenőrző bejárásokra. A bejárásról jegyzőkönyvet kell felvenni, a szükséges intézkedésekre a felelősök megjelölésével „Intézkedési tervet” kell készíteni.

A helyi vízkár-elhárítási feladatok zavartalan ellátása érdekében a védekezést megelőző felkészülési időszakban kell elkészíteni a védelmi terv felülvizsgálatát és aktualizálását.

Az állandó védműveken a tervezett karbantartási feladatok elvégzése, a létesítmények jó karban tartása, a megmaradó ideiglenes védművek/depóniák védképes állapotának megőrzése a védelmi eszközök, gépek (pl. szivattyúk és szerelvényeik, aggregátorok, világító eszközök stb.) anyagok, karbantartása szükséges.

5.3. A védettség növelése érdekében elvégzendő fejlesztések

A tervben javaslatot kell adni a védettség növelése érdekében elvégzendő fejlesztésekre az alábbiak figyelembe vételével:

- Védelmi eszközök, anyagok beszerzése
- Vízkár-elhárítási gyakorlatok szervezése
- A vízkár-elhárítási tervek folyamatos aktualizálása, védekezési tapasztalatokkal való továbbfejlesztése
- Védelmi létesítmények fejlesztésének tervezése és megvalósítása

Értékelések, intézkedések:

A jelenlegi csatornahálózat belvízelvezető képességének szinten tartására, javítására szolgáló szükséges intézkedések- szükséges a folyamatos karbantartás.

Csatornaszakaszok kiépítése szükséges a település több pontján is.

Így a Móra Ferenc, Rákosi Jenő, Andrássy út, Újhelyi utca, Alkotmány utca, Gárdonyi utcában.

Nyílt szikkasztó árkokat javasolt évente legalább kétszer karba tartani, a benőtt növényzetet levágni.

A burkolt csatornákat évente ellenőrizni kell, és ahol 5 cm-nél nagyobb iszaplerakódást lehet tapasztalni, ott szükséges kitakarítani. Ahol az átereszek előtt visszaduzzasztás jelentkezik, azokat az átereszeket ki kell takarítani.

Legfontosabb feladat: Mórahalomról a termálvizek teljes egésze és a belvizek nagyobbik része a belsőségi csatorna felé folynak le. A csatorna az ATIVIZIG kezelésében van és megadott kapacitása 245 l/s. A folyamatos termálvízkibocsátás ebből 23 l/s, azaz a kapacitásnak közel 1/10-e. Ez a tervezett új fürdőfejlesztéssel további 8-10 l/s értékkel nőni fog. Ezen túlmenően ezen csatorna a város belterületének (370 ha) több mint feléből a csapadékvizeket befogadja. A befogadó Belsőségi Kapacitását mindenképp növelni kell, a nyomvonalában a belterületi és külterületi vizek csúcshozamának kiegyenlítésére hívatott tározó építésével. Itt egy minimálisan 10 000 m³-s kiegyenlítő tározót kell megvalósítani. A jelenlegi kiépítettség mellett a kiegyenlítő tározó nélküli állapotban a városközpontban bármikor rövid idejű elöntést okozhat mértékadó zápor lehullása.

A szükséges főgyűjtő kapacitásoknak megfelelően a meglévő főgyűjtőket rekonstrukció alá kell vonni. Belvizes időszakban a belterületi csatornahálózat nem mindenhol rendelkezik a mértékadó kapacitásoknak megfelelő átbocsájtási kapacitással. Ennek meghatározása külön tervezési feladat.

5. FEJLESZTÉSEK:

Az elkövetkező időszakban pályázati források felhasználásával több ütemben kívánja az Önkormányzat a meglévő elvezető rendszert fejleszteni.

Az Önkormányzat elképzelését, több lépésben kívánja megvalósítani:

1. Vízjogi létesítési engedélyes terv készítése.
2. Kiviteli terv készítése.
3. Beruházás megvalósítása, kivitelezése.

Amint a vízkárelhárítási tervben is bemutatásra került, a településen az utóbbi években jelentős belvíz problémák nem voltak.

Az Önkormányzat elképzelése tehát nem feltétlen a belterületi csapadékvíz elvezetése, hanem okszerű csapadékvíz gazdálkodással, az időszakosan képződő többlet vizek felfogása, betározása (pl.: felszín alatti zárt csapadékvíz tárolók kialakításával), és száraz időszakokban a települési közterületeken, parkokban, a csapadékvíz öntözéssel történő hasznosítása, az ehhez szükséges mobil öntöző berendezések beszerzésével és felhasználásával.

A térséget érintő, tervezett fejlesztések közül kiemelt jelentőségű „A homokhátság vízgazdálkodási állapotának javítása, helyreállítása” c. projekt, melynek előkészítésében az Igazgatóság is részt vesz az érintett Vízügyi Igazgatósággal és az Országos Vízügyi Főigazgatósággal együttműködve.

Mórahalom belterületi vízelvezető hálózat II. ütem megépítése TVH-54211-5-9/2019. iktatószámon vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik. A tervezett tározó költsége meghaladja a rendelkezésre álló pénzügyi forrást, ezért térfogatának

csökkentése vált szükségessé. A beruházáshoz az Igazgatóság 1573-0006/2020. számon hozzájárult azzal a feltétellel, hogy a korábban tervezett méretű tározó kiépül.

A tározó térfogata 21645 m³

Az épülő csatorna :

DN 200 KG-PVC cső	8 fm
Ø 40 vb. cső	572 fm
U 30/40-220 mederelem	594 fm

A beruházást a létesítési engedély szerint pályázatból tervezik megvalósítani.

További fejlesztési koncepció:

Megvalósult fejlesztések:

Az alábbi fejlesztések létesítési engedély alapján valósultak meg.

Az üzemelési engedélyeztetések folyamatban vannak.

TOP-2.1.3-16 kódszámú pályázati felhívásnak megfelelően a település csapadékvíz csatorna rendszerének fejlesztési terve az alábbiak szerint alakult. A tervezett fejlesztések meghatározása, a város általános rendezési tervéhez, valamint a meglévő adottságokhoz, Mórahalom Város vízkár megelőzési igényeihez igazodva készült.

A Szegedi út, 5514 számú közút északi oldala a Ruzsai út és a temető közötti szakaszon,

VGY1 jelű vízgyűjtő terület nagysága A1 = 6,87 ha.

A megépültcsatornák befogadója

A meglévő befogadók megosztva, a Bartók Béla utcai gyűjtő csatorna 0+642 cskm szelvénye és az Erkel F utcai gyűjtőcsatorna 0+491 cskm szelvénye.

A megépült csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

- Szegedi út, 5514 számú közút északi oldalán, a Ruzsai út és a temető közötti szakaszon szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel kialakítva. A csatornák hossza: 417fm.

- Szegedi út, 5514 számú közút északi oldalán, a temető bejáró és a Csend utca közötti szakaszon, zárt csatorna szakasz kialakítva. A zárt csatorna mellett végig szikkasztó dréncsöves ágakkal lett kiépítve, kavicságyban geotextiliába csomagolva, aknába bekötve.

A teljes csatorna hossza: 154 fm zárt csatorna és mellette 154fm szikkasztós dréncső.

- Szegedi út, 5514 számú közút Északi oldalán, a Munkácsy M. és az Erkel F. utca közötti szakaszon és a Gyepsor utca és az Erkel F. utca közötti szakaszon szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel lett kialakítva. Ezen szakaszon kerül elhelyezésre az É-oldal csapadékvíz átemelője, amely nyomócsővel

juttatja a vizet a D-i oldali befogadó csatornába. Ezen szakaszra tervezett teljes csatornák hossza: 555,3 fm, valamint 1db csapadékvíz átemelő, nyomócsővel.

A VGY2 jelű vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés Bátyasori főgyűjtő II. ütemhez tartozó érintett utcák a következők: Nyár utca, Dankó utca, Kapás utca, Arató utca, Munkás utca.

A VGY2 jelű vízgyűjtő terület nagysága $A_2 = 23$ ha.

A tcsatornák befogadója

A meglévő befogadó a Bátyasori főgyűjtő nyíltszelvényű csatorna 0+792 cskm szelvénye.

A csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgyűjtő területre épített teljes csatornák hossza: 2860 fm

A VGY3 jelű vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés Remény utcai gyűjtőcsatornához tartozó utca a következő: Remény utca K-oldala telekhatárai által meghatározott lefolyással érintett területei.

A VGY3 jelű vízgyűjtő terület nagysága $A_3 = 3,37$ ha.

A csatornák befogadója

A meglévő befogadó a Remény utcai nyíltszelvényű gyűjtőcsatorna 0+077 cskm szelvénye

A csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgyűjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 309 fm

A VGY4 jelű vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés Egyenlőség utcai gyűjtőcsatornához tartozó utca a következő: Egyenlőség utca K-oldala 136 fm hosszon a telekhatárok által meghatározott lefolyással érintett területei.

A VGY4 jelű vízgyűjtő terület nagysága $A_4 = 2,54$ ha.

A csatornák befogadója

A meglévő befogadó a Táncsics Mihály utcai gyűjtőcsatorna 0+199 cskm szelvénye.

A csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgyűjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 217 fm

A VGY5 jelű vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés a rekonstrukciós csatorna szakaszokhoz tartozó érintett utcák a következők: Kölcsey utca, Kodály utca, Szövetkezeti utca, Széchenyi utca. Ezen utcák a város legmélyebb területéhez tartoznak. Ezen a területen lévő régi, rossz állapotú csatornákat a rendszeres előntések, az évek során tönkre tették. Felújításukkal, rendezésükkel a területen kevesebb előntésből adódó vízkár várható.

A VGY5 jelű vízgyűjtő terület nagysága $A_5 = 8,5$ ha.

A csatornák befogadója

Mórahalom Belsőégi főgyűjtő nyíltszelvényű csatorna 1+663 cskm szelvénye.

A csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.
A vízgyűjtő területre épített csatornák hossza: 1927,72 fm

A VGY6 jelű vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés a **Mórahalmi Belsőégi csatorna tehermentesítő csatornája**.

A nagy intenzitású záporcsapadékok időszakában a nyíltszelvényű főgyűjtő csatornára kapacitását meghaladó csapadékvíz terhelés került. A Szegedi úti főgyűjtő levezetendő vizeinek visszaduzzasztását több műszaki lehetőség együttes működésével lehet elkerülni. Ezen tehermentesítő földmedrű csatorna biztosítja, hogy a Mórahalmi Belsőégi csatorna végső szakaszának túlterhelése ki se tudjon alakulni, azzal, hogy a Szegedi úti főgyűjtőről lefolyó nagyintenzitású árhullámot először a **záportározónak** köszönhetően és utána a tehermentesítő csatornán, a rövidebb úton történő levezetésnek és a földmedrű megoldásnak köszönhetően a nagyobb mennyiségű vizet is részben visszatartva, szikkasztva vezeti le a befogadóba.

A VGY6 jelű vízgyűjtő terület nagysága $A_6 = 1,6$ ha.

Záportározó kialakítása

A megépített záportározó hasznos térfogata $V = 3096 \text{ m}^3$.

A töltést - ürítést zsilippel és tiltó táblákkal is lehet szabályozni.

Záportározó töltő vezeték

Átmérő, anyaga: DN 800, PP

Hossza: $L = 14$ m

Zárási mód: kézi zsilip, elektromos zsiliptolózár

Záportározó ürítő vezeték

Átmérő, anyaga: DN 600, PP

Hossza: $L = 18$ m

Zárási mód: kézi zsilip

A Létesítményt az üzemeltetési engedélyben szabályozott módon Mórahalom Városi Önkormányzat üzemelteti.

A csatornák befogadója

A meglévő befogadó a Vereskereszt - Madarásztói főcsatorna 5+586 cskm szelvénye.

A csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Földmedrű nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel, tiltókkal kialakítva.
A teljes csatorna hossza: 573,2 fm

A VGY7 jelű vízgyűjtő területéhez tartozó fejlesztés a **Kissori úti lakópark** vízelvezetéséhez tartozó érintett utcák a következők: Masa utca, Babarci utca, Volford utca, Tanács utca, Kissori út.

A VGY7 jelű vízgyűjtő terület nagysága $A_7 = 11,7$ ha.

A létesítési tervben foglaltak szerint az

alábbiak készültek el:

- Tanács utca páros, DK-i oldal

- Volford utca páros, DK-i oldal
- Babarczi utca páros, DK-i oldal
- Masa utca, páratlan D-i oldal
- Kessori út páratlan, lakóépületek felőli, ÉK-i oldal

Nem épült meg:

- Tanács utca páratlan, ÉNY-i oldal
- Volford utca páratlan, ÉNY-i oldal
- Babarczi utca páratlan, ÉNY-i oldal
- Masa utca páros, É-i oldal
- Erzsébet királyné útjának teljes szakasza
- Kószó utca teljes szakasza
- Bálint Sándor utca teljes szakasza

A csatornák befogadója

A meglévő befogadó a Mórahalom Belsőégi főgyűjtő nyíltszelvényű csatorna 2+598 cskm szelvénye.

A csatornák szerkezeti kialakítása és mennyisége

Szikkasztós burkolattal ellátott, nyíltszelvényű csatorna, átereszekkel.

A vízgyűjtő területre tervezett teljes csatornák hossza: 1525 fm

További fejlesztési elképzelések:

- István király út és Szegedi úti meglévő zárt csapadékvíz-gyűjtő csatorna kapacitásbővítése,
- az egykori tsz-udvar területének belvárosi jellegű lakóövezetté alakítása során a teljes területen csapadék-csatorna építése (kis, földbe süllyesztett víztározóval – (létesítési engedély 35600/1975-14/2023, érvényes 2025. június 30.),
- Mikes Kelemen köz csap-csat építése (létesítési engedély 35600/298-7/2022, érvényes 2024. április 30.)
- Biteszéki csatorna és tározó építése,
- Bercsényi utcai lakónegyed csatornázására (Bercsényi u., Balassi Bálint u. és folytatása, Pölös u., Nagyistváni u., Dobó utca folytatása, Nyár utca folytatása),
- további tehermentesítő a Belsőégi csatornára: a Munkácsy utca felől az Erzsébet királyné útján át a Kessori útra (K-i oldal) vezető, és onnan déli irányba vivő nyomvonalon létesítendő csatorna.

7. SZÖVEGES, TÁBLÁZATOS MELLÉKLETEK

Melléklet száma	Melléklet címe
M-1	Védekezési készségi fokozat elrendelő határozat
M-2	Védekezési készségi fokozat megszüntető határozat
M-3	Napi jelentés
M-4	A vízkárelhárítás során foglalkoztatott létszám nyilvántartása
M-5	A vízkárelhárítás során alkalmazott gépek és berendezések nyilvántartása
M-6	A vízkárelhárítás során felhasznált anyagok nyilvántartása
M-7	Összefoglaló jelentés
M-8	Jegyzőkönyv az éves felülvizsgálathoz
M-9	Üzemeltetési szerződés

8. SEGÉDLETEK

Segédlet száma	Segédlet címe
S-01	Az állami vízkárelhárítás irányítás rendszere és a résztvevők elérhetőségei
S-02	Az önkormányzati védelmi szervezeti beosztás
S-03	Települési vízkár-elhárítási szervezet felépítése
S-04	A vízkárelhárításhoz igénybe vehető erőforrások adatai és beszerzési lehetőségei
S-05	A védelmi napló vezetésének általános szabályai
S-06	Ellenőrző lista a védelemvezető részére
S-07	Vízrajzi adatszolgáltatók elérhetőségei
S-08	Szakmai tanácsadók névjegyzéke
S-09	Infrastruktúra-üzemeltetők elérhetőségei
S-10	A vízkárelhárítással összefüggő jogszabályok jegyzéke
S-11	A vízkárelhárítással összefüggő fogalom-meghatározások
S-12	Tervjegyzék
S-13	Tájékoztató a figyelőszolgálatot ellátó örök részére

9. RAJZMELLÉKLETEK

- 1-es számú áttekintő helyszínrajz M= 1 : 50 000
- 2-es számú helyszínrajz: Vízgyűjtő területek helyszínrajzai befogadókkal, meglévő belvíz elvezető csatornák elvezetési irányjaival M= 1 : 20 000
- 3-as számú helyszínrajz: Meglévő szikkasztó árkok, megközelítő utak, depók helyei, védendő objektumok, központ, raktár és kritikus pontok M= 1 : 10 000
- 4-es számú helyszínrajz: Halászká tározó rajza

7. SZÖVEGES, TÁBLÁZATOS MELLÉKLETEK

M-1 melléklet**VÉDEKEZÉSI KÉSZÜLTSÉGI FOKOZAT ELRENDELŐ HATÁROZAT**

[...] településen jelenleg **I. / II. / III. fokú árvíz / belvíz / helyi vízkár készülség áll fenn.**

[...] településen jelenleg **nem áll fenn vízkár-elhárítási készülség.**

Az elmúlt napok hidrometeorológiai viszonyaira és a kialakult helyzetre való tekintettel
2020.00.00. 00.00-tól

I. / II. / III. fokú árvíz / belvíz / helyi vízkár védekezési készülséget rendelek el

[...] TELEPÜLÉS [...] részére/egészére

a vizek kártétel elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet 13.§
(1) bekezdése szerinti jogkörömben eljárva.

A védekezés ideje alatt az Ügyeleti Szolgálat a Polgármesteri Hivatalban működik.

Címe: [...]

A védelemvezető [...].

[...] számú mobiltelefonon és [...] email címen érhető el 0-24 óra között.

Ezen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, ezért ezen határozatot egyszerűsített
formában hoztam meg.

[...], 2020.00.00.

.....

[...]

védelemvezető

A határozatról értesítést kapnak:

- Területileg Illetékes Vízügyi Igazgatóság
- Területileg Illetékes Katasztrófavédelmi Igazgatóság
Lakosság

M-2 melléklet**MEGSZÜNTETŐ HATÁROZAT**

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26 Korm. rendelet 13.§(1) bekezdése szerint jogkörömben eljárva a [...] település közigazgatási területére vonatkozóan a 2020.00.00. 00.00-tól érvényben lévő **I. / II. / III. fokú árvíz / belvíz / helyi vízkár védekezési** készültséget 2020.00.00. 00.00-tól

MEGSZÜNTETEM

A megszüntetés indokai:

A vízszint csökkenésére, a kedvezően alakuló hidrológiai helyzetre való tekintettel a védekezési készültség fenntartása nem indokolt.

Ezen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, ezért ezen határozatot egyszerűsített formában hoztam meg.

[...], 2020.00.00.

.....

[...]

védelemvezető

A határozatról értesítést kapnak:

- Területileg Illetékes Vízügyi Igazgatóság
- Területileg Illetékes Katasztrófavédelmi Igazgatóság
Lakosság

M-3 melléklet**NAPI JELENTÉS**

Védekező szervezet	[...]
Tárgynap	2020.00.00.
Vízkárelhárítás	Árvíz/belvíz/helyi vízkár

I. VÉDELMI HELYZET

Elrendelt készütségi fokozat	I/II/III
Elrendelés kezdete	2020.00.00. 00.00

II. VÉDELMI HELYZET ÉRTÉKELÉSE

- Hidrometeorológia jellemzők
- Védelmi szakasz jellemzése
- A védelmi szakaszon végzett tevékenységek
- Elöntött terület nagysága, veszélyeztetett közigazgatási terület

III. IGÉNYBE VETT ERŐFORRÁSOK**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM**

Erőforrás	Létszám			
	Műszaki	Fizikai	Egyéb	Összesen
Saját erő				
Külső forrás				
Összesen				

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN ALKALMAZOTT GÉPEK ÉS BERENDEZÉSEK

Teherautó	Személyautó		Vízi jármű	Szivattyú (db)
Földmunkagép			(db)	
(db) (db)	(db)			

Egyéb gépek és berendezések:

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FELHASZNÁLT ANYAGOK

Homokzsák db	Homok m ³	Fólia m ²	Fáklya db	Üzemanyag L

Karó db	Palló m ²	Szűrőszövet m ²	Terméskő m ³	Kavics m ³

Egyéb anyagok:

IV. JELENSÉGEK

Észlelt jelenség helye, észlelés időpontja

V. BEAVATKOZÁSOK

- Elvégzett beavatkozások (helyszín, típus, eredmény stb.)
- Szivattyú üzemeltetésre vonatkozó adatok (kapacitás, átemelt vízmennyiségek, vízállások, befogadók)

VI. KÖLTSÉGEK

A védekezés napi becsült költsége (Ft)

VII. EGYEBEK

[...], 2020. 00. 00.

.....

[...]

védelemvezető

M-4 melléklet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM NYILVÁNTARTÁSA**

Sorszám	Dátum	Név	Beosztás	Szolgálati hely	Igazolt munkaóra	Igazoló (név, aláírás)

M-5 melléklet

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN ALKALMAZOTT GÉPEK ÉS BERENDEZÉSEK NYILVÁNTARTÁSA

Sorszám	Az igénybevétel ideje (dátum-idő,tól-ig)		Azonosító (nyilvántartási szám, gyári szám, rendszer)	Az igénybevétel jogcíme	Az igénybevétel helyszíne	Leigazolt használat (óra, km, stb.)	Igazoló (név, aláírás)

M-6 melléklet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FELHASZNÁLT ANYAGOK NYILVÁNTARTÁSA**

Sorszám	A felhasznált anyag	Mennyi- sége	M.e. (db, m3)	A felhasználás helye	A felhasználás ideje (dátum, idő)	Igazoló (név, aláírás)

M-7 melléklet**ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS**

Védekező szervezet	[...]
Időtartam	2020.00.00.- 2014.00.00.
Vízkárelhárítás	Árvíz/belvíz/helyi vízkár

I. KÉSZÜLTSEGI ADATOK

Elrendelt készütségi fokozatok	I/II/III
Elrendelés időtartama, kronológiája	2020.00.00. 00.00

II. VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI TEVÉKENYSÉG BEMUTATÁSA

- Hidrometeorológiai helyzetkép értékelése, tapasztalatok
- Jellemző vízállások, esemény lefolyása
- Tetőző vízállások és vízszintrögzítés eredményeinek összefoglalása (ha volt)
- Felkészülés rövid leírása
- Védekezési munkák időrendben
- Veszélyeztetett közigazgatási terület, elöntött terület nagysága
- Mentési-kiürítési munkák
- Védművekben és létesítményekben keletkezett károk, helyreállítási igények

III. IGÉNYBE VETT ERŐFORRÁSOK (összesen)**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM**

Erőforrás	Létszám			
	Műszaki	Fizikai	Egyéb	Összesen
Saját erő				
Külső forrás				
Összesen				

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN ALKALMAZOTT GÉPEK ÉS BERENDEZÉSEK

Teherautó (db)	Személyautó (db)	Földmunkagép (db)	Vízi jármű (db)	Szivattyú (db)

Egyéb gépek és berendezések:

Összefoglaló jelentés

A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS SORÁN FELHASZNÁLT ANYAGOK

Homokzsák db	Homok m ³	Fólia m ¹	Fáklya db	Üzemanyag L

Karó db	Palló m ²	Szűrőszövet m ²	Terméskő m ³	Kavics m ³

Egyéb anyagok:

IV. JELENSÉGEK ÉS BEAVATKOZÁSOK

- Észlelt jelenség helye, észlelés időtartama, fejlődéstörténete
- Elvégzett beavatkozások (helyszín, típus, eredmény stb.)
- Szivattyúzási munkák bemutatása
- Belvízzel/fakadóvízzel/szivárgó vízzel elöntött területek térképi lehatárolása

V. KÖLTSÉGEK

A védekezés becsült költsége (Ft)

VI. ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉS

- Esemény értékelése, jelenségek és beavatkozások
- Ideiglenes és állandó védművek értékelése, védelmi szakasz összefoglaló jellemzése
- Kommunikáció a készülség során
- Társszervezetekkel történő együttműködés során szerzett tapasztalatok, javaslatok
- Védekezési tapasztalatok, levont következtetések
- Fejlesztési javaslatok

[...], 2020. 00. 00.

.....

[...]védelemvezető

M-8 melléklet**JEGYZŐKÖNYV A TELEPÜLÉS****VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI VÉDKÉPESSÉGÉNEK ÉVES
FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ**

Készült: [...] település Polgármesteri Hivatalában, 2020.00.00-é(á)n

Tárgy: [...] település Önkormányzata vízkár-elhárítási védképességének 2020. évi felülvizsgálata.

Jelen vannak:

Ssz.	Név/ Aláírás	Szervezet/ Cím	Beosztás/ telefonszám

I. TELEPÜLÉSI VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI TERV

Vízkár-elhárítási terv legutóbbi aktualizálásának időpontja	
Települési vízkár-elhárítási szervezeti beosztás aktualizálásának időpontja	

Szöveges értékelés:

.....
.....

II. ÖNKORMÁNYZATI KEZELÉSBEN LÉVŐ CSAPADÉKVÍZ ELVEZETŐ LÉTESÍTMÉNYEK ÁLLAPOTA

Csapadékvíz elvezető létesítmények						
	Hossz (m)	Állapota (jó, megfelelő, felújítandó, változó)	Kaszáltság (%)	Feliszapoló- dottság (től-ig) (cm)	Db/ térfogat	Kiépített -ség* (%)
Zárt csatorna (nem átereszt):			-		-	-
Nyílt hagyományos lapburkolattal rendelkező csatorna			-		-	
Nyílt, korszerű előregyártott beton vagy vasbeton elemmel burkolt csatorna:						
Nyílt földmedrű csatorna:					-	
Folyóka:			-		-	
Szikkasztó árok:		-			-	
Csatorna mindösszesen:			-	-	-	
Záportározó:	-		-			-
Szivattyúállás:	-		-	-		

* Kiépítettség = (meglévő vízelvezető létesítmények hossza / szükséges vízelvezető létesítmények hossza) * 100

Szöveges értékelés:

.....

.....

.....

.....

III. ÖNKORMÁNYZATI KEZELÉSBEN LÉVŐ VÉDELMI LÉTESÍTMÉNYEK ÁLLAPOTA

Önkormányzat kezelésében lévő, bel- és külterületen található védelmi művek, műtárgyak:

Töltés (depónia) hossza (km)	
Töltések kaszáltsága a hossz %-ában	
Kaszálások száma (alkalom)	
Műtárgyak állapota (jó, rossz, megfelelő, felújítandó)	

Szöveges értékelés:

.....

.....

.....

.....

IV. VÉDELMI ANYAGOK, ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK, GÉPEK

Ssz.	Védelmi anyag megnevezése	M.e.	Mennyiség	Állapot
1.	Homokzsák	db		
2.	Homok	m ³		
3.	Fólia	m ²		
4.				

Ssz.	Védelmi eszköz megnevezése	M.e.	Mennyiség	Állapot
1.	Lapát	db		
2.	Talicska	db		
3.				

4.				
----	--	--	--	--

V. A VÉDKÉPESSÉG HIÁNYOSSÁGAINAK MEGSZÜNTETÉSE

A védképesség helyreállítása/hiányossága érdekében elvégzett/hátralévő feladatok:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VI. FEJLESZTÉSI JAVASLATOK

A védképesség növelése érdekében szükséges javaslatok:

.....

.....

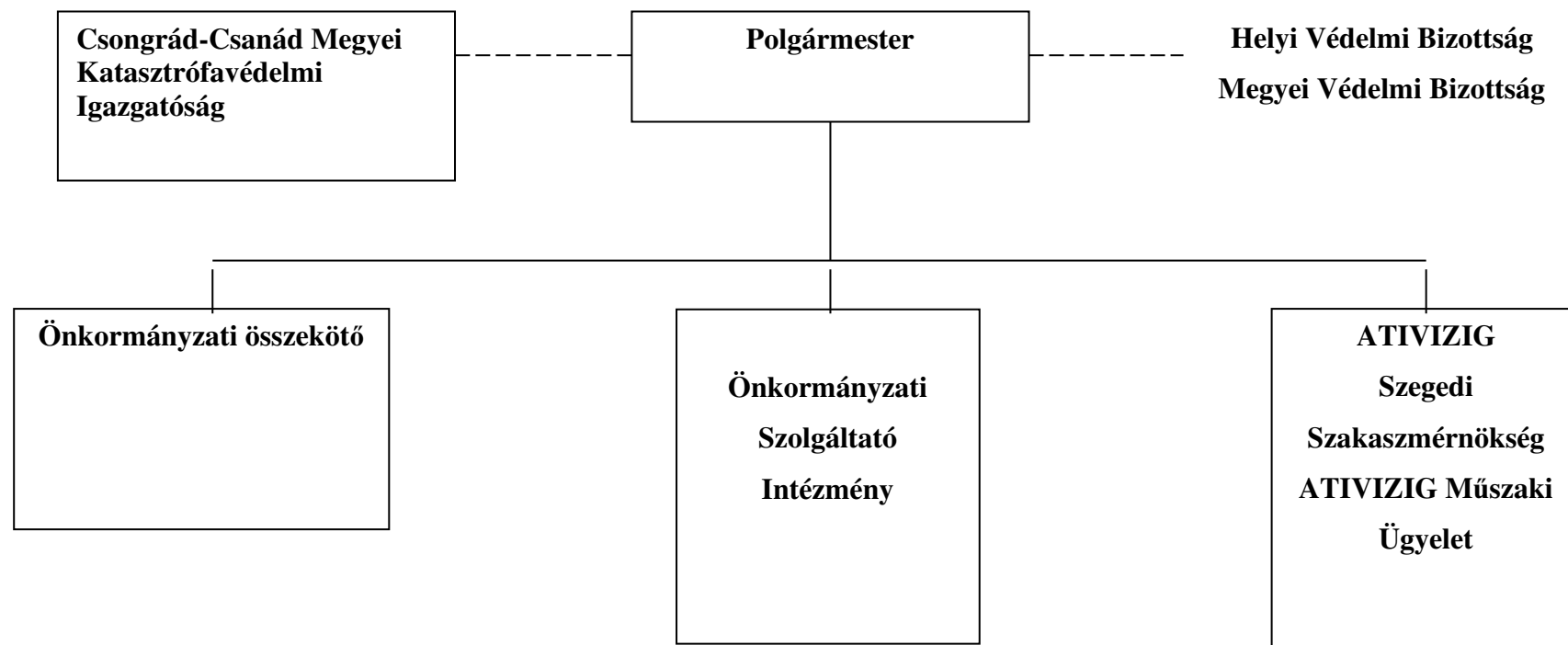
.....

.....

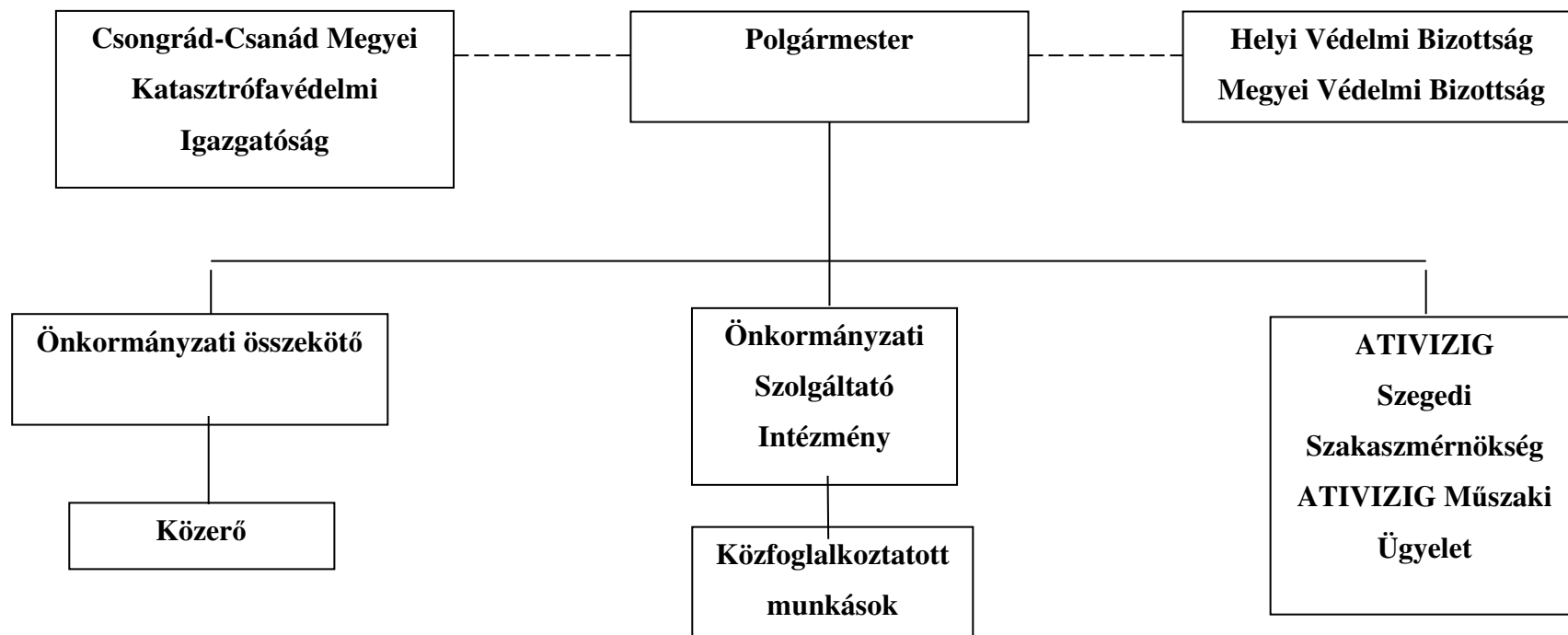
.....

.....

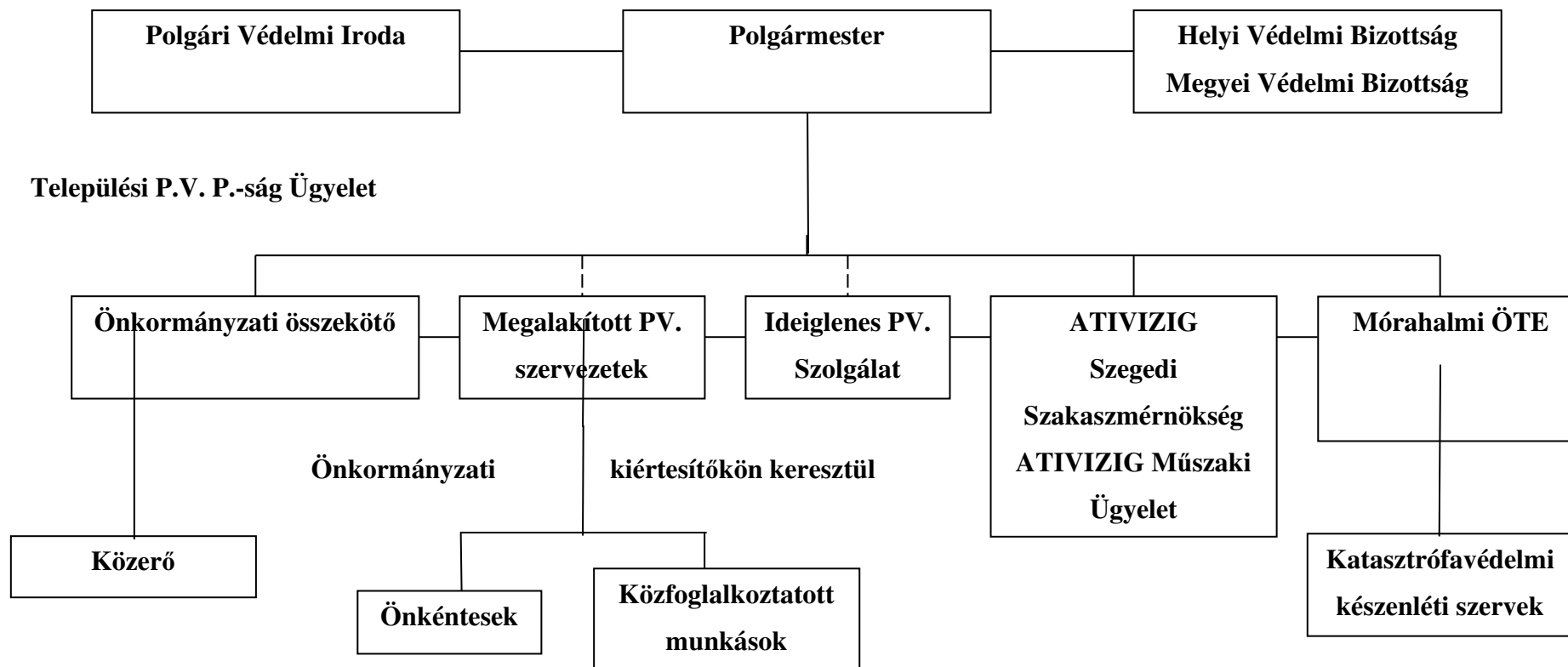
8. SEGÉDLETEK

S-01 segédlet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS IRÁNYÍTÁSI RENDSZERE****BELVÍZVESZÉLY ESETÉN A RIASZTÁS RENDSZERE****I -es fokozat**

Megjegyzés: A szaggatott vonallal jelzett szervek felé tájékoztatási kötelezettség.

BELVÍZVESZÉLY ESETÉN A RIASZTÁS RENDSZERE**II -es fokozat**

Megjegyzés: A szaggatott vonallal jelzett szervek felé tájékoztatási kötelezettség.

BELVÍZVESZÉLY ESETÉN A RIASZTÁS RENDSZERE**III -as fokozat**

Megjegyzés: A szaggatott vonallal jelzett szervek felé tájékoztatási kötelezettség, a II. fok elrendelésekor a polgármester felállítja a Települési Polgári Védelmi parancsnokságot és annak Ügyeletét.

S-02 Segédlet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁS IRÁNYÍTÁSI RENDSZERÉBEN****RÉSZVEVŐK ELÉRHETSÉGEI**

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vízkár-elhárítási szervezeti felépítése, elérhetőségei

Védelemvezető	
Név	Dr. Kozák Péter
Telefonszám	+36 30/349 1722
E-mail cím	titkarsag@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Védelemvezető-helyettes	
Név	Borza Tibor
Telefonszám	+36 30/415 8106
E-mail cím	borzat@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Védelemvezető-helyettes	
Név	Frank Szabolcs
Telefonszám	+36 30/399 5036
E-mail cím	franksz@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Védelemvezető-helyettes	
Név	Priváczkiné Hajdú Zsuzsanna
Telefonszám	+36 30/677 6838
E-mail cím	hajduzs@ativizig.hu
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.
Szakaszvédelem-vezető 11.01.BV	
Név	Tóth Péter
Telefonszám	+36 30/561-1363
E-mail cím	tothpeter@ativizig.hu
Székhely	6753 Szeged-Tápé, Folyamos telep
Szakaszvédelem-vezető helyettes 11.01. BV	
Név	Csányi Zoltán
Telefonszám	+36 70/660 6583
E-mail cím	csanyiz@ativizig.hu
Székhely	6753 Szeged-Tápé, Folyamos telep
Vízkár-elhárítási Ügyelet	

Telefonszám	06 62/599 501
Fax	06 62/599 555
Munkaidőn túli tel.	+36 30/415 8100
Székhely	6720 Szeged, Stefánia 4.

Csongrád-Csanád Vármegyei Védelmi Bizottság elérhetőségei**Vármegyei Védelmi Bizottság elnöke**

Név	Dr. Róth Márton
Telefonszám	06 62/566 025
E-mail cím	vezeto@csongrad.gov.hu
Székhely	6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Vármegyei Védelmi Bizottság katasztrófavédelmi elnökhelyettese

Név	Szalmári Imre t. dandártábornok
Telefonszám	06 62/621 280
E-mail cím	csongrad.titkarsag@katved.gov.hu
Székhely	6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Vármegyei Védelmi Bizottság honvédelmi elnökhelyettese

Név	Dr. Varga Attila Ferenc ezredes
Telefonszám	+36 30/271 0746
E-mail cím	attila.varga@hm.gov.hu
Székhely	1055 Budapest, Balaton u. 7-11.

Vármegyei Védelmi Bizottság titkára

Név	Melegh Károly t. alezredes
Telefonszám	06 62/680 451
E-mail cím	vedelmititkarsag@csongrad.gov.hu
Székhely	6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Vármegyei Védelmi Bizottság titkár-helyettese

Név	Csepregi Balázs, őrnagy
Telefonszám	+36 30/903 8381 06 62/680 452
E-mail cím	vedelmititkarsag@csongrad.gov.hu

Székhely	6722 Szeged, Rákóczi tér 1.
Vármegyei Védelmi Bizottság titkársága	
Telefonszám	06 62/680 450
E-mail cím	vedelmititkarsag@csongrad.gov.hu
Székhely	6722 Szeged, Rákóczi tér 1.

Mórahalmi Járási Helyi Védelmi Bizottság elérhetősége

Elnök	
Név	Dr. Szántó Mária
Telefonszám	06 62/681 350
E-mail cím	szanto.maria@csongrad.gov.hu
Székhely	6724 Szeged, Berliini krt 16-18.

Csongrád-Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság elérhetőségei

Igazgató	
Név	Szatmári Imre tüz. dandártábornok, főtanácsos
Telefonszám	06 62/621 280
E-mail cím	csongrad.titkarsag@katved.gov.hu
Székhely	6721 Szeged, Berliini krt. 16-18.
Igazgató-helyettes	
Név	Huszár Tibor tüz. ezredes, főtanácsos
Telefonszám	62/621-280
E-mail cím	csongrad.titkarsag@katved.gov.hu
Székhely	Szeged, Berliini krt. 16-18
Vármegyei Polgári Védelmi Főfelügyelő	
Név	Huszár Tibor tüz. ezredes főtanácsos
Telefonszám	62/621-280
E-mail cím	csongrad.titkarsag@katved.gov.hu
Székhely	Szeged, Berliini krt. 16-18
Vármegyei Ügyelet (24 órás)	
Telefonszám	62/621-290
E-mail cím	csongrad.ugyelet@katved.gov.hu
Székhely	6721 Szeged, Berliini krt. 16-18.

**Csongrád-Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szegedi
Katasztrófavédelmi Kirendeltség (KVK) elérhetősége**

Kirendeltség vezetője	
Név	Rókus István tű. alezredes
Telefonszám	06 62/553-040
E-mail cím	szeged.kk@katved.gov.hu
Székhely	6728 Szeged, Napos út 4.
Polgári Védelmi Felügyelő	
Név	Ménesi Zoltán tű. alezredes
Telefonszám	06 62/553 040
E-mail cím	szeged.kk@ katved.gov.hu
Székhely	6728 Szeged, Napos út 4.

**Csongrád Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szegedi Hivatásos
Tűzoltóparancsnokság (HTP) elérhetősége**

Tűzoltóparancsnok	
Név	Galiba Gábor tű. alezredes, tanácsos
Telefonszám	00 62/553 040
E-mail cím	szeged.hot@katved.gov.hu
Székhely	6728 Szeged, Napos út 4.
Katasztrófavédelmi megbízott	
Név	Vass László tű. őrnagy
Telefonszám	06 62/553 040 20/537-0917
E-mail cím	morahalom.hot@katved.gov.hu
Székhely	6728 Szeged, Napos út 4.
Ügyelet	
Telefonszám	06 62/553 040
E-mail cím	szeged.hot@katved.gov.hu
Székhely	6728 Szeged, Napos út 4.

**A Csongrád Csanád Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója által a
településre kijelölt katasztrófavédelmi helyszíni műveletirányító**

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet szerint:

84. § (1) A helyreállítás időszakában a katasztrófa károsító hatása által érintett területen a mentés és a következmények elhárítása érdekében a megyei védelmi bizottság elnöke a katasztrófavédelmi elnök-helyettes javaslatára az adott katasztrófatípus első helyi felelősségi körébe tartozó szerv állományából helyszíni műveletirányítót jelöl ki.

(2) Amennyiben az intézkedés késedelme elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna, a megyei védelmi bizottság katasztrófavédelmi elnök-helyettese a megyei védelmi bizottság elnökének utólagos jóváhagyásával is kijelölheti a helyszíni műveletirányítót.

(3) A helyszíni műveletirányító a tevékenységét a megyei védelmi bizottság, helyi védelmi bizottság katasztrófavédelmi elnök-helyettese, illetve a helyi katasztrófavédelmi tevékenység irányítására kijelölt személy utasításainak megfelelően végzi.

Helyszíni műveleti irányító 1.

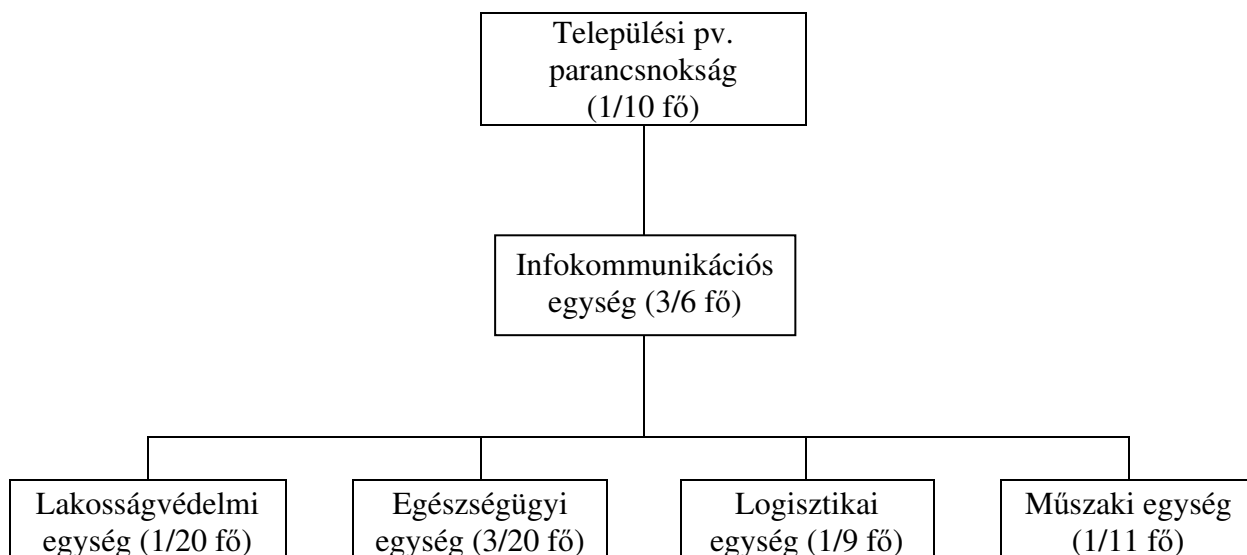
Név	
Telefonszám	

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETI BEOSZTÁS

Ss z.	Név	Cím	Elérhetőség	Beosztás	Szolgálati hely	Irányító személy
	Nógrádi Zoltán	Szentháromság tér 1.	06 62/281-079	polgármester	Polgármesteri hivatal	
	Dr. Tóth Krisztián	Szentháromság tér 1.	06 62/281-022	jegyző	Polgármesteri hivatal	polgármester
	Németh Attila	Röszkei út 34.	06 2/281055	ügyvezető igazgató	Móra-Ép Kft	polgármester

S-02 segédlet

S-03 segédlet

TELEPÜLÉSI VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSI SZERVEZET FELÉPÍTÉSE

AZ ÖNKORMÁNYZATI VÉDELMI SZERVEZETBEN RÉSZTVEVŐK ÉS FELADATAIK

A védekezés felelős vezetője a település polgármestere - mint védelemvezető - vagy akadályoztatása esetén az általa kijelölt személy (védelemvezető-helyettes), aki a védekezést személyesen vezeti.

A védelemvezetőt munkájában a védelemvezető-helyettes, a szakaszvédelem-vezető és a szakcsoportok segítik. Minden a védekezési feladatok végrehajtását érintő intézkedés a védelemvezetőtől indul ki, illetve az információk, adatok hozzá érkeznek. A védelemvezető a védekezés operatív irányítója, a döntések utasítások, tájékoztatások kiadója, a feladatok végrehajtásának számon kérője. A védelemvezető értékeli a beérkezett információkat és meghatározza a védekezés módját.

Kapcsolódó segédlet: „S-06 ELLENŐRZŐ LISTA A VÉDELEMVEZETŐ RÉSZÉRE”

BELVÍZ HELYZET SORÁN ÉRTESÍTENDŐ SZEMÉLYEK

Nógrádi Zoltán Polgármester	+36 62/281 079
Dr. Holubán Csilla Szeged Járási Helyi Védelmi bizottság	+36 62/680 075
Sági János ATIVIZIG szakaszmérnök	+36 30/475 6390
Galiba Gábor Tű. alezredes	+36 62/553-040
Debrey Róbert tű. főhadnagy	+36 62/553 040
Dudás Alexandra Közterület-felügyelet	+36 62/281 022, 137-es mellék
Németh Attila Városüzemeltetési Nkft. ügyvezető	+36 62/281 055

VÉDELEMVEZETŐ, VÉDELEMVEZETŐ-HELYETTES

I. fokú készülségnél	Telefonon, vagy személyesen riasztja a helyettesét, illetve a szakcsoportok vezetőit. Gondoskodik a 12 órás nappali őrszolgálat megszervezéséről
II. fokú készülségnél	Megszervezi a 24 órás éjjel-nappali figyelőszolgálatot.
III. fokú készülségnél	Intézkedik a beavatkozási szakaszokra meghatározott feladatok végrehajtására.

A védekezés műszaki feladatai: az árvizek, a belvizek és a vízhiány időszakában - a védőműveken vagy azok mentén - a védőművek védő- és működőképességének megőrzése.

A védekezés államigazgatási feladatai: a védekezéssel összefüggő rendvédelmi, szociális és egészségügyi hatósági, továbbá a műszaki feladatok ellátásához szükséges munkaerő, eszköz, anyag, felszerelés rendelkezésre állása, valamint a vizek kártételei által fenyegetett területeken az élet- és vagyonbiztonság érdekében végzendő megelőző és operatív feladatok

A védelemvezetőt akadályoztatása (pihenőidő töltése, betegség, távollét, stb.) esetén az általa kijelölt védelemvezető-helyettes helyettesíti.

2. SZAKASZVÉDELEM-VEZETŐ**Feladata:**

- A védelemvezető által meghatározott védelmi szakaszon, vagy területen dolgozik. A védekezés helyi irányítója és felelős vezetője, aki a védekezés műszaki feladatait a védelmi szakaszhoz beosztott és kinevezett dolgozói bevonásával szervezi és vezényli.
- A védekezés alatt minden nap 06.00-ig jelentést ad a település műszaki ügyeletének a végzett munkáról, a felhasznált anyagokról, létszámról, gépekről, eseményekről.
- Irányítja és megszervezi az őrsemélyzet munkáját.
- Ha a vízviisszatartó depónia átszakadásának veszélye fenyeget, vagy ha az elöntések emberi életet, létesítményeket és javakat veszélyeztetnek, javaslatot tesz a védelemvezetőnek (polgármesternek) a veszélyeztetett területekről a kitelepítés elrendelésére.

3. MŰSZAKI ÜGYELET**Feladata:**

- Az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőktől a napi jelentéshez szükséges adatok begyűjtése. A védelemvezető utasítására vezeti a védelmi naplót.
- A védekezéssel kapcsolatos tájékoztatók és helyzetjelentések összeállítása és továbbítása a VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyeletének.
- Katasztrófa-riasztás jelzésének vétele, folyamatos továbbítása a védelemvezetőnek,
- Meteorológiai adatok vétele, nyilvántartása,
- Kapcsolattartás a védekezésben résztvevő szervezetekkel, sajtóval
- Feladata a lakosság tájékoztatása, szükség esetén riasztása, a polgári védelmi szervezet állományának riasztása, a riasztásra szolgáló technikai eszközök és berendezések működtetése, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, polgári védelmi szervezet, az

irányító és együttműködő szervek, szervezetek közötti kommunikáció biztosítása, az informatikai és kommunikációs eszközök üzemeltetése, a vezetés infokommunikációs feltételeinek biztosítása, a katasztrófa-elhárítási feladatok során igénybe vett kormányzati célú hálózatok üzemeltetőjével való kapcsolattartás.

Műszaki ügyelet	
Címe:	Mórahalom Polgármesteri Hivatal
Telefonszáma:	+36 62/281 022
Mobil telefonszáma:	
E-mail címe:	info@morahalom.hu

4. IRODAI SZAKCSOPORT

Feladatai:

- Célszerűségi szempontok szerint a jegyző látja el.
- A napi jelentések alapján nyilvántartja a védekezésben résztvevő dolgozókat. Ellenőrzi a munkavédelmi, balesetvédelmi és tűzvédelmi szabályok betartását. A védekezési elszámolásokat begyűjti, ellenőrzi, és a kifizetésekről gondoskodik. Napi jelentést ad 18 óráig az ügyeletnek a védekezésben résztvevő irodai létszámról.

5. LOGISZTIKAI SZAKCSOPORT

Feladata:

- Gondoskodik a védekezéshez igényelt gépek, járművek, szivattyúk gépkezelők, szerelők biztosításáról.
- Megszervezi a gépek, berendezések zavartalan üzemelését és hibaelhárítását.
- Intézi a védekezéshez szükséges anyagok beszerzését és kiszállítását, nyilvántartja a felhasznált anyagokat, gépek üzemórát. Minden nap jelentést ad 06.00-kor a település műszaki ügyeletének a felhasznált anyagokról, gépekről, igénybe vett létszám adatairól.
- Segíti a szakaszvédelem vezető munkáját, kapcsolatot tart az önkormányzati védelmi szervezetben résztvevőkkel és a Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel.

6. ELHELYEZÉSI ÉS ÉLELMISZER ELLÁTÓ SZAKCSOPORT

Feladatai:

- Az összesített napi jelentések és az Irodai szakaszcsoport nyilvántartásai alapján megszervezi a védekezésben résztvevők ellátását, ételmezését, munka és védőruházattal való ellátását. Intézi és szervezi a kitelepített lakosok és az érkező idegen beavatkozó erők elhelyezését, ellátását.
- Naponta 18 óráig a műszaki ügyeletnek jelentést kell adnia az elhelyezettek és az ellátottak létszámáról, a felhasznált anyagokról.

S-04 segédlet**A VÍZKÁRELHÁRÍTÁSHOZ IGÉNYBE VEHETŐ ERŐFORRÁSOK
ADATAI ÉS BESZERZÉSI LEHETŐSÉGEI****I. Anyagok** (homok, homokzsák, mezőgazdasági fólia, stb.)

Anyag	Mennyiség	Beszerezési hely	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email	Megjegyzés

II. Eszközök (lapát, fáklya, stb.)

Eszköz	Beszerezési hely	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email	Megjegyzés

III. Gépek (szivattyú, áramfejlesztő, stb.)

Gép	Beszerezési hely	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email	Megjegyzés

Kimutatás az igénybe vehető szivattyúkról

--

IV. Földmunkagépek

Földmunkagép			Tulajdonos			
Megnevezése	Kapacitás (m ³ /óra)	Szerelék	Neve	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email

V. Tehergépjárművek

Tehergépjármű			Tulajdonos			
Megnevezése	Plató- méret (m*m)	Teher- bírás (t)	Neve	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email

VI. Személyszállító gépjárművek

Személyszállító gépjármű			Tulajdonos			
Megnevezése	Szállítható személyek száma (fő)	Terepjáró igen/nem	Neve	Címe	Tel/Fax/Mobil	Email

S-05 Segédlet

A VÉDELMI NAPLÓ VEZETÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A védelmi napló a helyi védekezési tevékenységről készült egyetlen olyan okmány, amely az ellenőrzés, a műszaki-gazdasági elszámolás alapja, ezért feltétlen gondos vezetést kíván.

1. Védelmi napló vezetését a védekezési fokozat elrendelése után azonnal meg kell kezdeni, majd folyamatosan kell vezetni, a megtett intézkedéseket azonnal be kell jegyezni.
2. A naplóbejegyzéseket időrendi sorrendben, a dátum és az idő percnyi pontosságú megjelölésével, a bejegyző aláírásával kell megtenni.
3. Bejelentés esetén rögzíteni kell:
 - a bejelentés időpontját
 - a bejelentő nevét, telefonszámát és későbbi elérési lehetőségét
 - a bejelentés pontos tartalmát
 - a szóban forgó esemény, jelenség helyét és ha van a veszélyeztetett javakat
4. Intézkedés esetén rögzíteni kell:
 - az intézkedés időpontját
 - a hívott személy nevét, telefonszámát és későbbi elérésének lehetőségét
 - a lefolytatott beszélgetés tartalmát
 - a kapott vagy adott utasításokat
5. Többek közt naponta bejegyzendő:
 - az elvégzett védekezési munka,
 - a felhasznált anyagok, igénybe vett eszközök mennyisége,
 - a védekezésben résztvevők létszáma,
 - alkalmazott technika,
 - keletkezett károk,
 - az ügyelet átadás-átvétele,
 - a társszervektől kapott, illetve a részükre adott tájékoztatások, intézkedések.
4. A védelmi naplóba csak a védelemvezető és az ügyeleti szolgálat tagjai tehetnek bejegyzést.
5. A védelmi naplót a ügyeleti szolgálat irodájában kell tartani úgy, hogy a védekezés ideje alatt betekintés és bejegyzés céljából bármikor hozzáférhető legyen.
6. A vízkárelhárítás eseményeiről, helyszíneiről célszerű fénykép dokumentációt készíteni a fénykép készítése időpontjának feltüntetésével.
7. Legyen összhangban a vis maior bejelentésekhez kapcsolódó irat dokumentációval.
8. A védelmi naplót számozott oldalakkal folyamatosan kell vezetni, lehetőleg minél gyakrabban digitalizálni szkenneléssel.
9. A naplóba időrendi sorrend szerint be kell ragasztani:
 - faxküldeményeket,
 - E-mail küldeményeket

S-06 segédlet**ELLENŐRZŐ LISTA A VÉDELEMVEZETŐ RÉSZÉRE**

A védelemvezető feladatai a védekezésre való felkészülés időszakában	✓
Figyelemmel kíséri a várható rendkívüli meteorológiai helyzetre kiadott riasztásokat, valamint a VIZIG által készített hidrometeorológiai tájékoztatókat.	
A vízvisszatartó depóniák és beavatkozási helyek kaszálása a jelenségek megfigyelhetősége és a beavatkozások végrehajthatósága érdekében	
A beavatkozási helyeket, depóniákat megközelítő utak járhatóságának felülvizsgálata	
Műtárgyak felülvizsgálata	
Védelmi eszközök, anyagok, gépek felülvizsgálata	
A kommunikáció módjának megszervezése	
A védelmi szervezet értesítése, felkészülés az esetleges védekezésre	
Vízkár-elhárítási terv, annak éves felülvizsgálatainak és más felkészülési tervek áttekintése	
A védelemvezető feladata a védekezési időszakban	✓
Tájékozódik az előre jelzett tetőző vízszintekről, a várható vízkár eseményekről, és a várható elöntésekről (VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyelete, Katasztrófavédelmi Igazgatóság).	
Elrendeli a védekezési készültséget, értesítést küld a releváns intézményeknek, valamint tájékoztatja a lakosságot	
A készültség elrendelését követően azonnal intézkedik a védelmi napló vezetéséről	
Gondoskodik a védekezéshez szükséges munkaerő mozgósításáról, beosztás készítéséről. Az település vízkár-elhárítási szervezetét mozgósítja.	
Gondoskodik a védekezésben résztvevők foglalkoztatásáról, munkájának irányításáról. A munka megkezdése előtt gondoskodik a védekezésben résztvevők tűz-, munka- és balesetvédelmi oktatása megtartásáról, és dokumentálja azt	
Kapcsolatfelvétel környező szomszédos Önkormányzatokkal, szerződött partnerekkel	
Kommunikációs csatornák üzembe helyezése, ellenőrzése	
Helyi vízállás észlelés megszervezése, esetleg ideiglenes mércék kihelyezése	
Felvonulási területek kijelölése és biztosítása	
A védelmi helyzet, az előrejelzés alapján módosítja a védekezési készültség fokozatát	

Azonnali beavatkozást igénylő problémák elhárításáról intézkedés, például: ○ töltéskoronák és megközelítő utak kátyúzása, utak és rakodóterek hómentesítése ○ műtárgyak elzárószervezeteinek hó- és jégmentesítése, működtetéshez szükséges eszközök kiszállítása (pl. lakatkulcsok) ○ eltömődött, feliszapolódott mederszakaszok soron kívüli tisztítása ○ töltések és műtárgyak környezetének kaszálása szükség szerint jelenségek megfigyelése érdekében	
Gondoskodik a lakosság folyamatos tájékoztatásáról	
Gondoskodik a védekezés irányító- és őrszemélyzetének megkülönböztető jellel (karszalag, jelvény, kitűző), a járművek, és a földmunkagépek „VÍZKÁRELHÁRÍTÁS” feliratú táblával való ellátásáról	
Gondoskodik a védekezéshez szükséges anyag, eszköz, felszerelés és gép szükség szerinti utánpótlásáról	
Gondoskodik a védekezési költségek elszámolásához szükséges adatok, elsősorban a védekezésnél dolgozók munkájának, a védekezéshez igénybe vett gépek, felszerelések és anyagok felhasználásának folyamatos nyilvántartásáról	
Gondoskodik a vizek lehetséges legkisebb kártétellel történő levezetéséhez szükséges műszaki intézkedés elrendeléséről, végrehajtásáról és ellenőrzéséről	
Gondoskodik a mentesített területre betört vizek elszigeteléséről, a víznek a mederbe történő visszavezetéséről és az ezzel összefüggő munkák elvégzéséről	
Gondoskodik a védőművek állapotának állandó megfigyeléséről, káros jelenségek esetén a szükséges beavatkozások megtételéről, a műtárgyak jegesedésének megakadályozásáról	
Az elrendelt védekezési fokozatban reggel 07.00 óráig napi jelentést készít és küld a	
VIZIG Vízkár-elhárítási Ügyeletének	
Fényképfelvételekkel (lehetőség szerint az időpont rögzítésével) dokumentálja az esetleges károkat és a védekezési mozzanatokat a beavatkozások helyszínein	
A védekezéshez a védelemvezető részére nyújtott segítség igénylése a VIZIG-től (szakértője műszaki szakirányítást végez)	
Tartós védekezés esetén gondoskodik legalább tíz naponkénti költségbecslés elkészítéséről és a védekezési költségfedezetének igényléséről	
Szükség esetén kezdeményezheti a polgári védelmi szervezet mozgósítását	
A vízkárelhárítás feladatait a szomszédos önkormányzatokkal, a VIZIG-el és a Katasztrófavédelmi Kirendeltséggel rendszeres kapcsolatot tartva kell ellátnia	
A vízállások leolvastatása, feljegyzése a meglévő vagy ideiglenes vízmércéken, és ezen adatok igény szerinti továbbítása	

Ha az elvezetendő vízmennyiség meghaladja a levezető csatornahálózat vízelvezető (emésztő) képességét, a vízelvezetés sorrendiségének megállapítása a mentesítendő területek figyelembevételével	
A védekezés befejezésekor a védekezési készültséget megszünteti, a védekezés alatt keletkezett dokumentumokat összegyűjti	

A védelemvezető feladata a védekezés megszüntetését követő időszakban	✓
Ha kitelepítés történt a védekezés során, megszervezi a visszatelepítést	
Gondoskodik az ideiglenes védművek elbontásáról	
Gondoskodik a védekezés után elbontott, és hulladékká váló anyagok besorolás szerinti ártalmatlanításáról. Ennek megítéléséhez - szükség szerint - igénybe veszi a Környezetvédelmi Természetvédelmi Felügyelőség és az ÁNTSZ segítségét	
Szükség szerint megszervezi a kármentesítést	
Intézkedik a védelmi költségek elszámolásáról	
Gondoskodik a védvonalak eredeti állapot szerinti helyreállításáról	
Intézkedik a beavatkozási helyek, tetőző vízszintek, elöntési határvonalak rögzítéséről (geodézia, fényképfelvétel), valamint dokumentálásáról	
Intézkedik a védekezésnél használt eszközök, gépek karbantartásáról	
Intézkedik az elhasználódott védelmi anyagoknak az előírt mennyiségre kiegészítéséről	
A települési védelmi szervezettel kiértékeli a védekezést, a tapasztalatokat összefoglaló jelentésben összegzi és megküldi a felülvizsgálatra jogosult szerv részére	
Gondoskodik a vízkár-elhárítási terv aktualizálásáról (fényképfelvételek, védekezési tapasztalatok, stb.).	
Összefoglaló jelentés készítése képviselőtestület felé készültség lezárása után 15 napon belül	
Összefoglaló jelentés elfogadtatása képviselőtestülettel és megküldése a VIZIG részére készültség lezárása után 30 napon belül	
Összefoglaló jelentés csatolása a védelmi tervcsomaghoz, védekezés dokumentumainak archiválása	

Vízrajzi adatszolgáltatók elérhetőségei

S-07 segédlet

VÍZRAJZI ADATSZOLGÁLTATÓK ELÉRHETŐSÉGE (2021)

Szervezet	Rendelkezésre álló adatok	Adatok elérhetősége
Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság	Operatív vízállások és csapadékok (táv mért, illetve észlelt adatok) Vízmerce alapinformációk	www:ativizig.hu
	Hidrometeorológiai összefoglaló tájékoztató és előrejelzés	www:ativizig.hu
Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ)	Az OMSZ rövid-és középtávú előrejelzései, veszélyességi szintek nyomon követése	http://www.met.hu/idojaras/veszelyjelzes/riasztas/
	Meteorológiai információk országos szinten	http://www.met.hu/idojaras/
Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF)	Operatív vízállások országos szinten, elrendelt készültségi fokozatok nyomos követése, vízmerce alapinformációk	www.vizugy.hu
Országos Vízjelző Szolgálat (OVSZ)	Országos folyók, tavak vízgyűjtőjének meteorológiai előrejelzései és hidrológiai előrejelzései grafikus és táblázatos formában	www.hydroinfo.hu
Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság	Rendkívüli események	http://www.katasztrofavedelem.hu/

S-08 segédlet**SZAKMAI TANÁCSADÓK NÉVJEGYZÉKE**

Szakmai tanácsadó 1.	
Név	
Telefonszám	
Mobiltelefon szám	
E-mail cím	
Székhely	
Szakmai tanácsadó 2.	
Név	
Telefonszám	
Mobiltelefon szám	
E-mail cím	
Székhely	
Szakmai tanácsadó 3.	
Név	
Telefonszám	
Mobiltelefon szám	
E-mail cím	
Székhely	

09 Segédlet

INFRASTRUKTÚRA ÜZEMELTETŐK ELÉRHETŐSÉGEI

1. Közmű üzemeltetők

Szakág	víziközmű
Tevékenység	Vízellátás-szennyvízelvezetés
Szolgáltató neve	Alföldvíz Regionális Víziközmű-szolgáltató Zrt.
Szolgáltató rövid neve	Alföldvíz Zrt.
Központi címe	5600 Békéscsaba, Dobozi út 5.
Központi telefonszáma	06 80/922 334
Fax száma	06 66/523-232
E-mail címe	info@alfoldviz.hu
Illetékes Divízió Központ	5. sz. Területi Divízió Központ
Üzemmérnökségek címe	6723 Szeged, József Attila sgt. 115.
Üzemmérnökségek telefonszáma	06 62/563 260
Üzemmérnökségek e-mail címe	divizio5@alfoldviz.hu
Honlap	www.alfoldviz.hu

2. Hulladékkezelők

Szakág	hulladékgazdálkodás
Tevékenység	hulladékszállítás
Szolgáltató neve	DKTH Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
Szolgáltató rövid neve	DKTH Nonprofit Kft.
Központi címe	2700 Cegléd, Kút utca 5.
Mórahalom ügyfélszolgálat	6782 Mórahalom, Röszei út 34.
Központi telefonszáma	06 79/524 821
Fax száma	06 79/572 052
E-mail címe	ugyfelkapcsolat@dkh.hut.hu

3. Közlekedési infrastruktúra

Szakág	tömegközlekedés
Tevékenység	autóbusz közlekedés
Szolgáltató neve	VOLÁNBUSZ Közlekedési zártkörűen működő Részvénytársaság
Szolgáltató rövid neve	VOLÁNBUSZ Zrt.
Központi címe	1091 Budapest, Üllői út 131.
Központi telefonszáma	06 1 219-8000
Fax száma	06 1 455-7919
E-mail címe	info@volanbusz.hu

S-10 segédlet**A VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ
JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE**

ÉRVÉNYES: 2021. május

Tartalomjegyzék

1 Kiemelt jogszabályi vonatkozások.....	1
2 A vízkárelhárításra vonatkozó főbb joganyagok	2
3 Védekezés költségeinek elszámolásával, megtérítésével kapcsolatos joganyagok: .	4
4 Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok és szabályok.....	5
4.1 Kártalanítás	5
4.2 Kárenyhítés	6
4.3 Helyreállítás.....	6
5 Egyéb, nem részletezett jogszabályok listája	7

1 Kiemelt jogszabályi vonatkozások

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól joganyag 9. § alapján a Vízügyi Igazgatási szerv (VIZIG) a Vgtv. 16. § (4) bekezdés d) pontja szerinti szakmai irányítási feladatkörében hagyja jóvá a települési vízkár-elhárítási terveket. A védekezés műszaki feladatainak helyi irányítását a helyi önkormányzati tulajdonban lévő védőműveken ellátja (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 6. §. (1) b) pont):

- az I., II. és III. védekezési készülség tartama alatt a polgármester vagy a polgármester által kijelölt és a VIZIG igazgató által jóváhagyott védelemvezető,
- a rendkívüli védekezési készülség tartama alatt, ha veszélyhelyzet kihirdetésére nem kerül sor, a polgármester vagy a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszter által kijelölt személy, a veszélyhelyzet időtartama alatt a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszter által kijelölt személy.

Az I., II. és III. fokozatú védekezési készülséget a védekezésre kötelezett szervezet vezetője rendeli el, módosítja és szünteti meg. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 13. § (1))

A rendkívüli védekezési készülség elrendeléséről és megszüntetéséről a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszter dönt. A katasztrófavédelemről szóló törvényben meghatározott veszélyhelyzeti feltételek fennállása esetén a polgármester a védelmi bizottság útján javaslatot tesz a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszternek a veszélyhelyzet kihirdetésének kezdeményezésére. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 4. §.)

A védekezési készülségi fokozatokban, a műszaki irányítás feladatainak ellátása során a polgármester vagy az általa kijelölt védelemvezető a Helyi Védelmi Bizottság elnöke útján közvetlenül a Megyei Védelmi Bizottság vezetőjének van alárendelve. Rendkívüli védekezési készülség időszakában, ha veszélyhelyzet kihirdetésére nem kerül sor, a polgármester vagy az általa kijelölt védelemvezető a Törzs útján a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszternek van alárendelve. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 16. §.)

Az önkormányzatnak a védekezés szakmai irányítását készülség elrendelésekor meg kell kérni az VIZIG-től. A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 16. § (4) d) pontja szerint a vízügyi igazgatási szervnek vízkárelhárítással összefüggő feladata a helyi önkormányzatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása. Az Igazgatóság (VIZIG) ellátja a vizek kártételei elleni védelemmel, a vízkárelhárítással (árvíz- és belvízvédekezéssel, vízhiány kárelhárítással, valamint a vízminőségi kárelhárítással) összefüggő – külön jogszabályban meghatározott – feladatokat, ebben a körben irányítja a helyi önkormányzatok, valamint a vízitársulatok vízkárelhárítási tevékenységét, ebben a jogkörében eljárva – elrendelt védekezési készülség esetén – a vízkárelhárítási szakmai feladatok tekintetében utasítási jogkörrel rendelkezik. (223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 7.§ (1) ad))

A védekezési készülségi fokozatok elrendeléséről, módosításáról és megszüntetéséről a Polgármester a működési terület szerinti VIZIG ügyeletét, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervét és a lakosságot haladéktalanul tájékoztatni köteles. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 14. §. b) pont)

Védekezési tevékenységükről a készülség ideje alatt naponta köteles a Polgármester az illetékes VIZIG műszaki ügyeletére tájékoztatást adni. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 18.§.). Lehetőség szerint ezt reggel 7:00 óráig meg kell tenni az megelőző 24 órára. A

rendkívüli eseményekről haladéktalanul, az (1) bekezdésben meghatározottak szerint kell jelentést tenni, illetőleg tájékoztatást adni. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 18.§.)

Ha az árvízvédelmi védvonal átszakadásának veszélye fenyeget, vagy ha az elöntések emberi életet, létesítményeket és javakat veszélyeztetnek, a veszélyeztetett területekről a kitelepítés elrendelésére a Polgármester jogosult. Az ezzel kapcsolatban meghozott döntésről a polgármester soron kívül tájékoztatja a hivatásos katasztrófavédelmi szervet. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 19.§.).

A készültség megszüntetését követő 15 napon belül a védelemvezető (Polgármester) a felülvizsgálatra jogosult szerv részére a védekezésről összefoglaló jelentést köteles készíteni és jóváhagyásra előterjeszteni. (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 20.§.)

A védelemvezető (Polgármester) a készültség megszüntetése után haladéktalanul gondoskodik (232/1996 (XII.26.) Korm. rendelet 20.§.):

a védekezéshez használt anyagok, eszközök és felszerelések összegyűjtéséről, kijavításáról és raktározásáról, az elhasználtaknak az előírt mennyiségre való kiegészítéséről;

a védekezésben részt vett dolgozók járandóságainak elszámolásáról;

más szervektől, valamint az állampolgároktól igénybe vett szolgáltatások, anyagok, eszközök és felszerelések elszámolásáról, illetőleg a meglevők visszaadásáról; a megrongálódott védőművek helyreállításáról.

2 A vízkárelhárításra vonatkozó főbb joganyagok

□ A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.)

Tartalmazza a vizekkel és vízi létesítményekkel összefüggő állami és települési önkormányzati feladatokat. Külön rendelkezik a vizek kártételei elleni védelem és védekezés pontos teendőiről, tételesen meghatározva a polgármester (főpolgármester) az árvíz- és belvízvédekezéssel kapcsolatos államigazgatási feladatait és hatáskörét.

□ 2003. évi XXVI . törvény az Országos Területrendezési Tervről

A törvény meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszakiinfrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. Árvízvédelmi szempontból a törvény 24.§-a lényeges, mely kimondja, hogy nagyvízi meder övezete területén beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

□ 2009. évi CXLIV. törvény a vízitársulatokról

A törvény szabályozza a vízitársulatok alapítását, szervezetére, működését, tevékenységi körét, szakmai feladatait, a társulat és tagjai jogait, kötelezettségeit, felelősségét, a társulat gazdálkodását, szervezeti változásainak formáit, továbbá törvényességi felügyeletét.

☐ **A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény**

A törvény szerint a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok – többek között – különösen: a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

☐ **2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról**

A törvény szabályozza az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló vagyon (a továbbiakban: nemzeti vagyon) megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, az állam és a helyi önkormányzatok kizárólagos tulajdonának körét, a nemzeti vagyon feletti rendelkezési jog alapvető korlátait és feltételeit, valamint az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységeit.

A törvény mellékletében szerepel az állam kizárólagos tulajdonában lévő folyók, patakok, mellékágak és azok medre, valamint vizilétesítmények listája.

☐ **A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V.22.) Korm. rendelet (Hkr.)**

A rendelet a vízügyi igazgatási szervek, valamint a helyi önkormányzatok jegyzőinek vízgazdálkodási hatósági hatásköréről és a hatósági jogkör gyakorlásának rendjét határozza meg.

☐ **A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet (Vhr.)**

A rendelet meghatározza a védekezés országos irányítását, a védekezés műszaki feladatának helyi irányítását, a védelmi bizottság feladatait.

A rendelet a meghatározott fokozatú védekezési készség elrendeléséről, megszűnéséről, módosításáról, illetve az ehhez szükséges tájékoztatási kötelezettség teljesítéséről is rendelkezik, tartalmazza a védelemvezető feladatait, a védekezés megszüntetését követő intézkedésekkel kapcsolatos rendelkezéseket.

☐ **A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet** a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokat tartalmazza.

☐ **223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről**

A jogszabály meghatározza az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF), területi vízügyi igazgatóságok, valamint a vízügyi igazgatási és hatósági szervek szervezeti felépítését, igazgatási feladatait, a hatósági és szakhatósági eljárásokra vonatkozó szabályokat, valamint az illetékességi területeit.

☐ **83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet**

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló joganyag tartalmazza a parti sávra, a folyók nagyvízi medrének használatára és hasznosításra vonatkozó szabályozásokat,

területhasználati korlátozásokat, beépítési kritériumokat. A rendelet tartalmazza a fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett, valamint a vízjárta területekre vonatkozó szabályokat, továbbá a folyók nagyvízi medrére vonatkozó kezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó előírásokat.

☐ **Az árvíz- és a belvízvédkezésről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet**

A rendeletben az ár és belvízvédelmi feladatok konkrét meghatározása szerepel. A felkészülés részeként a védelmi tervek fajtáinak meghatározása, tartalma, elhelyezése is szabályozásra került. A rendelet melléklete tartalmazza az állami tulajdonú árvízvédelmi vonalak védelmi szakaszainak, belvízrendszereknek és védelmi szakaszoknak a felsorolását.

☐ **18/2003. (XII. 9.) KvVM –BM együttes rendelet a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról**

A rendelet a településeket ár- és belvíz veszélyeztetettség szerint három csoportba sorolja be.

☐ **A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet**

A rendelet részletesen szabályozza a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló munkák, művek és létesítmények műszaki tervezésére, rendeltetésszerű és biztonságos kialakítására, használatára, fenntartására és üzemeltetésére, vonatkozó előírásokat.

☐ **74/2014 (XII.2.3) BM rendelet a folyók mértékadó árvízszintjeiről**

A jogszabály megállapítja a folyók, azokba torkolló vízfolyások, csatornák árvízvédelmi műveinek, keresztező műtárgyainál, nyílt ártéren vagy hullámtéren lévő - létesítmény tervezésekor, méretezésekor, megvalósítása során figyelembe veendő mértékadó árvízszinteket.

☐ **1979/2013. (XII. 3.) Korm. határozat a vízkárelhárítás és az öntözés hatékonyságának növelését biztosító intézkedésekről.** Ez a jogszabály írja elő többek között az árvíz által veszélyeztetett nyílt ártéri települések tekintetében a települési vízkárelhárítási tervek elkészítése, illetve felülvizsgálata az állami védekezésért felelős vízügyi igazgatási szerv feladata legyen. Határidőt a települési vízkárelhárítási tervek tekintetében: 2014. április 30-ra tűzi ki. A jogszabály rendelkezik a nagyvízi mederkezelési tervek elkészítésére vonatkozóan is, melyeknek elkészítési határidejét 2014. december 31-re teszi.

3 Védekezés költségeinek elszámolásával, megtérítésével kapcsolatos joganyagok:

☐ **A vis maior támogatás felhasználásának részletes szabályairól szóló 9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet**

A támogatás igénylésének feltétele, hogy az önkormányzat a váratlan esemény bekövetkeztétől vagy - védekezési kiadások esetén - a védekezés megkezdésétől számított 7 napon belül a rendeletben meghatározott adatlapon a szükséges bejelentést megtegye

(<http://ebr42.otm.gov.hu/palyazat/>), tekintettel arra, hogy a jelentésre nyitva álló határidő elmulasztása jogvesztő.

A jogszabály komplex módon szabályozza a támogatási igény benyújtását és a támogatás elszámolását, melyhez a szükséges nyomtatványok a rendelet mellékletét képezik.

☐ **A víz- és környezeti károk elleni védekezésnél foglalkoztatottak járandóságáról szóló 6/1989. (V. 13.) KVM rendelet**

A jogszabály, többek között - a helyi vízkár-elhárítási, vízminőségi – és más környezeti kárelhárítási tevékenység irányítására és ellátására beosztott dolgozókra terjed ki, szabályozza a védekezési munka, díjazását, a biztonsági pótlékot, a készenlét díjazását, a napi pihenőidőt, a kiküldetési költségeket, a védekező dolgozók ellátását.

4 Kártérítésre, kártalanításra vonatkozó joganyagok és szabályok

4.1 Kártalanítás

Az árvízi védekezés kapcsán keletkezett károk kártalanítási felelősségét a Polgári Törvénykönyv (Ptk.), a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, és a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996.(XII. 26.) Korm. rendelet előírásai szabályozzák. A kártalanítási kötelezettség megállapítása szempontjából elsősorban azt kell vizsgálni, hogy terhel-e valakit, illetve kit terhel a bekövetkezett kárral kapcsolatban felelősség.

*E témakör vonatkozásában szükséges előrebocsátani, hogy az árvíz kapcsán keletkezett károk kompenzációja vonatkozásban **a jogi szempontból helyes szóhasználat a kártalanítás.***

(Kártérítés abban az esetben jár, ha valaki szándékosan vagy gondatlanul kárt okoz másnak. Ptk. 339. § (1) bekezdés „Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.” Kártalanítás abban az esetben merül fel, ha az okozott kár nem jogellenes, hanem jogszerű tevékenység folytán következett be, pl. Ptk. 108. § (1) bekezdés: „Az ingatlan tulajdonosa tűrni köteles, hogy az erre külön jogszabályban feljogosított szervek - a szakfeladataik ellátásához szükséges mértékben - az ingatlant időlegesen használják, arra használati jogot szerezzenek, vagy a tulajdonjogát egyébként korlátozzák. Ebben az esetben az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg.”)

A kártalanítási felelősség vonatkozásában elsődleges szempont, hogy kit terhel a védekezési felelősség. (E tekintetben tehát irreleváns, hogy a vízfolyás tulajdonosa az állam vagy az önkormányzat.)

Védelmi beavatkozások, amelyeknek kártalanítási következményekkel járhatnak:

a) szükségeltározó nyitása -erre a célra kijelölt-(pl.:Lajta)

☐ kártalanításért felelős: az állam

b) állami védmű nyitása (pl.: árvízvédelmi töltés szabályozott megnyitása)

☐ kártalanításért felelős: állam

Kártalanítás fizetése vonatkozásában javasolt eljárási rend: 4/2005. (II. 22.) KvVM-FVM együttes rendelet a Vásárhelyi-terv I. ütemében megvalósuló Cigánd-Tiszakarádi és Tiszaroffi árvízi

tározók területével érintett földrészeket jegyzékéről, valamint az egyszeri térítés, az igénybevétel és a kártalanítás részletes szabályairól

c) önkormányzati védmű nyitása

- ☐ kártalanításért felelős: önkormányzat

Kártalanítás fizetése vonatkozásában az eljárási rend kialakítása az önkormányzat kompetenciájába tartozik.

d) depónia nyitása

- **a depónia szerepel** az önkormányzat által készített védekezési tervben *(a vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pont)*
☐ kártalanításért felelős: önkormányzat
- **a depónia nem szerepel** az önkormányzat által készített védekezési tervben kártalanításért
☐ felelős: védekezésért felelős

Függetlenül tehát a depónia tulajdonosának személyétől a kártalanítási felelősség a védekezésért felelős személyéhez igazodik. Ennek megfelelően a védekezés az állami, önkormányzati, illetve az ingatlanok tulajdonosainak felelősségi körébe tartozhat.

A Kormány részéről külön döntés szükséges abban a vonatkozásban, hogy az önkormányzati felelősségi körbe tartozó kártalanítások vonatkozásában vállal-e, ha igen milyen szerepet.

e) védmű/depónia meghágás, vagy tönkremenetel

Beavatkozás nem történt, a kár vis maior eredménye, kártalanítás nem jár, ugyanakkor a Kormány dönthet a kárenyhítésről mind a belterületi, mind a mezőgazdaságot, infrastruktúrát ért károk tekintetében) (Lásd következő fejezet).

(A Ptk. rendelkezéseinek megfelelően a tevékenységi körön kívül álló elháríthatatlan ok következtében bekövetkezett kár vonatkozásában a tevékenységet végzőt nem terheli a kár megtérítése vonatkozásában kötelezettség ld. Ptk. 345. § 467. § 500-502. §.)

4.2 Kárenyhítés

- a) Önkormányzati védekezési kiadások, illetve önkormányzati tulajdonú ingatlanokban bekövetkezett károk kárenyhítése
- b) Magántulajdonban lévő ingatlanokban és ingókban bekövetkezett károk kárenyhítése

Kormányzati döntés szükséges az esetleges kárenyhítésről. Amennyiben ez a döntés megszületik, szükséges érintett körnek (ld. lakóingatlan), a támogatás feltételeinek, a nem támogatható körnek, a kárbejelentés módjának, a kárfelmérés metodikájának, valamint a finanszírozás alapelveinek meghatározása.

4.3 Helyreállítás

A védművek, depóniák helyreállításának felelőssége a védmű/depónia, tulajdonosának személyéhez igazodik. A helyreállítás ebben az esetben az árvíz levonulását megelőző állapot helyreállítását jelenti, fejlesztésre nincs lehetőség.

(A vízfolyások medrének helyreállítási felelőssége vonatkozásában szintén a tulajdonos személye az irányadó.)

a) állami tulajdonú védmű/depónia

helyreállításért felelős: állam

b) önkormányzati tulajdonú védmű/depónia

helyreállításért felelős: önkormányzat

Kormány döntés szükséges abban a vonatkozásban, hogy az önkormányzati védművek, depóniák helyreállítását az állam átvállalja-e az önkormányzattól, segítséget nyújt e.

5 Egyéb, nem részletezett jogszabályok listája

- 1991. évi XXXIII. tv egyes állami vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról □
A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény
- A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény
- 2011. évi CCIX. törvény A közműves ivóvízellátó és szennyvízelvezető rendszer igénybevétele során figyelembe kell venni a víziközmű-szolgáltatásról szóló előírásait. □
2012. CLXXXV. tv. a hulladékról □ Az életvédelmi létesítmények egységes nyilvántartási és adatszolgáltatási rendjéről szóló 37/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet
- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet A vízbázisok, a távlati vízbázisok az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről
- 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet a vizek és a közcélú vízilétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról
- 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről.
- 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet A felszín alatti vizek védelméről
- 220/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
□ 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről
- 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról
- 90/2007 (IV.26) Korm. rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló joganyag
- 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról

- 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet A vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
- 10/2010. (VIII. 18.) VM rendelet A felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásainak szabályairól
- A katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet
□ A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet
- 2/1999 (KHV Ért.15.) KHVM-KÖM eü. utasítást a vízminőségi kárelhárítással összefüggő területi tervekről szóló joganyag

S-11 segédlet

**A VÍZKÁR-ELHÁRÍTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ
FOGALOM-MEGHATÁROZÁSOK**

1. **ártéri öblözet:** a folyó mentett árterének természetes vagy mesterséges elhatárolásokkal elkülönülő része, amelyet a folyó adott pontján kialakuló nagyvizek – védművek nélkül vagy azok védképességének megszűnte esetén – elönthetnek (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
2. **árhullám:** A folyó, vízfolyás meghatározott állapota, vízjárási helyzete, amelynél a vízhozam és a vízállás jelentékenyen megnövekszik. A gyakorlat a középvízi meder partélét meghaladó, az abból kilépő vizeket nevezi árvíznek (nagyvíznek). Az árhullám természetes vízfolyások meghatározott keresztmetszelyében a vízállások (vízhozamok) völgyelést követő emelkedésének, tetőzésének, ez utáni újabb völgyeléséig tartó süllyedésének együttese.
3. **árvíz:** A folyó vagy vízfolyás középvízi medrének partélét meghaladó, ill. középvízi medréből kilépő víz.
4. **árvízi előrejelzés:** Az árvíz lényeges eseményei - tetőző vízállásai és vízhozamai - bekövetkezésének várható mértékére, helyére és időpontjára vonatkozó meghatározás.
5. **árvízi előrejelzés időelőnye:** Az árvízi előrejelzés kiadása és az esemény bekövetkezés közötti időtartam. Lehetnek rövid-, közép- és hosszú távú előrejelzések.
6. **árvízi jelenség:** A folyók áradási következményeinek megjelenési formája. Árvízi jelenség gyűjtőfogalom, lehet az emelkedő vízállás, a megnőtt vízsebesség, az elöntött hullámtér, a gáttest szivárgása, csurgása, fakadó, szivárgó vizek, buzgárok képződése, gátszakadás, lakott területek elöntése stb.
7. **árvízmentesítés:** a mederből kilépő vizek, árvizek kártételei elleni megelőző tevékenység, amely az elönthető területet (árteret) árvízvédelmi művek (töltések, falak, árvízcsúcs csökkentő tározók, árapasztó csatornák) létesítésével mentesíti (mentesített árter) a rendszeres elöntéstől (1995. évi LVII. törvény)
8. **árvízvédelmi fal:** földtöltés építésére elegendő hely hiányában az árvízvédelmi földtöltés helyettesítésére, vagy annak magasítására alkalmazott vasbeton, beton, téglá építmény (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
9. **árvízvédelmi mű:** az elsőrendű, másodrendű, harmadrendű árvízvédelmi vízilétesítmény, valamint annak műtárgya, tartozéka, járulékos létesítménye, amely a védvonal védőképességét, rendeltetésszerű használatát biztosítja, illetve szolgálja (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
10. **árvízvédelmi műtárgyak:** Az árvíz kizárását, beeresztését vagy szabályozott ütemű levezetését szolgáló, az árvízvédelmi mű szerves részét képező műtárgyak (árvízkapu, a szükségtározó töltő-ürítő műtárgya, a völgyzárógát árapasztó műtárgya stb.).
11. **beavatkozási szakasz:** a vízkárelhárítási tervben önállóan megjeleníthető, vagy szakaszolható munkaterület, amely kialakítása egységes munkaszervezési szervezeti és védelmi munkákat tesz lehetővé

- 12. belvízcsatorna:** belvizek elvezetésére szolgáló, meghatározott vízszállító képességű ásott meder, egykori természetes vízfolyás esetleg földmunkával kibővített medre (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 13. belvízöblözet:** lehatárolt vízgyűjtő terület, amelyről a belvizet általában egy ponton, egyetlen főcsatorna segítségével, gravitációsan vagy szivattyúzással vezetik le (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 14. csatorna:** egy vagy egyidejűleg több vízgazdálkodási feladat (vízátvezetés, vízpótlás, belvízelvezetés, mezőgazdasági és egyéb vízszolgáltatás) ellátására alkalmas vízilétesítmény (1995. évi LVII. törvény)
- 15. csurgás:** Az árvízvédelmi töltésbe bejutott víznek a mentett oldali részsűben, általában vagy töltésköröm közelében való koncentrált kilépése. Kéregcsurgásnak (vagy kontúrcsurgásnak) nevezik azt az árvízi jelenséget, amikor a töltésbővítéseknél az összeépítési réteg határa mentén alakul ki csurgás. Talpcsurgásnak nevezzük a töltésalapozás mentén kialakuló csurgásokat. A csurgások a töltések inhomogenitására vezethetők vissza, általában lépten-nyomon fellépnek az árvízvédelmi töltések mentett oldali részsűjében, illetve a mentett oldali körömben. Veszélyes járatos erózióvá fejlődhetnek. A csurgás túlfejlődése következtében részsűcsúszások keletkezhetnek, illetve a csurgás átmérőjének bővülése gátszakadássá fejlődhet.
- 16. depónia:** a csatornák és medrek kotrása során kikerült és azok mentén elhelyezett tartós víztartásra alkalmatlan, tömörítetlen föld; valamint a kisvízfolyások mentén épített, kis tartósságú árhullámok visszatartására alkalmas, de keresztmetszeti méreteiben és minőségében védműnek nem minősülő földmű. Ezen belül rendezett depónia: az árvízvédelmi töltéssel azonos célú, víztartásra alkalmas vízilétesítmény.
- 17. elhabolás:** víz (folyó, patak, csatorna, tározó, tó) hullámzó mozgásának hatására a partban keletkezett rongálódás (1995. évi LVII. törvény)
- 18. elsőrendű árvízvédelmi vízilétesítmény:** a vízfolyások mentén lévő vagy létesülő fővédelmi művé nyilvánított, három vagy több település árvízvédelmét szolgáló (térégi) árvízvédelmi létesítmény (így például töltés, fal, magaspárt, árvízi tározó, árapasztó csatorna), továbbá a folyó nyílt árterében fekvő település árvízmentesítését szolgáló körtöltés (1995. évi LVII. törvény)
- 19. fakadó víz:** Magasabb felszínű víztérből az alacsonyabb terepre szivárgó járatokon át, anyagkimosás nélkül feltörő víz, vagy a nyomás tovaterjedése által fölemelt talajvíz. A külső víz és a fakadó víz hőmérsékletének azonossága átszivárgásra, míg különbözősége talajvízszint-emelkedésre utal. Árhullámok gyakori kísérő jelensége, de a magas vezetőségű öntözőcsatornák és duzzasztott folyó szakaszok környezetében is gyakran előfordul.
- 20. fakadó vizes területek:** az árvízvédelmi töltés mentett oldalán lévő, olyan mélyfekvésű területek, amelyeken az árvízi víznyomás hatására szivárgó víz jut a felszínre és különböző nagyságú és időtartamú vízborítást okoz (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 21. fenntartó:** a vizek és közcélú vízilétesítmények tulajdonjogából eredő, illetve az ezzel járó vagyongazdálkodási jogok és kötelezettségek gyakorlását teljesítő, továbbá a fenntartási szakfeladatokat – mint közfeladatokat – jogszabály rendelkezése folytán, illetve egyéb jogviszony alapján ellátó személy vagy szervezet (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

- 22. folyamkilométer, folyókilométer:** A folyam vagy a folyó középvonalán a torkolattól - mint kiindulási ponttól - a vízfolyással ellentétes irányban mért távolság (rövidítése: fkm)
- 23. folyószakasz mederkezelője:** a területi vízügyi igazgatási szerv (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 24. harmadrendű árvízvédelmi mű:** a nyárigát és a hullámtéri terelőgát (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 25. hidrológiai figyelmeztetés:** A hidrológiai figyelmeztetés olyan tevékenység, amely felhívja a figyelmet bizonyos folyamatokra, jelenségekre, vagy/és ezek bekövetkezésének lehetőségére, de nem számszerűsíti a jelenség mértékét.
- 26. hidrológiai riasztás:** A hidrológiai riasztás olyan tevékenység, amely felhívja a figyelmet gyors és veszélyes hidrológiai folyamatokra, jelenségek bekövetkezésére olyan esetben, amikor a vízgyűjtő bármely pontján valamely lényegesnek ítélt hidrológiai elem elért, vagy meghaladott egy kritikus értéket. Ezen belül **Árvízi riasztás (árvízi figyelmeztetés):** A folyók heggyvidéki vízgyűjtőterületén nagy csapadékot vagy gyors olvadást előidézhető időjárási helyzetek rövidesen vagy azonnal fenyegetően várható bekövetkezéséről szóló tájékoztatás az árvízvédelemért felelős szervek, illetve a nagyközönség részére.
- 27. hidrológiai előrejelzés:** A hidrológiai előrejelzés a víz körforgásával kapcsolatos természetes és ember által befolyásolt hidrológiai folyamatok kiválasztott jelenségeinek, tudományos módszerekkel megalapozott, az előrejelzendő hidrológiai elem alakulását determináló és a rendelkezésre álló kezdeti- és peremfeltételek felhasználásával számoló, operatív szakértői tevékenység.
- 28. helyi vízkárelhárítás:** az árvíz-, belvízvédekezés céljából kiépített védőművek hiányában a fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az elöntések folytán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornákba vezetése (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 29. holtág:** a folyók szabályozása vagy a természetes medervándorlás következtében keletkezett olyan meder vagy mederszakasz, amely a természetes vízszállításban nem vesz részt (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 30. holtág:** a folyónak kis- és közepes vizek esetén, a folyóval nem vagy csak az egyik végén összefüggő, áramlás nélküli mellékága (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 31. hullámtér:** a folyók, vízfolyások partvonala és az árvédelmi fővédvonal közötti terület (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 32. hullámverés:** A folyókon, csatornákon, tavakon a szél vagy mesterséges beavatkozás (hajózás) által keltett hullámoknak a partot vagy a töltés részűjét érő ütő, súlyosabb esetben romboló, erodáló hatása. A hullámverés következménye a szél erősségével, a víz mélységével és a víztükör szélességével arányos elhabolás lehet.
- 33. ideiglenes védmű:** A védekezés felkészülési vagy végrehajtási időszakában épített mű: nyúlgát, jászolgát, megtámasztó vagy buzgárt hatástalanító homokzsák építmény, hullámmű és elhabolást csillapító rözséből vagy egyéb anyagból készült művek, ideiglenes terelő- és körtöltések. töltésszakadást ideiglenes elzáró létesítmények.

- 34. jászolgát:** Árvízvédelmi karókkal biztosított két palló sor között, döngölt földdel kitöltött ideiglenes védmű. Az árvízvédelmi töltés koronája feletti 80 cm-nél magasabb vízszint várható tartása, illetve csatornák, vízfolyások elzárása esetén használják. A jászolgát szélessége nagyjából magasságával azonos.
- 35. középső sáv:** a folyók hullámterében a védő erdősáv és a parti sáv közötti terület (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 36. közös érdekű árvízvédelmi mű:** árvízvédelmi műnek a szomszédos országokkal, a vízgazdálkodási feladatok rendezésére kötött kétoldalú nemzetközi szerződésben szelvényzámmal rögzített szakasza (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 37. legnagyobb víz (LNV):** A vízmércén a vizsgált évig bezárólag előfordult legmagasabb vízállás. Előfordulásának napja (esetleg órája) is lényeges adat. Jele LNV. Külön tartjuk nyilván a jeges és jégmentes értékeit. Az egyes folyószakaszok mentén a vízszintrögzítés, illetve árvízi nyomok alapján azonosítható be.
- 38. levezető sávok:** a nagyvízi meder azon részei, amelyek az árvíz és a jég elvezetésében részt vesznek, ezek: (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- a) elsődleges levezető sáv: a nagyvízi meder azon része, ahol az árvízi vízhozamok és a jég a legkedvezőbb áramlási viszonyok mellett vonulnak le,
 - b) másodlagos levezető sáv: jelentősen részt vesz az árvizek levezetésében,
 - c) átmeneti levezető sáv: az árvizek által időszakosan elöntött terület rész,
 - d) áramlási holtter: terület rész, ahol nincs áramlás, de mint tározó térfogat szerepe van az árvizek levonulásában;
- 39. lokalizálás:** A víz kártétele elleni védekezésnek az a formája, amely a károkat meghatározott területre igyekszik korlátozni. Különösen fontos a lokalizálás árvízvédelmi töltések átszakadása esetén, de lokalizálásra van szükség a belvízvédekezésben a víz visszatartásakor is, valamint akkor, ha az ideiglenesen kiépített védműveken folytatott eredménytelen védekezés miatt. A lokalizálás előre megtervezett és kiépített művek (pl. Lokalizáló gátak) segítségével vagy ideiglenes jellegű létesítményekkel érhető el. A lokalizálás szempontjából nemcsak vízügyi létesítmények, hanem utak, vasutak vagy természetes terepvonulatok is figyelembe veendők.
- 40. lokalizációs töltés:** Az árvízvédelmi öblözetben belüli természetes terepalakulatokat összekötő, a kitörő vizek tervszerű korlátozására és terelésére alkalmas épített földmű.
- 41. magas talajvízállású terület:** az a terület, ahol a talajvíz felszíntől számított legmagasabb szintje 1,5 méter felett van (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 42. magaspart:** az észlelt legnagyobb vízszintnél, vagy a mértékadó árvízszintnél az előírt biztonsággal magasabb, az árteret természetes módon határoló, a védvonal részét képező partalakulat (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 43. másodrendű árvízvédelmi mű:** az árvízvédelmi lokalizációs vonal, a szükségtározó töltései, az elsőrendű árvízvédelmi mű mögött fekvő körtöltés (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)

- 44. meder:** a vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló természetes mélyedés vagy kiépített terepalakulat, amelyet meghatározott partvonalig a víz rendszeresen elborít (1995. évi LVII. törvény)
- a) nagyvízi meder: a vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló terület, amelyet az árvíz levonulása során a víz rendszeresen elborít, és amelyet a mértékadó árvízszint vagy az eddig előfordult legnagyobb árvízszint közül a magasabb jelöl ki
 - b) nagyvízi meder kezelés: a terület hasznosítása és használata, a terület felmérése és nyilvántartása, megóvása, őrzése, fenntartása érdekében végzett tevékenység
- 45. mederelfajulás:** folyó, vízfolyás mederalakító munkája következtében kialakult káros mederáthelyeződés (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 46. megelőző munkálatok:** minden olyan munkálat, amely a káresemények megelőzésére szolgál, és nem közvetlenül a védekezéssel és kárelhárítással függ össze, így különösen a káreseményt megelőző csatorna- vagy ároktisztítás, állagmegóvás (9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet)
- 47. mentesített ártér:** olyan terület, amelyet épített védőművek védenek a folyók és patakok árvizeinek eldöntésétől (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 48. mértékadó árvízszint:** az árvízvédelmi művek, valamint a folyók medrét, a hullámteret és a nyílt árteret keresztező építmények tervezésénél és megvalósításánál figyelembe veendő, a vízgazdálkodásért felelős miniszter által megállapított árvízszint (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 49. nagyvízi mederkezelési terv:** az 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti tervdokumentáció alapján készülő miniszteri rendelet, amely a nagyvízi meder kezelésének módját, feltételeit rögzítő, a folyó teljes hosszára vonatkozó célállapot elérése, illetve fenntartása érdekében szükséges előírásokat és intézkedéseket, valamint helyszínrajzokat és térképi mellékleteket tartalmazza (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 50. Nagyvízi meder határa:** árvízi-belvízi elöntéssel veszélyeztetett terület határa
- 51. nyári gát:** a hullámtéren épült vízilétesítmény, a fővédvonalnál alacsonyabb töltés, amely a mértékadó árvízszintnél alacsonyabb és ezért gyakoribb árvíz ellen véd (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 52. nyílt ártér:** olyan terület, amelyet a folyók és patakok medréből kilépő víz – az árvíz – szabadon elönthet (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 53. nyúlgát:** ideiglenes jellegű, földből vagy földből és földes zsákból és pallókból rövid idő alatt létesíthető, kisméretű (50-60 cm koronaszélességű) gát, melyet a töltés koronáját meghaladó magasságú árvíz esetén - töltésmeghágás ellen - építenek. Gyakran alkalmazott formája a homokzsákból épített nyúlgát. A nyúlgátat a gátkorona vízőldali élén építik. A nyúlgát magassága általában 60-70 cm. A nyúlgát a kiöntött árvíz lokalizálására is alkalmazható.
- 54. övárók, övcsatorna:** Valamely adott területen kívüli helyekről származó vizeket összegyűjtő és elvezető csatorna. Célja a terület külvizektől, szivárgó vizektől való mentesítése.

- 55. parti sáv:** a vizek partvonala, valamint a közcélú vízellátási létesítmények mentén húzódó és e rendelet szerint meghatározott szélességű területsáv, amely az azokkal kapcsolatos szakfeladatok ellátását szolgálja (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 56. partvédelem:** a részűk rongálódását, a part elhabolását megakadályozó műszaki beavatkozások, partvédelmi művek összessége (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 57. partvédő mű:** folyókon, csatornákon, tavakon a vízsodrás, hullámverés, a jég partokat és mederoldalt rongáló hatását megakadályozó vízellátási létesítmény (147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet)
- 58. partvonal:** a meder és a part találkozási vonala (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 59. szivárgás:** A töltés folyó felőli oldalát borító árvíz a nyomás hatására igyekszik a töltéstestbe, illetve az altalajba behatolni. Mivel abszolút vízzáró talaj nincs, a víz a gát anyagának pórusait bizonyos idő alatt kisebb-nagyobb magasságig kitölti, azokban a mentett oldal felé mozog. Veszélyessé akkor válik, amikor a gáttest teljes keresztmetszetében átnedvesedik, és a szivárgó víz a mentett oldalon megjelenik, azaz a töltés átázik. A vízzel telített töltés állékonysága kisebb, mint a száraz vagy nedves töltésé. Következménye akár gátszakadás is lehet.
- 60. szivárgó:** A szivárgó a víztartó réteget megcsapoló, vízszintes vagy ferde tengelyű árok, vagy a környező talajénál nagyobb hézagterefogatú (zúzott kő, kavics, porózus vagy lyuggatott anyagú) cső. A szivárgó célja: a káros vagy fölösleges vizek összegyűjtése, elvezetése.
- 61. szivárgóárok:** A töltés mentett oldalán létesített kisméretű árok. Célja: a szivárgási vonal megtartása a töltéstestben, illetve az átszivárgott víz összegyűjtése, elvezetése.
- 62. szivárgócsatorna:** Magasvezetésű öntöző, illetve erőművi csatornák, árvízvédelmi töltések mentett oldalainak közelében szivárgócsatornát építenek, mely az átszivárgott vizet meghatározott szinten összegyűjti, s károkozás nélkül elvezeti.
- 63. tereptárgy:** a terepből kiemelkedő mesterséges létesítmény (különösen az építmény, a keresztöltés, a tuskódepónia, a hullámtéren a bányaművelés során keletkezett meddőhányó) (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)
- 64. töltésmeghágás:** Az az állapot, amely akkor következik be, ha a kialakuló árvízszint magasabb, mint a töltés koronaszintje, és víz azon átömlik.
- 65. töltés megtámasztása:** Védekezés közben a töltés megcsúszását korlátozó, illetve a megrogyott, lesuvadt töltésrészeket pótló, mentett oldali homokzsák-, terméskőépítmény elkészítése.
- 66. töltésrepedés:** Töltésrepedés keletkezhet kötött talajú töltés kiszáradása, töltésbe épített duzzadó anyag, a töltés kezdődő csúszása vagy a felpuhult altalaj kitérése következtében. A töltésrepedés megjelenése szerint lehet hálós, hossz-, illetve keresztirányú. A hálós töltésrepedés ártalmatlan, míg a többi megjelenési forma beavatkozást igényel.
- 67. töltésszakadás:** A töltés tönkremenetelének végső fázisa, amikor védképessége megszűnik, a töltéskoronát elmossa a rajta átbukó vízszugár, aláüregelődik a védmű, mely

suvasodás vagy megcsúszás hatására beomlik, a gátszelvény pedig elsodródik. A töltésszakadás következtében a mentett ártér egészét vagy egy részét elönti a víz, ami több települést veszélyeztető, nagy kiterjedésű és pusztító árvízkárokat okozhat.

- 68. védekezés államigazgatási feladatai:** a védekezéssel összefüggő rendvédelmi, szociális és egészségügyi hatósági, továbbá a műszaki feladatok ellátásához szükséges munkaerő, eszköz, anyag, felszerelés rendelkezésre állása, valamint a vizek kártételei által fenyegetett területeken az élet- és vagyonbiztonság érdekében végzendő megelőző és operatív feladatok (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 69. védekezés műszaki feladatai:** az árvizek, a belvizek és a vízhiány időszakában – a védőműveken vagy azok mentén – a védőművek védő- és működőképességének megőrzése (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 70. védekezés:** az élet- és vagyonbiztonság érdekében, az árvíz, a belvíz kártételeinek megelőzését, elhárítását, illetőleg mérséklését szolgáló műszaki és államigazgatási feladatok végrehajtása (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 71. védekezési készség fokozatai:** I., II., III. és rendkívüli védekezési készség (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 72. védekezési készség:** a veszély mértéke szerint meghatározott, a biztonság érdekében szükséges intézkedések megtételének intézményes kerete (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 73. védekezési munkálatok:** a megelőző és a helyreállítási munkálatokon kívüli valamennyi olyan beavatkozás, amely a kár bekövetkezését megakadályozza vagy a lehető legkisebbre csökkenti, abban az esetben, ha a kár bekövetkezésének közvetlen, valós veszélye áll fenn (9/2011. (II. 15.) Korm. rendelet)
- 74. védekezésre alkalmas terület:** A vízkárelhárítási feladatok ellátásához szükséges olyan terület, amely az organizációs feladatok (anyagdeponálás, homokzsáktöltő hely, felvonulási terület) mellett magába foglalja azon területeket is, amelyeken a tényleges operatív, műszaki beavatkozásokat kell elvégezni. azaz folyók, vízfolyások hullámterében az árvizek elleni védekezés céljára szabadon tartott, ideiglenes védőművek kiépítésére alkalmas területsáv.
- 75. védekezésre alkalmas sáv** Azok a természetes adottságok miatti terepalakulatok, illetve azok a mesterséges vonalas infrastruktúrák (depónia, út, vasút, védvonalak, amelyeken az ideiglenes védőművek (pld. nyúlgát, jászolgát, stb.), kiépíthetők, megközelíthetők, fejleszthetők. A védekezési sávok magukba foglalják a beavatkozási szakaszok vonalas létesítményeinek kiépítéséhez, fenntartásához, szükség szerint további erősítéséhez igénybe veendő területeket.
- 76. védelmi szakasz:** az árvízvédelmi vonalaknak és a belvízrendszereknek a védekezés irányítására és végrehajtására meghatározott része (232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet)
- 77. védőmű:** a vizek kártételei elleni védekezéshez szükséges vízlétesítmény (1995. évi LVII. törvény)

78. védő erdősáv: az elsőrendű árvízvédelmi töltés hullámtéri védősávja mellett húzódó, a töltés hullámverés és jég elleni védelmét szolgáló területsáv (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

79. védősáv: az elsőrendű árvízvédelmi töltés mindkét oldalán, annak lábvonalától számított, 10-10 méter szélességű területsáv (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

80. vizek kártételei elleni védelem és védekezés (vízkárelhárítás): a károsan sok vagy károsan kevés víz elleni szervezett tevékenység, ideértve a kártételek megelőzését szolgáló védőművek építését, rekonstrukcióját, fejlesztését, üzemeltetését és fenntartását, valamint a védekezést követő helyreállítást is (1995. évi LVII. törvény) **81. vízfolyás:** minden olyan természetes vagy mesterséges terepalakulat, amelyben állandóan vagy időszakosan víz áramlik (1995. évi LVII. törvény)

82. vízjárta területek: időszakosan elöntésre kerülő vagy vízzel telített talajú területek, így különösen (83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet)

- a) az olyan terepmélyedések, síkvidéki erek, semlyékek, amelyek a területet érintő vízszabályozás, vízrendezés előtt rendszeresen, a szabályozást követően pedig időszakosan vízzel borítottak,
- b) a természetes állóvizek feltöltődése során kialakult vizenyős, mocsaras területek, amelyek felületének túlnyomó részét növényzet borítja, de a talaj tartósan vízzel telített,
- c) a dombvidéki patakok, állandó vagy időszakos vízfolyások, völgyek, vízmosások által érintett olyan területek, amelyekre az időszakos elöntés jellemző,
- d) a folyók elhagyott ősmédrei, a folyókat kísérő, a jelenlegi medertől távolabb elhelyezkedő olyan vonulatok, terepmélyedések, amelyek eredete a folyó egykori medrére vezethető vissza.

83. vízkár: a vizek többletéből vagy hiányából származó kár (1995. évi LVII. törvény)

84. vízkárelhárítási célú tározó: (1995. évi LVII. törvény)

- a) árvízi tározó:
 - aa.) záportározó: vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, kizárólag az árhullámok csúcs-vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló, időszakosan vizet tartó tározó,
 - ab.) árvízcsúcs-csökkentő tározó: vízfolyáson vagy vízfolyás mentén kiépített, az árhullámok csúcs-vízhozamainak és vízállásainak mérséklését szolgáló olyan állandóan vagy időszakosan vizet tartó tározó, amelynél a maximális tározási térfogat legalább 50%-a árvízvisszatartásra szabadon áll,
 - ac.) szükségtározó: vízfolyások mentén, árhullámok részleges visszatartására kijelölt, ideiglenes vízvisszatartást szolgáló, be- és kivezetési helyekkel ellátott terület,
 - ad.) vésztározó: vízfolyások mentén, az árhullámok részleges visszatartására és a nagyobb károk megelőzésére töltésmegbontással – rendkívüli védekezési készültség vagy veszélyhelyzet esetén – igénybe vehető terület,
- b) belvítározó: a belvíz összegyűjtésére szolgáló természetes határokkal, illetve töltésekkel körülvett terület.

85. vízszintrögzítés: A folyó vagy vízfolyás hosszabb szakaszán kialakuló - és valamilyen szempontból összefüggő - vízszintek egyidejű megjelölése, majd magassági felmérése.

86. [tkm] – töltéskilóméter: ún. szelvényezési érték, mely a védmű kezdő pontjától a védmű középvonalán mért távolságot adja meg.

87. [fkm] – folyamkilóméter: ún. szelvényezési érték, mely a vízfolyás kezdő pontjától (befogadó torkolattól) a vízfolyás középvonalán mért távolságot adja meg.

88. vízhasználat: az a tevékenység, amelynek következménye a víz lefolyási, áramlási viszonyainak, mennyiségének, minőségének, továbbá a medrének, partjának a víz hasznosítása érdekében való befolyásolása (1995. évi LVII. törvény) pl.: vízkivétel, vízbevezetés, vízátervezetés, tározók

89. vízhasználó: az a természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki (amely) vizet szolgáltatás teljesítésére vagy saját céljaira vesz igénybe (1995. évi LVII. törvény)

TERVJEGYZÉK

Terv címe	Terv száma	Terv készítésének dátuma	Terv készítője
Mórahalom 6 utca D terv	014/2021	2021.03	Kiss István
Mórahalom Belsősegi csatorna	014/2021	2021.02	Kiss István
Mórahalom, Bátyasori főgyűjtő	002/2014	2014.05	Kiss István
Mórahalom, Szegedi úti csatorna	014/2021	2021.03	Kiss István
Kissori lakópark	36/2019	2019.06	Kiss István

TÁJÉKOZTATÓ

A FIGYELŐSZOLGÁLATOT ELLÁTÓ ŐRSZOLGÁLAT RÉSZÉRE

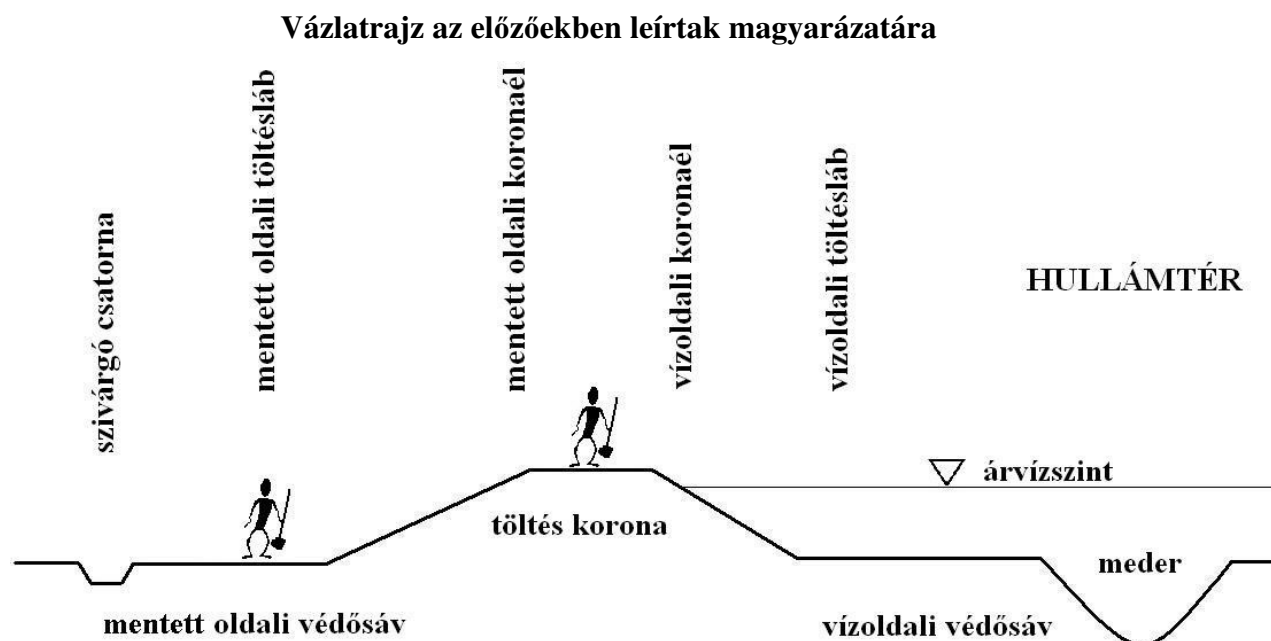
1. AZ ŐRSZOLGÁLAT MINT SZOLGÁLATTEVŐ

Az őrszolgálat felelősségteljes tevékenység, amely az árvízvédelmi művek árvíz alatti állapotának, viselkedésének folyamatos ellenőrzésére és a védekezéssel kapcsolatos döntések megalapozására szolgál. A havária események során az egész folyószakasz és a környező területek felügyelete is beletartozik a feladatai közé.

A felelősségteljes és eredményes munkavégzés érdekében szükségesnek tartjuk ezen segédlet áttanulmányozását, s a benne foglaltak alkalmazását.

- Az őrszolgálat 12 órás váltásban teljesít szolgálatot, a szakasz-védelemvezető által megjelölt töltés(depónia) szakaszon.
- A szolgálat ellátása - folyamatos bejáró módszerrel- a védelemvezető vagy szakaszvédelemvezető által tartott eligazítás, és meghatározott időbeosztás alapján történik (az ún. járási terv szerint). A részletes megfigyelés és az események rögzítése érdekében ezen időbeosztást az öröknek- mozgási sebességükkel- tartani kell.
- Az őrszolgálat I. fokú árvízi készültségnél egyesével, II. és III. fokú vagy rendkívüli árvízi készültség idején egyesével, vagy párosával haladva végzi munkáját.
- Az eszközök használatával és a töltésen való közlekedéssel kapcsolatos balesetvédelmi oktatást a szolgálat megkezdése előtt az őrszolgálat részére meg kell tartani. ○ Ha egyedül megy az őr, akkor odafelé a töltéskoronán haladva megfigyeli: a töltés vízfelőli oldalát, a hullámteret, a töltéskoronát, és a mentett oldali részsű felső harmadát.

Visszafelé a mentett oldali töltéslábnál haladva megfigyeli: a töltéstest alsó kétharmadát és a mentett oldali védősávot (előteret). ○ Ha párban teljesítenek szolgálatot az örök, akkor egyikük a töltéskoronán, másik őr a töltés mentett oldali lábvonalában haladva figyeli az előzőekben leírt területeket. ○ Az örök a nappali szolgálatot lapáttal látják el, hogy a jelenségek felderítését könnyebben tudják megoldani, illetve csapadékos időjárás esetén a töltéskoronáról és előterekről a víztócsákat le tudják vezetni (kisebb kinyesések a részsűre, illetve a szivárgó csatornába). Az éjszakai szolgálat ellátásához, kiegészítésként lámpát kapnak az örök. ○ Az árhullám visszahúzódásával párhuzamosan a töltésrészsűn lerakódó uszadékot az örök villával letakarítják és a folyó felé vízbe dobják.

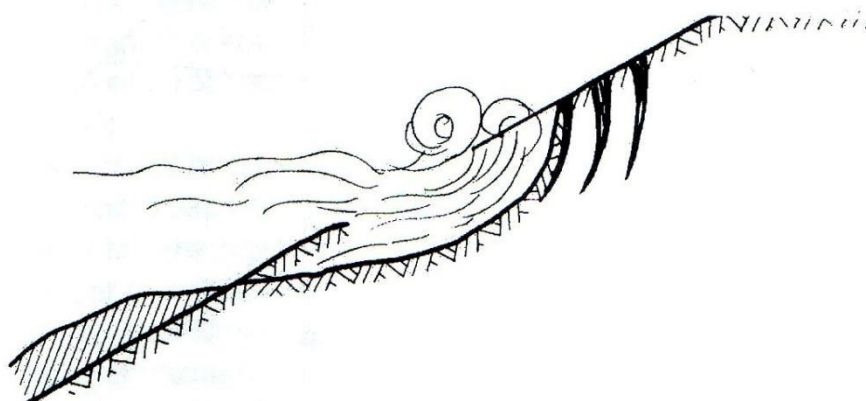
2. AZ ŐRSZOLGÁLAT ÁLTAL MEGFIGYELENDŐ ÁRVÍZVÉDELMI JELENSÉGEK ÉS AZOK VÁZLATRAJZAI

2.1. A töltés rézsú hullámverés által történő megbontása

A víz felől fújó erős szél hatására a vízfelszínen erős hullámozás alakulhat ki, amely a töltésfelületen hullámverést okozhat.

A fűvel kevésbé benőtt, kikopott töltésfelületeken, vagy ahol a véderdő hiányzik, a hullámverés hatásokra a töltés rézsú megbontására, kimosására kerülhet sor.

(A töltés rézsú hullámverés által történő megbontása)

2.2. A töltéskorona magasságát meghaladó és azon átfolyó víz

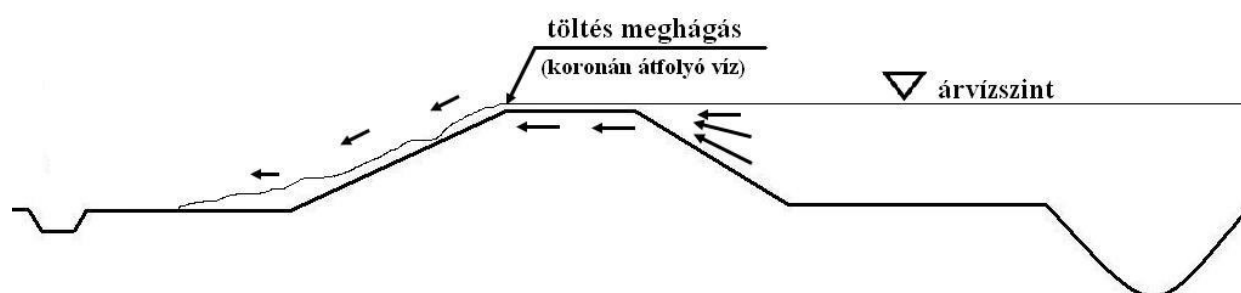
A töltéskorona jelenleg nincs mindenütt a tervezett magasságra kiépítve. Az előírás szerinti és a tényleges koronaszint közötti különbséget magassági hiánynak nevezzük. Lokális (helyi) magassági hiányok kialakulhatnak kopásból - a töltésen való járműves áthajtás következtében -, illetve emberi és állati károkozás révén is.

A magassági hiányos szakaszokon előfordulhat, hogy a magas szintet elérő árvíz átfolyik a korona felett. Ezt a jelenséget töltés meghágásnak nevezzük.

Fokozottan veszélyes helyzet, töltésszakadást okozhat!

Ezért, ha a víz a töltéskoronát ~50 cm-re megközelíti, azt a lehető legrövidebb időn belül jelenteni kell a szakasz-védelemvezetőnek, felhasználva minden lehetséges hírszkozt, illetve hírtovábbítási módot (telefon, kézi rádió, stb.).

A töltéskorona magasságát meghaladó és azon átfolyó (a töltéskoronát meghágó) víz

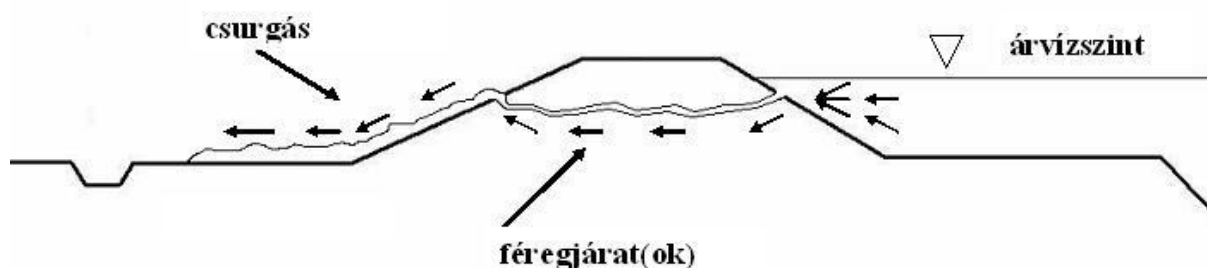

2.3. Csurgási jelenség kialakulása

Árvízmentes időben a töltéstestet furkálják, rongálják a rágcsálók (pockok, egerek, stb.). Ezek általában felszín közeli járatok, de legrosszabb esetben előfordulhat, hogy a teljes töltés keresztmetszete járat(ok)kal átfúrt. Az emelkedő árvízszint - elérve a járatot - csurgás formájában keresztülfolyhat a töltésen és bontani kezdi annak anyagát. Fokozottan veszélyes helyzet, töltésszakadáshoz is vezethet! E jelenség a mentett oldali töltésrézsűn, vagy a mentett oldali védősávon (előtéren) jelenik meg. A jelenség kezdetben kisebb, majd egyre fokozódó átfolyásban jelentkezik, a víz pedig hordalékossá válik, töltésanyagot termelhet ki.

Ha a mentett oldalon csurgás formájában megjelenő víz tiszta, akkor a jelenség még nem veszélyes, de mielőbb jelenteni kell a védelemvezetőnek, és fokozott figyelmet kell rá fordítani.

Csurgási jelenség

Ha a csurgás vize zavaros, hordalékos, akkor sürgős védelmi beavatkozásra van szükség, és ebben az esetben a korábbiakban (töltésmeghágásnál) ismertetett módon a lehető legrövidebb időn belül jelenteni kell a védelemvezetőnek a jelenséget.

Amennyiben a csurgás bemeneti nyílása még látható, vagy valószínűsíthető a helye, akkor a segédőr kísérelje meg a nyílást gumicsizmájával betaposni.

A csurgásból eredő víz elvezetésének elősegítése a szivárgó csatorna felé őri feladat.

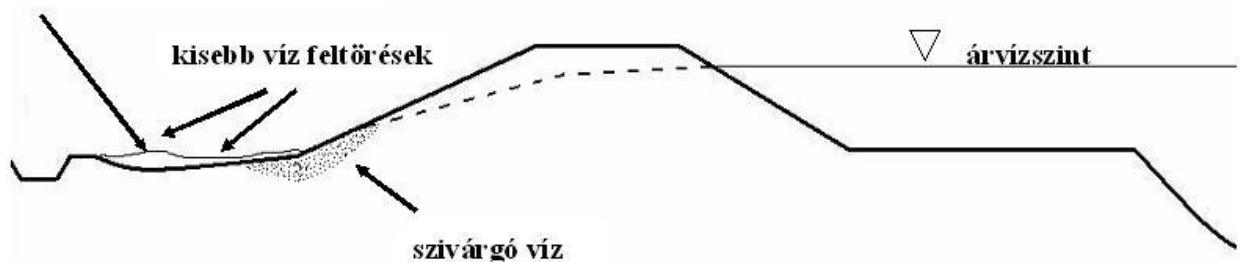
2.4. Szivárgó- és fakadóvíz jelenségek

Több napja tartó, töltéstre támaszkodó árvíz esetén a töltés mentett oldali alsó harmadában, a mentett oldali előtéren káros jelenségek fordulhatnak elő:

nagyobb felületen (esetleg több száz méter hosszon) a töltéstartból szivárog a víz, a mentett oldali előtéren fakadóvíz képződik.

Szivárgó és fakadóvíz jelenségek

tocsasodás, fakadóvíz

A szivárgó és a fakadó víz elvezetését a töltés védősávjáról- a szivárgó csatorna vagy a környező terep felé- az őrnök a nála lévő lapáttal elő kell segítenie.

2.5. Rézsűcsúszási jelenség kialakulása

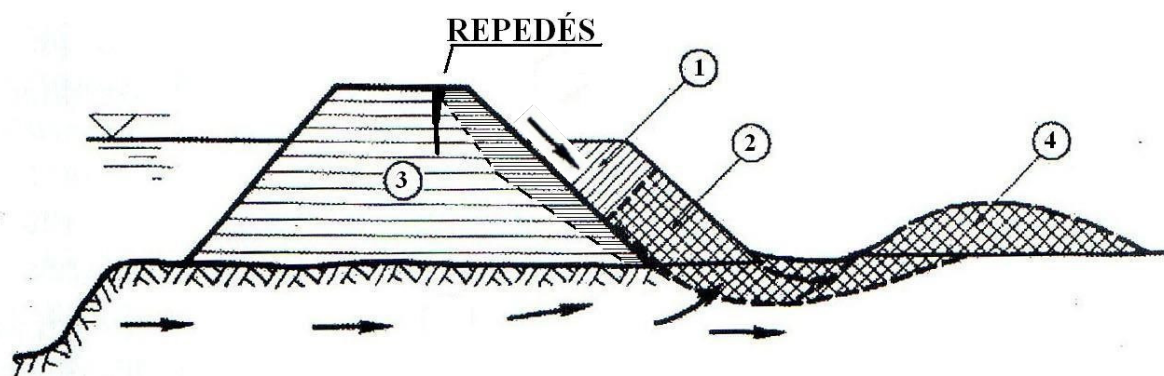
Hosszabb ideig tartó árhullám esetén az előzőekben ismertetett jelenségek fokozódásával, illetve a mentett oldali előterek és a töltés alsó részeinek átázása következtében, a talaj rugalmassá, valamint süllyedőssé és a környezeténél sötétebb színűvé válik.

Ilyenkor a töltés mentett oldali részének csúszásveszélyével lehet számolni.

A lecsúszás veszélyére utal az átázási jelenség mellett a töltéskorona mentett oldali felében megjelenő hosszirányú (a töltéstengellyel párhuzamos) repedés is.

A jelenséget a lehető legrövidebb időn belül jelenteni kell a védelemvezetőnek!

Rézsúcsúszási jelenség kialakulása

1. utólag épített padka; 2. átázott padkarész; 3. aránylag vízzáróbb töltéstest;
4. csúszólap mentén leszakadt padka

2.6. Talajtörés

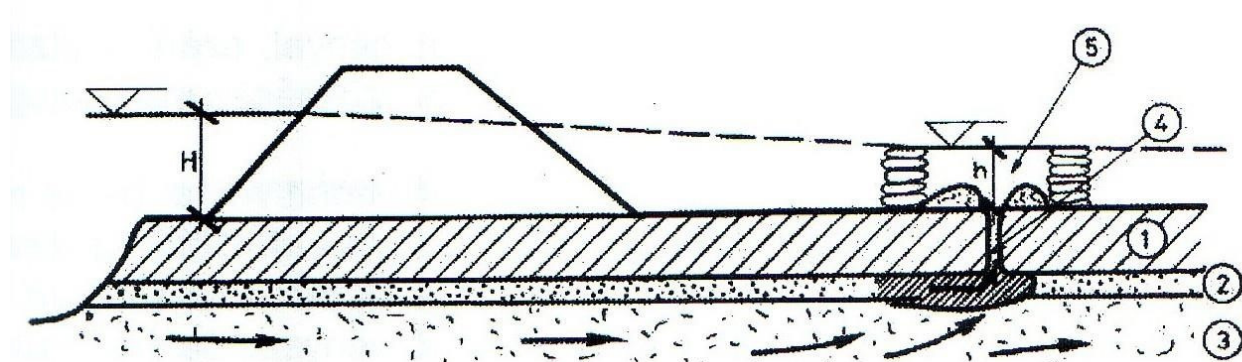
Igen magas szinten, hosszú ideig tartó árhullám idején a töltés alatti vízáteresztő (homokos) altalaj, valamint a szükségesnél vékonyabb vízzáró fedőréteg esetén előfordulhat, hogy a nagy víznyomás hatására, a mentett oldalon- a töltéstől akár száz méterre is- a talaj felpúposodik és a víz robbanásszerűen a felszínre tör (szökőkúthoz hasonlóan), ez a jelenség a talajtörés. A leírtakból következően az őrnek- többnapos árvízvédekezés esetén- már nemcsak a töltést és közvetlen (10-20 m) előteret kell figyelnie, hanem 100-200 m távolságban a szántók, vetések és a föld felszínét.

Töltés menti zártkertek, udvarok, ásott kutak vízállása és színe, szennyvízgyűjtő aknák vízállása is megfigyelendő és a megszokottól eltérő állapotok jelentendők.

2.7. Buzgár jelenség

A védtöltés alatt elhelyezkedő vízáteresztő altalajba behatoló árvíz a töltés alatt áthaladva a mentett oldali vízzáró fedőréteg hibája (repedés, vastagabb gyökérjárat, féreglyuk, furat, helyi gyenge pont, stb.) következtében a felszínre tör. A víz színe zavaros, a víz a szállított hordalékot a kürtő körül lerakja, a kráter és a hordalékkúp mérete folyamatosan növekszik. Ez a jelenség a buzgár, amely védelmi beavatkozás nélkül töltésszakadást okoz, ezért a töltés meghágásnál ismertetett módon a buzgár pontos helyét és méreteit azonnal jelentenie kell a szaksz-vevédelemvezetőnek!

A buzgár jelenség

1. vízáró fedőréteg; 2. durvább szemű réteg; 3. vízáteresztő altalaj;
4. gyökérjárat, féreglyuk; 5. ellennyomó-medence

2.8. Műtárgy keresztezések

Az árvízvédelmi töltéseket keresztezik a szivattyútelepek nyomócsövei, egyes nagyobb csatornák zsilipei és egyéb úgynevezett műtárgyak.

E létesítményekre a védelemvezető külön felhívják az őr figyelmét a szolgálat kezdetén. A nyomócsövekben, zsilipekben elzáró szerkezetek vannak beépítve, melyek meggátolják az árvíznek a mentett oldalra való átjutását (a zárásról a védelemvezető az árvíz előtt gondoskodik).

Az őr egyik jelentős feladata ezen zsilipek zárásbiztonságának folyamatos ellenőrzése (zavaros, sárga víz nem jelenik-e meg a mentett oldalon), valamint annak figyelemmel kísérése, hogy a nyomócső, zsilip, műtárgy mellett jelentkezik-e intenzív szivárgás vagy csurgás.

Amennyiben a fentieket észleli, azt a védelemvezetőnek mielőbb jelentenie kell.

2.9. Legmagasabb vízszint észlelése, rögzítése

Az őr feladata a folyó legmagasabb vízszintjének észlelése, rögzítése.

E feladatra 30- 40 cm-es karókat kapnak az örök, melyeket megjelölt helyeken (kilométer szelvényekben) úgy vernek le a víz szélében, hogy a karó felső éle a víz szintjével azonos magasságban legyen (később szakemberek e karók vállmagasságát bemérik).

3. AZ ŐRSZOLGÁLAT FELADATA A JELENSÉGEK ÉSZLELÉSÉBEN

Az őr az előzőekben ismertetett jelenség (ek) észlelésekor jól látható módon megjelöli a jelenség helyét és jelenti a szakasz-védelemvezetőnek. A védelemvezető (vízügyi szakértők bevonásával) a jelenség helyszíni ellenőrzése során minősíti annak veszélyességét.

1. A jelenséget, a töltéskoronán található 100 méterenkénti szelvénykövekhez ill. közeli utcákhoz viszonyítottan beazonosítja (azaz meghatározza a helyét). Amennyiben GPS funkcióval ellátott készülékkel rendelkezik, úgy feljegyzi a földrajzi koordinátákat is.
2. Egyben rögzíti az észlelés idejét.

4. AZ ŐR, MINT VÉSZŐR

Az őr beosztható vészőri szolgálat ellátására is.

Egy- egy veszélyesnek, fokozottan megfigyelendőnek ítélt helyre- folyamatos megfigyelés céljára- a védelemvezetés vészőrr állítását rendeli el, pl.:

- intenzív fakadóvízes terület,
- intenzív csurgás,
- buzgár,
- veszélyesnek ítélt zsilip, nyomócső, műtárgy, stb.

Az őrt a szakasz-védelemvezető külön tájékoztatja a jelenséggel kapcsolatos várható fejleményekről, a megfigyelendő jelenség egyéb jellemzőiről.

A vészőrr számára biztosítani kell, hogy közleményeit a védelemvezetőhöz a leggyorsabban eljuttathassa, pl.:

- mobiltelefon
- kézi URH rádió készülék, hírlánc (a mozgó örök útján üzenet).